

پرسش و پاسخ‌های کارگروه فنی و استانداردها (حسابداری)

پرسش ۱ (فروردین ۱۳۸۶)

یکی از الزامات شناسایی درآمد ساخت املاک، طبق بند ۲۶ استاندارد حسابداری شماره ۲۹ وصول حداقل ۲۰ درصد از بهای فروش است. آیا می‌توان با دریافت اسناد دریافتی در قبال واگذاری املاک، درآمد فروش املاک را شناسایی نمود.

پاسخ ۱:

منظور از دریافت، وصول وجه نقد می‌باشد و در صورت دریافت اسناد دریافتی مانند چک، شناسایی درآمد تا زمان دریافت وجه نقد به تعویق می‌افتد.

پرسش ۲ (بهمن ۱۳۸۶)

در شرکت‌های صرافی، تبدیل موجودی ارزی به نوع دیگری از ارزهای رایج به‌منظور تسهیل عملیات شرکت، در طی سال مالی چگونه ثبت می‌شود؟

پاسخ ۲:

- ۱) در این‌گونه شرکت‌ها، موجودیهای ارزی جزء موجودی نقد محسوب و طبقه‌بندی نمی‌شود، زیرا وسیله مبادله نیست، بلکه خود مورد معامله قرار می‌گیرد.
- ۲) در شرکت‌های صرافی، موجودیهای ارزی اگرچه موجودی نقد تلقی نمی‌شود، اما به دلیل قابلیت نقدینگی بالا، در صورت نبود ابهام عمده در اندازه‌گیری ارزش آنها، اقلام ارزی به نرخ برابری فروش ارز در تاریخ ترازنامه تسعیر و بلافاصله پس از موجودی نقد، در ترازنامه شرکت طبقه‌بندی و گزارش می‌شود. بر مبنای این پیش‌فرض که موجودیهای ارزی در شرکت‌های صرافی بیش از آنچه که ماهیت

موجودی نقد داشته باشند، به موجودی کالا نزدیک‌ترند، بنابراین معاوضه ارزهای مختلف با یکدیگر بدون رد و بدل کردن وجه نقد (ریال)، به‌ویژه در شرایطی که معاوضه برای تسهیل عملیات جاری شرکت انجام می‌گیرد، نیازی به شناسایی سود ندارد و ملاک ثبت ارزش ارزهای تحصیل شده، ارزش دفتری ارزهای واگذار شده است.

پرسش ۳ (مهر ۱۳۸۸)

رویداد گشایش اعتبارات اسنادی مدت‌دار و ریفاپینانس در واحدهای تجاری، چگونه در صورت جریان وجوه نقد منعکس می‌شود؟

پاسخ ۳:

دریافت این‌گونه تسهیلات مالی در شرکت استفاده‌کننده از تسهیلات، به دلیل عدم وقوع جریان واقعی ورود وجه نقد، نباید در متن صورت جریان وجوه نقد شرکت انعکاس یابد. از سوی دیگر در پایان سال مالی هنگام محاسبه خالص جریان وجه نقد ناشی از فعالیت‌های عملیاتی با بکارگیری روش غیرمستقیم، در تحلیل مانده حساب‌های مرتبط با رخداد مورد نظر، آثار این‌گونه تسهیلات باید حذف شود.

پرسش ۴ (اسفند ۱۳۸۸)

طبق استانداردهای حسابداری، سرمایه‌گذاری شرکت اصلی در کدام‌یک از شرکت‌های فرعی، از شمول تلفیق مستثنی شده است؟

پاسخ ۴:

سرمایه‌گذاری در شرکت‌های فرعی که به قصد واگذاری طی ۱۲ ماه (از تاریخ تحصیل) تحصیل شده است و در تاریخ تهیه صورت‌های مالی، شرایط واگذاری آن مشخص و فرایند واگذاری آن نیز اساساً تکمیل شده باشد، از تلفیق مستثنی می‌شود* (بندهای ۹ و ۱۱)

* طبق بندهای ۹ و ۱۰ پیوست ۳ استاندارد حسابداری ۳۱ با عنوان "دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش و عملیات متوقف شده - لازم‌الاجرا از تاریخ ۱۳۸۹/۱/۱ و بعد از آن"، معافیت از تلفیق واحدهای فرعی متوقف و یا واحدهای فرعی که منحصراً به قصد فروش مجدد خریداری و نگهداری شده‌اند، حذف شده است.

استاندارد ۱۸- لازم‌الاجرا در مورد کلیه صورت‌های مالی که دوره‌های مالی آن‌ها از تاریخ ۱۳۸۵/۱/۱ و بعد از آن شروع می‌شود و تا پایان اسفند ۱۳۸۸ خاتمه یافته است. همچنین شرکت‌هایی که قبلاً مشمول تلفیق قرار گرفته‌اند، نتایج عملیات آن‌ها باید تا زمان واگذاری، در صورت سود و زیان تلفیقی منظور گردد (بند ۳۰ استاندارد ۱۸ فوق).

پرسش ۵ (فروردین ۱۳۸۹)

نحوه ارزش‌گذاری شرکت‌های فرعی در حال توقف که صورت‌های مالی خود را بر اساس مندرجات نشریه شماره ۱۵۵ سازمان حسابرسی تهیه می‌کنند، در صورت‌های مالی شرکت اصلی و تلفیقی گروه به چه صورت است؟

پاسخ ۵ :

سرمایه‌گذاری در شرکت‌های فرعی در حال توقف، در صورت‌های مالی جداگانه شرکت اصلی (سرمایه‌گذار) به روش بهای تمام شده به کسر ذخیره کاهش ارزش انباشته و در صورت‌های مالی تلفیقی گروه، به روش تلفیق منعکس می‌گردد.

پرسش ۶ (فروردین ۱۳۹۰)

در شرکتی که دارای واحدهای تجاری فرعی و وابسته بوده، لیکن با توجه به شرایط مندرج در بند ۶ استاندارد حسابداری شماره ۱۸ صورت‌های مالی تلفیقی ارائه نمی‌نماید، نحوه ارزیابی سرمایه‌گذاری در شرکت‌های وابسته در صورت‌های مالی آن شرکت، با توجه به بند ۱۳ استاندارد حسابداری شماره ۲۰ تحت عنوان "سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری وابسته"، چگونه است؟

پاسخ ۶ :

سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت شرکت اصلی در شرکت‌های فرعی یا وابسته، در شرکت‌های اصلی مشمول بند ۶ استاندارد حسابداری شماره ۱۸ به بهای تمام شده به کسر کاهش ارزش انباشته هر یک از سرمایه‌گذاری‌ها، منعکس می‌شود.

پرسش ۷ (تیر ۱۳۹۰)

نحوه انعکاس زیان تقبل شده توسط سهامداران شرکت در صورت‌های مالی، با توجه به پرسش و پاسخ شماره ۵۹ کمیته فنی سازمان حسابرسی چگونه است؟

پاسخ ۷ :

زیان تقبل شده توسط سهامداران شرکت، تغییری در میزان مالکیت سهامداران ندارد، لذا به‌منزله آورده صاحبان سهام تلقی نگردیده و همان‌گونه که در پرسش و پاسخ شماره ۵۹ کمیته فنی سازمان حسابرسی منعکس است، موضوع از مصادیق کمک بوده و در صورت احراز شرایط دریافت، می‌بایست در صورت سود و زیان دوره به‌عنوان درآمد شناسایی گردد.

پرسش ۸ (شهریور ۱۳۹۱)

چنانچه یک شرکت فرعی در اجرای جزء "ب" بند ۷۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ اقدام به تجدید ارزیابی دارایی‌های ثابت خود نموده باشد، در تهیه صورت‌های مالی تلفیقی گروه با این موضوع چگونه برخورد می‌شود؟

پاسخ ۸ :

طبق بند ۲۸ استاندارد حسابداری شماره ۱۸ با عنوان "صورت‌های مالی تلفیقی و حسابداری سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری فرعی"، صورت‌های مالی تلفیقی باید با استفاده از رویه‌های حسابداری یکسان در مورد معاملات و سایر رویدادهای مشابهی که تحت شرایط یکسان رخ داده است، تهیه شود. با توجه به مطلب فوق‌الذکر، در صورتی که برخی از شرکت‌های مشمول تلفیق، دارایی‌های ثابت خود را تجدید ارزیابی نموده باشند، لازم است در رعایت استاندارد مذکور تعدیل لازم از این بابت در صورت‌های مالی تلفیقی به عمل آید (حسب مورد دارایی‌های مشابه در سایر شرکت‌های عضو گروه تجدید ارزیابی شود یا آثار تجدید ارزیابی شرکت‌های دیگر در تعدیلات تلفیق حذف شود).

پرسش ۹ (اردیبهشت ۱۳۹۱)

در صورت تک نرخی نبودن نرخ ارز، نرخ ارز مورد عمل در مورد فروش‌های صادراتی و نرخ ارز مبنای تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی، نرخ چه زمانی است؟

پاسخ ۹ :

طبق استاندارد حسابداری شماره ۱۶ با عنوان "تسعیر ارز"، معاملات ارزی باید به نرخ تسعیر ارز در زمان انجام معامله در حسابها ثبت گردد. در شرایط تک نرخ نبودن نرخ ارز، برای تسعیر باید از نرخ استفاده شود که برای واحد تجاری قابل تحقق و دستیابی بوده و انتظار می رود مبنای تسویه مطالبات یا بدهی های مربوط قرار گیرد. تفاوت های ناشی از تسویه یا تسعیر اقلام پولی ارزی، حسب مورد به شرح زیر در حسابها منظور می شود:

الف) تفاوت های تسعیر بدهی های ارزی مربوط به دارایی های واجد شرایط، به بهای تمام شده آن دارایی منظور می شود.

ب) در سایر موارد، به عنوان درآمد یا هزینه دوره وقوع (حسب مورد) شناسایی و در صورت سود و زیان گزارش می شود.

پرسش ۱۰ (مهر ۱۳۹۱)

در یک شرکت تعاونی که موضوع آن حمل و نقل مسافر و توشه در داخل و خارج از کشور و با مشارکت اعضای حقیقی عمدتاً دارنده وسیله نقلیه تشکیل شده است، شرکت متعهد به جذب مسافر و اخذ کرایه از مسافر و تهیه صورت حساب برای وسیله نقلیه و کسر کسورات پیش بینی شده است و کسورات از مبلغ کرایه کسر و باقیمانده به عضو تعاونی (دارنده وسیله نقلیه) پرداخت می شود. آیا در چنین شرایطی، درآمد شرکت بر مبنای کل مبلغ دریافتی بابت حمل بار و توشه و یا صرفاً معادل حق الزحمه (حق العمل) متعلق به شرکت (طبق قرارداد فی مابین شرکت با دارنده وسیله نقلیه)، شناسایی می شود؟

پاسخ ۱۰ :

قراردادهای ذکر شده از مصادیق حق العمل کاری بوده و شرکت مکلف به شناسایی حق الزحمه (حق العمل) دریافتی به عنوان درآمد می باشد.

پرسش ۱۱ (شهریور ۱۳۹۱)

یکی از بانک های غیردولتی به دلیل عدم ایفای تعهدات چند شرکت حقوقی عضو یک گروه، ناگزیر از تملیک مستقیم و غیرمستقیم سهام شرکت های مزبور و اداره آنها در قالب تشکیل

یک هلدینگ گردیده و متعاقب اقدام فوق، امکان کنترل مؤثر برای بانک بر شرکت‌های مزبور ایجاد شده است. از آنجایی که طبق قوانین ناظر بر فعالیت بانک‌ها به صورت عام، بانک‌ها ملزم به فروش اموال تملیکی غیر منقول ظرف مدت معین (دو سال) با اطلاع بانک مرکزی می‌باشند، ماهیت اموال تملیکی و همچنین لزوم تهیه و ارائه صورت‌های مالی تلفیقی با شرکت‌های یاد شده به چه صورت است؟

پاسخ ۱۱ :

با توجه به وجود کنترل بانک بر شرکت‌های مورد نظر، ارائه صورت‌های مالی تلفیقی در این خصوص ضرورت دارد و موارد مستثنی شده از تلفیق که در بند ۶ استاندارد حسابداری شماره ۱۸ با عنوان "صورت‌های مالی تلفیقی و حسابداری سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری فرعی" ذکر گردیده، مشمول بانک مورد نظر نمی‌باشد.

پرسش ۱۲ (آذر ۱۳۹۱)

شرکت (الف) بر شرکت‌های (ب) و (ج) کنترل و بر شرکت (د) نفوذ قابل ملاحظه دارد. "شرکت‌های (ب) و (ج) شرکت فرعی و شرکت (د) وابسته می‌باشند". سال مالی تمام شرکت‌ها منتهی به پایان اسفند هر سال است. شرکت (ب) نیز مالک ۲ درصد سهام شرکت (ج) و ۳ درصد سهام شرکت (د) است، لیکن به تنهایی بر آنها نفوذ ندارد. مجامع عمومی شرکت‌های (ج) و (د) برای سال مالی ۱۳×۱ در سال ۱۳×۲ قبل از تاریخ تصویب صورت‌های مالی شرکت (ب) برگزار شده است. آیا شرکت (ب) می‌تواند سود سهام مصوب شرکت‌های (ج) و (د) را به‌عنوان یک رویداد تعدیلی تلقی و در صورت‌های مالی سال ۱۳×۱ خود شناسایی کند؟

پاسخ ۱۲ :

همان‌گونه که در پاسخ به پرسش فنی شماره ۶۴ سازمان حسابرسی ارائه گردیده است، طبق استاندارد حسابداری شماره ۵ با عنوان "رویدادهای بعد از تاریخ ترازنامه"، شناسایی زودهنگام سود سهام به دلیل تعدیلی بودن رویداد تصویب سود سهام، تنها در مورد سود سهام حاصل از سرمایه‌گذاری در "واحدهای تجاری فرعی و وابسته" مجاز است. بنابراین در خصوص واحدهای مورد پرسش، علی‌رغم اینکه هر دو تحت کنترل یا نفوذ قابل ملاحظه مشترک یک واحد تجاری هستند، اما خودکنترل یا نفوذ قابل ملاحظه‌ای بر یکدیگر ندارند، از این رو، تصویب سود سهام مربوط به این‌گونه سرمایه‌گذاری‌ها، رویداد تعدیلی نیست و سود سهام مربوط باید در دوره مالی احراز دریافت، توسط واحد سرمایه‌گذار شناسایی شود.

پرسش ۱۳ (اسفند ۱۳۹۱)

تغییرات نرخ ارز پس از تاریخ ترازنامه، از جمله رویدادهای تعدیلی است یا غیر تعدیلی؟

پاسخ ۱۳ :

چنانچه در نرخ ارز قابل دسترس برای تسعیر بدهیهای ارزی در تاریخ ترازنامه، ابهام وجود داشته باشد، تغییرات نرخ ارز بعد از تاریخ ترازنامه از مصادیق وقایع تعدیلی است. لیکن، در صورتی که در تاریخ ترازنامه نرخ ارز قابل دسترس با اطمینان بالایی قابل تعیین باشد، تغییرات بعدی در نرخ ارز بعد از تاریخ ترازنامه، وقایع غیرتعدیلی محسوب می گردد.

پرسش ۱۴ (اردیبهشت ۱۳۹۲)

نحوه انعکاس مخارج مربوط به تحصیل امتیاز تغییر کاربری ساختمان چگونه است؟

پاسخ ۱۴ :

نظر به اینکه مخارج مربوط به تحصیل امتیاز تغییر کاربری ساختمان دارای منافع اقتصادی آتی است و دوره استفاده آن به عمر مفید ساختمان محدود نمی شود و از طرفی با توجه به بند ۸ استاندارد حسابداری شماره ۱۷ با عنوان "داراییهای نامشهود" مرتبط با یک عنصر عینی (زمین یا ساختمان مربوط) است، لذا این گونه مخارج به دلیل نامعین بودن دوره استفاده از آن به بهای تمام شده زمین منظور می گردد. با این حال در مواردی که تفکیک بهای تمام شده زمین و ساختمان اطلاعات مفیدی ارائه نمی کند، این گونه مخارج به بهای تمام شده ساختمان منظور می شود، لیکن در مبلغ استهلاک پذیر ساختمان لحاظ نمی گردد.

پرسش ۱۵ (خرداد ۱۳۹۲)

آیا تهیه صورت های مالی تلفیقی در خصوص سرمایه گذاری شرکت تعاونی اصلی در شرکت های تعاونی فرعی دیگر، ضروری است؟

پاسخ ۱۵ :

طبق مفاد ماده (۷) قانون شرکت‌های تعاونی مصوب ۱۶ خردادماه ۱۳۵۰، هر عضو تعاونی قطع نظر از تعداد سهام در شرکت‌های تعاونی، فقط دارای یک رأی است. شرکت تعاونی اصلی با هر درصدی از مالکیت در شرکت‌های تعاونی دیگر، فاقد کنترل نسبت به شرکت‌های مزبور بوده و در این صورت تهیه صورت‌های مالی تلفیقی موضوعیت ندارد.

پرسش ۱۶ (آذر ۱۳۹۲)

آیا در شرکت‌های کارگزاری، تسهیلات دریافتی توسط شرکت با حساب‌های دریافتی (مشتریان)، قابل تهاتر است؟

پاسخ ۱۶ :

با توجه به این که شرکت‌های کارگزاری بابت تسهیلات دریافتی به بانک‌های ذی ربط متعهد هستند و از سوی دیگر نسبت به حساب‌های دریافتی (مطالبات از مشتریان) دارای حقوق می‌باشند، لذا حق قانونی تهاتر وجود ندارد، در نتیجه تهاتر آن طبق بند ۳۱ استاندارد حسابداری شماره یک با عنوان "نحوه ارائه صورت‌های مالی - لازم‌الاجرا برای کلیه صورت‌های مالی که دوره مالی آن‌ها از تاریخ ۱۳۸۰/۱/۱ و بعد از آن شروع می‌شود و تا پایان اسفندماه ۱۳۹۷ خاتمه یافته است"، مجاز نمی‌باشد*.

پرسش ۱۷ (اردیبهشت ۱۳۹۳)

نحوه برخورد حسابداری با زیان ناشی از تسعیر ارز اصل بدهی ارزی یا بهره و جریمه دیرکرد آن چگونه است؟

* با توجه به تجدید نظر در استاندارد حسابداری شماره (۱) با عنوان "ارائه صورت‌های مالی" (لازم‌الاجرا در مورد کلیه صورت‌های مالی که دوره مالی آن‌ها از تاریخ ۱۳۹۸/۱/۱ و بعد از آن شروع می‌شود)، پاسخ ارائه شده با مفاد بند ۳۱ استاندارد فوق و بند ۴۴ استاندارد حسابداری شماره (۳۶) با عنوان "ابزارهای مالی - ارائه" (لازم‌الاجرا به شرح فوق)، مطابقت دارد.

پاسخ ۱۷ :

طبق استاندارد حسابداری ۱۶ با عنوان "تسعیر نرخ ارز"، بابت تسعیر ارز اصل بدهی یا بهره و جریمه دیرکرد آن، تفکیکی به عمل نیامده است. تفاوت‌های تسعیر بدهیهای ارزی مربوط به دارایی‌های واجد شرایط، طبق بند ۲۹- الف استاندارد مزبور، به بهای تمام شده آن دارایی‌ها منظور می‌شود. در سایر موارد، درآمد یا هزینه تسعیر ارز در دوره وقوع شناسایی و در صورت سود و زیان گزارش می‌گردد.

پرسش ۱۸ (دی ۱۳۹۳)

نحوه شناخت درآمد حاصل از فعالیت‌های ساخت سفارش مشتریان در واحدهای مورد رسیدگی، چگونه است؟

پاسخ ۱۸ :

در صورتی که فعالیت خدمات ساخت سفارش مشتریان، دارای چنان اهمیت نسبی باشد که عدم انعکاس درآمد و هزینه عملیاتی و سود مربوط به آن در هر دوره مالی (متناسب با میزان تکمیل کار)، منجر به مخدوش شدن درآمد و هزینه عملیاتی و نتایج دوره و عدم ارایه مطلوب صورت‌های مالی گردد، درآمد سفارش کار باید بر اساس درصد پیشرفت کار شناسایی و در صورت‌های مالی گزارش شود. همچنین این رویه باید به‌طور یکنواخت در سال‌های بعد اعمال گردد.

پرسش ۱۹ (فروردین ۱۳۹۴)

نحوه انعکاس یارانه دریافتی از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در حساب‌های شرکت‌های توزیع‌کننده داروهای یارانه‌ای، چگونه است؟

پاسخ ۱۹ :

از آنجایی که طبق مفاد بند ۶ تفاهم‌نامه تهیه و توزیع داروهای یارانه‌ای فی‌مابین، یارانه دریافتی بابت جبران بخشی از ارزش فروش دارو پرداخت می‌گردد، لذا طبق مفاد بند ۲۲ استاندارد حسابداری شماره ۱۰ با عنوان "حسابداری کمک‌های بلاعوض دولت"، این مبالغ باید به‌عنوان درآمد شناسایی و در صورت سود و زیان انعکاس یابد.

پرسش ۲۰ (مردادماه ۱۳۹۴)

شرایط برقراری نفوذ قابل ملاحظه واحد سرمایه‌گذار در واحد سرمایه‌پذیر به‌عنوان واحد وابسته، چیست؟

پاسخ ۲۰:

نفوذ قابل ملاحظه در شرایطی برقرار است که واحد تجاری سرمایه‌گذار عملاً و رأساً توانایی مشارکت مؤثر در تصمیم‌گیری‌های مربوط به سیاست‌های مالی و عملیاتی واحد تجاری سرمایه‌پذیر را داشته باشد.

پرسش ۲۱ (شهریور ۱۳۹۴)

آیا لزوم تلفیق صورت‌های مالی سازمان صندوق بازنشستگی شهرداری تهران در صورت‌های مالی شهرداری تهران، وجود دارد؟

پاسخ ۲۱:

به‌دلیل این‌که شهرداری تهران هیچ‌گونه مالکیتی در سازمان صندوق بازنشستگی شهرداری تهران ندارد، لذا با توجه به مفاد بند ۱۰ استاندارد حسابداری شماره ۱۸، صورت‌های مالی سازمان مزبور مشمول تلفیق در صورت‌های مالی شهرداری تهران نیست.

پرسش ۲۲ (مهر ۱۳۹۴)

خرید و فروشی که در شرکت‌های وابسته صورت گرفته و معامله در سال مالی بعد و قبل از انتشار صورت‌های مالی شرکت فروشنده اقاله شده است، آیا در چنین شرایطی اقاله معامله مزبور از مصادیق رویدادهای تعدیلی است یا خیر؟

پاسخ ۲۲:

با توجه به این‌که رویدادهای تعدیلی تا تاریخ تهیه صورت‌های مالی پیش‌بینی شده و همچنین با عنایت به نمونه‌های درج شده در بند ۷ استاندارد شماره ۵ به‌ویژه بند (ج) آن، نمونه مورد سؤال به مصادیق رویدادهای تعدیلی اشاره شده نزدیکتر است، لذا باید به‌عنوان رویداد تعدیلی تلقی گردد.

پرسش ۲۳ (مهر ۱۳۹۴)

نحوه محاسبه بهای تمام شده سرقفلی واحدهای تجاری ساخته شده توسط واحد مورد رسیدگی و نحوه انعکاس آن در صورت‌های مالی، چگونه است؟ با فرض این که سایر حقوق مالک در واحدهای مزبور به اشخاص دیگری غیر از خریداران سرقفلی فروخته می‌شود.

پاسخ ۲۳ :

الف) تمامی مخارج انجام شده شامل بهای زمین، مخارج ساخت و کلیه مخارج مرتبط با عوارض اخذ پروانه ساخت و تغییر کاربری، به بهای تمام شده واحدهای ساخته شده اعم از مسکونی و اداری و تجاری تخصیص می‌یابد. تخصیص مخارج به واحدهای در جریان ساخت و تکمیل شده، از جمله سرقفلی، باید بر اساس منطقی‌ترین روش در شرایط موجود صورت پذیرد و در صورت امکان پذیر نبودن، لازم است از ارزش فروش واحدها برای انجام این امر استفاده شود.

ب) پس از تعیین بهای تمام شده واحدهای تجاری به شرح فوق، به‌منظور تعیین بهای تمام شده سرقفلی بدون واگذاری حق مالکیت و بهای تمام شده حق مالکیت، می‌توان از ارزش فروش هر یک از موارد مزبور (سرقفلی با حق مالکیت و سرقفلی بدون حق مالکیت) استفاده شود.

پ) حق مالکیت نگهداری شده توسط شرکت موضوع بند "ب" فوق، باید به‌عنوان دارایی نامشهود در صورت‌های مالی طبقه‌بندی شود.

پرسش ۲۴ (آذر ۱۳۹۴)

نحوه انعکاس بهای تمام شده واحدهای اداری و تجاری ساخته شده و تخصیص یافته به شرکت از محل قرارداد مشارکت در ساخت منعقد (سهام شرکت زمین به‌عنوان آورده غیر نقد بوده و در پایان ساخت، واحدهای متعلق به شرکت مشخص گردیده است)، در صورت‌های مالی چگونه است؟

پاسخ ۲۴ :

با فرض این که مشارکت انجام شده، مشارکت خاص نمی‌باشد، واحدهای اداری و تجاری ساخته شده و تخصیص یافته به شرکت، باید به بهای تمام شده زمین واگذار شده به مشارکت، در صورت‌های مالی انعکاس یابد.

پرسش ۲۵ (دی ۱۳۹۴)

نحوه شناسایی مخارج انجام مطالعات مهندسی و فنی در مرحله قبل از آغاز عملیات اجرایی، در پروژه‌های اکتشاف و بهره‌برداری از چاه‌های نفت و استحصال گاز مایع، چگونه است؟

پاسخ ۲۵:

در پروژه‌های اکتشاف و بهره‌برداری از چاه‌های نفت و استحصال گاز مایع از گازهای مازاد چاه‌های مزبور، در صورتی که قابلیت اجرایی فنی و اقتصادی پروژه محرز شده باشد و همچنین امکان‌پذیری تکنیکی و قابلیت تداوم سوددهی تجاری استخراج منابع معدنی قابل اثبات گردد، مخارج انجام شده در پروژه در چارچوب استانداردهای حسابداری "دارایی‌های ثابت مشهود" و "دارایی‌های نامشهود" به بهای تمام شده دارایی منظور می‌گردد. در صورتی که مخارج اکتشاف و ارزیابی مربوط به قبل از اثبات قابلیت فنی و تجاری پروژه باشد، طبق استاندارد بین‌المللی شماره ۶ که ترجمه آن در دسترس می‌باشد، عمل خواهد شد.

پرسش ۲۶ (اردیبهشت ۱۳۹۵)

نحوه شناسایی تحصیل امتیاز تغییر کاربری زمین در قبال واگذاری بخشی از زمین‌ها به شهرداری، چگونه است؟

پاسخ ۲۶:

با توجه به مقررات شهرداری و توافق‌نامه فی‌مابین، چنانچه واحد مورد رسیدگی بخشی از زمین‌های خود را در قبال تغییر کاربری زمین‌های باقیمانده به شهرداری واگذار نموده باشد، نظر به این‌که امتیاز تحصیل شده بابت تغییر کاربری، مرتبط با یک عنصر عینی یعنی زمین بوده و به صورت جداگانه به‌عنوان یک دارایی قابل شناسایی نیست، لذا واگذاری بخشی از زمین‌های واحد مورد رسیدگی در قبال تحصیل امتیاز تغییر کاربری بابت باقی‌مانده زمین‌ها، معاوضه محسوب نمی‌شود. در چنین شرایطی معادل بهای دفتری زمین‌های واگذار شده، باید به بهای تمام شده زمین‌ها باقیمانده منظور شود.

پرسش ۲۷ (شهریور ۱۳۹۵)

نحوه انعکاس وجوهی که توسط سهامداران تأمین و به اشخاص طرف قرارداد با واحد مورد رسیدگی پرداخت گردیده و به عنوان مطالبات سهامداران در حسابها ثبت می‌شود، در صورت جریان وجوه نقد، چگونه است؟

پاسخ ۲۷ :

وجوهی که از سهامداران به دلیل کمبود نقدینگی و وجود شرایط تحریم دریافت می‌شود، به عنوان جریان وجوه نقد ناشی از فعالیت‌های تأمین مالی در صورت جریان وجوه نقد طبقه‌بندی و گزارش می‌گردد.

پرسش ۲۸ (بهمن ۱۳۹۵)

آیا شرکت‌هایی که در راستای ماده (۱۷) قانون "حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات (مصوب ۱۳۹۱/۵/۱ مجلس شورای اسلامی)"، اقدام به تجدید ارزیابی دارایی‌های شرکت نموده‌اند، مشمول بند ۳۳ استاندارد حسابداری شماره ۱۱ "دارایی‌های ثابت مشهود" مبنی بر تجدید ارزیابی بعدی طی دوره تناوب ۳ یا ۵ ساله هستند؟

پاسخ ۲۸ :

نظر به اینکه شرکت طبق قانون مزبور اقدام به تجدید ارزیابی دارایی‌ها نموده است و در قانون مزبور و نیز آیین‌نامه مربوط، تداوم تجدید ارزیابی دارایی‌ها پیش‌بینی نگردیده است، لذا در این خصوص، رعایت دوره پیش‌بینی شده در استاندارد حسابداری مربوط ضرورت ندارد. لیکن با توجه به شرایط جدید طبق تبصره (۱) ماده (۱۴۹) قانون اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم مصوب تیرماه ۱۳۹۴ مبنی بر این که افزایش بهای ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌های اشخاص حقوقی با رعایت استانداردهای حسابداری، مشمول پرداخت مالیات بر درآمد نمی‌باشد، منعی در خصوص تجدید ارزیابی بعدی در دوره تناوب ۳ یا ۵ ساله دارایی‌های تجدید ارزیابی شده، وجود ندارد.

پرسش ۲۹ (بهمن ۱۳۹۵)

چنانچه سرمایه‌گذاری در سهام سریع‌ال معامله که به اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش ارزیابی می‌گردد، نماد آن به دلیل عدم تشکیل مجمع عمومی و یا عدم افشای اطلاعات مورد نیاز بسته و معاملات آن متوقف شده باشد، پس از تاریخ ترازنامه و قبل از تاریخ تصویب صورت‌های مالی، نماد آن بازگشایی و به بهای کمتر از بهای خرید قبلی شرکت عرضه گردد، نحوه برخورد حسابرس با کاهش ارزش سرمایه‌گذاری چگونه است؟

پاسخ ۲۹ :

چنانچه اطلاعات دریافتی بعد از تاریخ ترازنامه، بیانگر آن باشد که ارزش یک دارایی در تاریخ ترازنامه کاهش یافته، یا مبلغ زیان کاهش ارزش شناسایی شده قبلی برای آن دارایی نیازمند تعدیل است، لذا بایستی مطابق استانداردهای حسابداری، از این بابت ذخیره کاهش ارزش دارایی در حساب‌ها منظور گردد.

پرسش ۳۰ (فروردین ۱۳۹۶)

چنانچه سال مالی شرکت اصلی ۲ ماه قبل از سال مالی شرکت فرعی باشد، آیا قابلیت تلفیق صورت‌های مالی شرکت فرعی وجود دارد؟

پاسخ ۳۰ :

طبق بند ۲۹ استاندارد حسابداری شماره ۱۸ (صورت‌های مالی تلفیقی و حسابداری سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری فرعی - لازم‌الاجرا در مورد کلیه صورت‌های مالی که دوره مالی آن‌ها از تاریخ ۱۳۸۵/۱/۱ شروع می‌شود و تا پایان اسفند ۱۳۹۹ خاتمه می‌یابد)، شرکت فرعی بایستی صورت‌های مالی به تاریخ صورت‌های مالی واحد اصلی تهیه نماید، لذا قابلیت تلفیق وجود ندارد*.

* پاسخ ارائه شده، با مفاد بند "ب" ۱۱۳ پیوست "ب" استاندارد حسابداری ۳۹ با عنوان صورت‌های مالی تلفیقی (لازم‌الاجرا در مورد کلیه صورت‌های مالی که دوره مالی آن‌ها از تاریخ ۱۴۰۰/۱/۱ و بعد از آن شروع می‌شود)، مطابقت دارد.

پرسش ۳۱ (فروردین ۱۳۹۶)

چنانچه سال مالی شرکت اصلی ۲ ماه قبل از سال مالی شرکت فرعی باشد و شرکت فرعی مطابق پایان سال مالی شرکت اصلی، صورت‌های مالی ۱۰ ماهه، تهیه نماید، آیا این صورت‌های مالی قابل تلفیق با صورت‌های مالی سالیانه واحد اصلی می‌باشد؟

پاسخ ۳۱ :

طبق بند ۲۹ استاندارد حسابداری شماره ۱۸ (صورت‌های مالی تلفیقی و حسابداری سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری فرعی - لازم‌الاجرا در مورد کلیه صورت‌های مالی که دوره مالی آنها از تاریخ ۱۳۸۵/۱/۱ شروع می‌شود و تا پایان اسفند ۱۳۹۹ خاتمه می‌یابد)، دوره مالی گزارشگری واحد فرعی باید با دوره مالی گزارشگری واحد اصلی یکسان باشد، لذا قابلیت تلفیق وجود ندارد*.

پرسش ۳۲ (فروردین ۱۳۹۶)

در صورتی که شرکت اصلی مالک ۳۴٪ شرکت "الف" باشد، آیا می‌توان صورت‌های مالی شرکت "الف" را با صورت‌های مالی واحد اصلی تلفیق نمود؟

پاسخ ۳۲ :

در صورتی که شرکت اصلی با دارا بودن مالکیت ۳۴٪ سهام شرکت "الف"، بر این شرکت کنترل داشته باشد، شرکت "الف" مشمول تلفیق می‌باشد.

پرسش ۳۳ (اردیبهشت ۱۳۹۶)

در صورتی که استهلاك دارایی‌های ثابت مشهود، بر اساس برآورد عمر مفید دارایی‌های مزبور از طریق انجام کارشناسی، بیش از عمر مفید آن طبق جدول استهلاكات موضوع ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم محاسبه و در حساب‌ها منعکس شده باشد، نحوه برخورد حسابرسان چگونه است؟

* پاسخ ارائه شده، با مفاد بند "ب" ۱۱۳ پیوست "ب" استاندارد حسابداری ۳۹ با عنوان صورت‌های مالی تلفیقی (لازم‌الاجرا در مورد کلیه صورت‌های مالی که دوره مالی آن‌ها از تاریخ ۱۴۰۰/۱/۱ و بعد از آن شروع می‌شود)، مطابقت دارد.

پاسخ ۳۳ :

بر اساس استاندارد حسابداری شماره ۱۱ با عنوان "دارایی‌های ثابت مشهود"، عمر مفید دارایی‌های ثابت مشهود برحسب استفاده مورد انتظار واحد تجاری از دارایی مزبور تعریف می‌شود. همچنین طبق بخشنامه شماره ۲۰/۹۵/۸۷ مورخ ۱۳۹۵/۶/۴ سازمان امور مالیاتی، مؤسسات مجاز می‌باشند که دارایی‌های استهلاک‌پذیر خود را بیش از مدت و یا با نرخ کمی کمتر از نرخ‌های مقرر در جدول استهلاکات بخشنامه مزبور مستهلک نمایند، مشروط بر اینکه فهرست دارایی‌های مربوط و نحوه استهلاک آنها را تا پایان انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه عملکرد سال تحصیل دارایی، به اداره امور مالیاتی ذی‌ربط اعلام نمایند.

پرسش ۳۴ (مرداد ۱۳۹۶)

چنانچه کلیه شرکت‌های فرعی مربوط به یک شرکت اصلی که سال مالی آنها با سال مالی شرکت اصلی یکسان است (به‌عنوان مثال ۱۳۹۴/۱۲/۲۹)، در طی سال مزبور منحل گردیده و مراتب انحلال نیز در مرجع ثبت شرکت‌ها به ثبت رسیده و در دوره مالی منتهی به انحلال نیز فاقد فعالیت بااهمیت مالی و پولی باشند، نحوه ارائه صورت‌های مالی گروه و شرکت اصلی برای سال مالی منتهی به ۳۰ اسفندماه ۱۳۹۵، چگونه است؟

پاسخ ۳۴ :

با توجه به انحلال کلیه شرکت‌های فرعی و فقدان فعالیت مالی و پولی با اهمیت آنها تا تاریخ انحلال، لذا صرفاً صورت‌های مالی شرکت اصلی برای سال مالی منتهی به ۳۰ اسفندماه ۱۳۹۵ سال مالی (شامل اقلام مقایسه‌ای مربوط) قابل ارائه است و ارائه صورت‌های مالی تلفیقی گروه برای سال مالی مزبور، موضوعیت ندارد.

پرسش ۳۵ (شهریور ۱۳۹۶)

یک شرکت بازرگانی دایر و در حال فعالیت، اقدام به برنامه‌ریزی و اجرای عملیات جهت احداث کارخانه به‌منظور تولید محصولات مورد معامله بازرگانی خود نموده است. آیا در چنین شرایطی، شرکت باید به‌عنوان قبل از بهره‌برداری محسوب شود؟

پاسخ ۳۵ :

مخارج ساخت کارخانه جهت تولید محصولات مورد نظر در شرکت در حال فعالیت بازرگانی، از مصادیق استاندارد حسابداری شماره ۲۴ با عنوان "گزارشگری مالی واحدهای تجاری در مرحله قبل از بهره‌برداری" نمی‌باشد. مخارج ساخت و احداث کارخانه تولیدی در شرکت مزبور، تا زمان تکمیل به‌عنوان "دارایی در جریان ساخت"، قابل ارائه در صورت‌های مالی شرکت می‌باشد.

پرسش ۳۶ (آبان ۱۳۹۶)

آیا احتساب قسمتی از هزینه‌های مالی شرکت به حساب سهامداران شرکت (از طریق عقد قرارداد یا اخذ توافق سهامداران)، منطبق با استانداردهای حسابداری است؟

پاسخ ۳۶ :

بر اساس برگ پاسخ به پرسش‌های فنی شماره ۵۹ مورخ ۱۳۸۴/۴/۶ سازمان حسابرسی، بین تغییرات در حقوق صاحبان سهام که از معاملات با آنان ناشی می‌شود و دیگر تغییرات در حقوق صاحبان سهام، تمایز وجود دارد. افزایش حقوق صاحبان سهام، بجز آورده آنان، به‌عنوان درآمد تلقی می‌شود. با توجه به مراتب فوق، تقبل هزینه‌های مالی شرکت توسط سهامداران، به‌منزله آورده صاحبان سهام نیست، از این رو باید در صورت سود و زیان دوره، به‌عنوان درآمد شناسایی شود.

پرسش ۳۷ (آذر ۱۳۹۶)

آیا طبق استاندارد حسابداری شماره ۲۹ (استاندارد ساخت املاک، ردیف "د" بند ۲۶)، وصول حداقل ۲۰ درصد از بهای فروش املاک به‌عنوان یکی از شروط تحقق درآمد، صرفاً باید به‌صورت نقد وصول شده باشد یا می‌توان آن را از محل مطالبات قبلی خریدار ملک (به‌عنوان مثال، سود سهام پرداختنی شرکت فروشنده به خریدار)، تأمین نمود؟

پاسخ ۳۷ :

چنانچه مطالبات خریدار از فروشنده متکی به شواهد کافی باشد و در قرارداد پیش‌فروش ملک نیز تأمین ۲۰ درصد بهای آن از محل مطالبات حال شده خریدار پیش‌بینی شده باشد، شرط مذکور در استاندارد تحقق یافته تلقی می‌شود.

پرسش ۳۸ (بهمن ۱۳۹۶)

آیا ارزش‌های جاری ارائه شده در صورت‌های مالی شرکت‌های متوقف، باید در دفاتر قانونی آن‌ها ثبت گردد؟

پاسخ ۳۸ :

شرکتی که عملیات آن متوقف گردیده است، مادام که انحلال آن توسط ارکان ذی صلاح شرکت مصوب نگردیده و مراتب انحلال نیز در روزنامه رسمی ثبت نشده است، الزامی به ثبت ارزش‌های جاری ارائه شده در صورت‌های مالی خود، در دفاتر قانونی شرکت ندارد. توضیح اینکه، مصوبه شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران مبنی بر ممنوعیت گزارش‌دهی حساب‌برسان مستقل نسبت به صورت‌های مالی غیر متکی به دفاتر قانونی، مربوط به شرکت‌های متوقف نمی‌باشد.

پرسش ۳۹ (بهمن ۱۳۹۶)

آیا صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های کارگزاری (ارائه شده توسط سازمان بورس و اوراق بهادار)، در خصوص شناسایی سود تضمین شده تسهیلات مالی اعطایی به مشتریان (از محل تسهیلات مالی دریافتی توسط شرکت)، به‌عنوان "سایر درآمدهای غیر عملیاتی"، در انطباق با استانداردهای حسابداری می‌باشد؟

پاسخ ۳۹ :

شناسایی درآمد سود تضمین شده تسهیلات مالی اعطایی به مشتریان در شرکت‌های کارگزاری، به‌عنوان "سایر درآمدهای غیر عملیاتی"، طبق صورت‌های مالی نمونه شرکت‌های کارگزاری (تهیه و ابلاغ شده توسط سازمان بورس و اوراق بهادار)، بلا اشکال می‌باشد.

پرسش ۴۰ (بهمن ۱۳۹۶)

تسهیلات مالی دریافتی از بانک توسط یک شرکت سرمایه‌پذیر که عیناً به شرکت سرمایه‌گذار خود پرداخت گردیده است، در صورت‌های مالی شرکت سرمایه‌پذیر چگونه باید انعکاس یابد.

پاسخ ۴۰ :

نظر به اینکه تسهیلات دریافتی از بانک به نام شرکت سرمایه‌پذیر می‌باشد، لذا در ترازنامه شرکت مزبور، تحت عنوان تسهیلات مالی دریافتی شناسایی و هزینه سود تضمین شده و کارمزد آن نیز در زمان تحقق در صورت سود و زیان آن شرکت منعکس می‌گردد. پرداخت تسهیلات یاد شده فوق به شرکت سرمایه‌گذار و دریافت هرگونه سود تضمین شده و کارمزد از این بابت توسط شرکت سرمایه‌پذیر، اساساً به‌عنوان یک رویداد جداگانه تلقی و حسب مورد در حساب‌های فی‌مابین و تحت سرفصل درآمد غیرعملیاتی در دفاتر شرکت سرمایه‌پذیر شناسایی می‌گردد. همچنین تهاتر تسهیلات مالی دریافتی و پرداختی و هزینه و درآمد سود تضمین شده و کارمزد تسهیلات مزبور، مجاز نمی‌باشد.

پرسش ۴۱ (اسفند ۱۳۹۶)

نحوه انعکاس سپرده‌های دیداری در ترازنامه شرکت‌های تأمین سرمایه و نحوه انعکاس فعالیت‌های مرتبط با خرید و فروش اوراق بهادار و واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌ها در صورت جریان وجوه نقد شرکت‌های مزبور (از جنبه طبقه‌بندی به‌عنوان فعالیت‌های عملیاتی یا سرمایه‌گذاری)، چگونه است؟

پاسخ ۴۱ :

بر اساس مفاد بند ۱۱ استانداردهای حسابداری شماره ۲ (صورت جریان وجوه نقد- لازم‌الاجرا برای صورت‌های مالی که دوره مالی آن‌ها از تاریخ ۱۳۸۰/۱/۱ و بعد از آن شروع می‌شود و تا پایان اسفند ۱۳۹۷ خاتمه یافته است)، "سپرده‌های دیداری" نزد بانک‌ها و مؤسسات مالی اعم از ریالی و ارزی، به‌عنوان موجودی نقد در ترازنامه طبقه‌بندی می‌گردد. همچنین فعالیت‌های خرید و فروش اوراق بهادار و واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌ها در شرکت‌های تأمین سرمایه، با توجه به اینکه فعالیت‌های اصلی و مستمر مولد درآمد عملیاتی آن‌ها است، به‌عنوان فعالیت‌های عملیاتی در صورت جریان وجوه نقد، طبقه‌بندی می‌گردد*.

* پاسخ ارائه شده به شرح فوق، با مفاد بند ۶ استاندارد حسابداری ۲ با عنوان "صورت جریان‌های نقدی" (لازم‌الاجرا در مورد کلیه صورت‌های مالی که دوره مالی آن‌ها از تاریخ ۱۳۹۸/۱/۱ و بعد از آن شروع می‌شود)، مطابقت دارد.

پرسش ۴۲ (اردیبهشت ۱۳۹۷)

آیا سرمایه‌گذاری در واحدهای عادی صندوق‌های سرمایه‌گذاری (صندوق‌ها طبق مقررات مربوط موظف به باز خرید اوراق سرمایه‌گذاری هستند)، بر اساس استاندارد حسابداری شماره ۱۵ با عنوان "حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها"، واجد شرایط لازم برای طبقه‌بندی در گروه سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله در بازار می‌باشد؟

پاسخ ۴۲:

در صورتی که صندوق‌های سرمایه‌گذاری دارای شرایط عادی معاملاتی باشند، بر اساس ضوابط و مقررات ناظر بر فعالیت آنها، باز خرید سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در صندوق‌های مزبور، در اسرع وقت انجام می‌گردد. لذا این گونه سرمایه‌گذاری‌ها به‌عنوان سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله محسوب می‌شود.

پرسش ۴۳ (تیر ۱۳۹۷)

نحوه انعکاس و طبقه‌بندی سود حاصل از فروش سهام یک شرکت فرعی یا وابسته در شرکت‌های هلدینگ، چگونه است؟

پاسخ ۴۳:

سود حاصل از فروش سرمایه‌گذاری در سهام شرکت فرعی یا وابسته در شرکت هلدینگ (به‌عنوان شرکت اصلی)، صرف‌نظر از میزان و درصد فروش سهام مزبور، باید به‌عنوان "درآمد غیرعملیاتی" در صورت سود و زیان طبقه‌بندی و منعکس شود.

پرسش ۴۴ (تیر ۱۳۹۷)

نحوه تسعیر بدهیهای ارزی و آثار آن بر صورت‌های مالی، در شرایط کاهش شدید ارزش برابری ریال نسبت به ارزهای خارجی (در فاصله زمانی اول دی‌ماه ۱۳۹۶ لغایت تاریخ تعیین نرخ رسمی جدید ارز در تاریخ ۲۰ فروردین ۱۳۹۷)، چگونه است؟

پاسخ ۴۴ :

کلیه واحدهایی که ملزم به تسویه بدهی ارزی برحسب ارزش تعیین شده در قراردادهای توافق‌های فی‌مابین هستند، چنانچه تغییرات نرخ برابری ارزش مربوط در فاصله زمانی اول دی‌ماه ۱۳۹۶ لغایت تاریخ تعیین نرخ رسمی جدید ارزش در تاریخ ۲۰ فروردین ۱۳۹۷ (یک دلار آمریکا برابر ۴۲٫۰۰۰ ریال)، منجر به حداقل ۲۰ درصد کاهش در ارزش برابری ریال نسبت به تاریخ شروع کاهش ارزش شده باشد، این کاهش شدید باید طبق مفاد بند ۲۹- ب استاندارد حسابداری شماره ۱۶ با عنوان "اثر تغییر در نرخ ارز" (تجدید نظر شده سال ۱۳۹۱ و اصلاح شده سال ۱۳۹۲)، به بهای تمام شده دارایی‌های مربوط منظور شود. مضافاً نرخ مبنای تسعیر برای تهیه صورت‌های مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۹۶، نرخ ارز قابل دسترس در تاریخ تأیید صورت‌های مالی مزبور توسط هیأت مدیره است.

پرسش ۴۵ (مرداد ۱۳۹۷)

نحوه گزارشگری مالی توسط شرکتی که یک یا چند شرکت دیگر در آن ادغام گردیده است، چگونه است؟

پاسخ ۴۵ :

با توجه به این‌که در نتیجه ادغام، شخصیت حقوقی شرکت‌های ادغام شونده از بین می‌رود، در چارچوب مفاد ماده ۱۱۱ قانون مالیات‌های مستقیم و بر اساس ارزش‌های مورد توافق، دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت‌های ادغام شونده با دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت ادغام‌کننده، به صورت سطر به سطر تجمیع و در ترازنامه شرکت ادغام‌کننده گزارش می‌گردد.

پرسش ۴۶ (آبان ۱۳۹۷)

آیا در راستای اجرای استانداردهای حسابداری، همزمان با تجدید ارزیابی سرفصل زمین به‌عنوان یک طبقه مستقل ذیل گروه دارایی‌های ثابت مشهود، الزاماً می‌بایستی سرفصل ساختمان نیز مورد تجدید ارزیابی قرار گیرد یا خیر؟

پاسخ ۴۶ :

طبق استاندارد حسابداری شماره ۱۱ با عنوان “دارایی‌های ثابت مشهود”، سرفصل زمین به تنهایی یکی از طبقات مستقل دارایی ثابت را تشکیل می‌دهد. لذا در صورت طبقه‌بندی صحیح، تجدید ارزیابی آن ارتباطی به سرفصل ساختمان نخواهد داشت.

پرسش ۴۷ (آذر ۱۳۹۷)

چنانچه شرکتی محصولات صادراتی خود را طی دوره ۲۲ فروردین ۱۳۹۷ (تاریخ اعلام نرخ دلار، ۴۲,۰۰۰ ریالی) تا ۱۵ مرداد ۱۳۹۷ (تاریخ اعلام سامانه ارزی نیما)، طبق مقررات مربوط با نرخ دلار ۴۲,۰۰۰ ریالی در حساب‌ها ثبت نماید، لیکن وجوه ارزی مابه‌ازای فروش صادراتی فوق، پس از تاریخ ۱۵ مرداد ۱۳۹۷ به شرکت پرداخت گردد و ارزش حاصل در سامانه نیما قابل فروش باشد (هر دلار ۷۵,۰۰۰ ریال)، نحوه برخورد با مابه‌التفاوت نرخ ارزش در تاریخ فروش و در تاریخ دریافت مابه‌ازای ارزی آن چگونه است؟

پاسخ ۴۷ :

طبق استانداردهای حسابداری، فروش‌های صادراتی بر اساس نرخ برابری ارزش قابل دسترس در تاریخ تحقق فروش و انتقال مزایا و مخاطرات عمده مالکیت بر کالای فروش رفته، در حساب‌ها منعکس می‌گردد. همچنین هرگونه تغییر در نرخ برابری ارزش قابل دسترس پس از تاریخ تحقق فروش صادراتی و به تبع آن تفاوت ناشی از تسعیر و تسویه وجوه ارزی دریافتی مربوط در تاریخ دریافت و تسعیر حساب‌های دریافتی ارزی در تاریخ تهیه صورت‌های مالی، به‌عنوان سود یا زیان حاصل از تسعیر ارزش، تحت سرفصل سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی یا غیرعملیاتی برحسب مورد، شناسایی و در حساب‌ها انعکاس خواهند یافت. ضمناً در خصوص نحوه عمل در مورد تعهدات مربوط به وجوه ارزی حاصل از صادرات، مفاد تصویب‌نامه شماره ۵۵۶۳۳/۶۲۷۹۲ مورخ ۱۳۹۷/۵/۱۶ هیأت محترم وزیران، به‌ویژه بند (۳) مصوبه مذکور، بایستی رعایت گردد.

پرسش ۴۸ (آذر ۱۳۹۷)

در صورت جریان وجوه نقد شرکت‌های کارگزاری، نحوه انعکاس اعتبارات اعطایی به مشتریان، چگونه است؟

پاسخ ۴۸ :

تهیه صورت‌های مالی شرکت‌های کارگزاری، طبق نمونه ابلاغ شده توسط سازمان بورس و اوراق بهادار، ضروری است.

پرسش ۴۹ (آذر ۱۳۹۷)

تسعیر بدهی‌های ارزی بابت خرید و ایجاد دارایی‌های ثابت مشهود، در صورت‌های مالی میان دوره‌ای منتهی به ۳۱ شهریورماه ۱۳۹۷ یک شرکت مفروض، چگونه انعکاس می‌یابد؟

پاسخ ۴۹ :

با توجه به مفاد پرسش و پاسخ شماره ۹۹ مورخ ۱۳۹۷/۲/۱۰ کمیته فنی سازمان حسابرسی، چنانچه نرخ ارز قابل دسترس در تاریخ ترانزنامه با ابهام مواجه باشد، نرخ مبنای تسعیر بایستی نرخ ارز قابل دسترس در تاریخ تأیید صورت‌های مالی مزبور توسط هیأت مدیره که بر اساس مقررات ارزی وضع شده توسط مراجع ذیصلاح تعیین می‌گردد، باشد.

پرسش ۵۰ (آذر ۱۳۹۷)

آیا درآمد تسعیر ارز ایجاد شده در سال جاری، در خصوص تسهیلات ارزی دریافتی (ناشی از افزایش ارزش ریال به میزان کمتر از ۲۰ درصد) که در سال قبل زیان تسعیر ارز تسهیلات مزبور به حساب دارایی واجد شرایط در دوران قبل از بهره‌برداری منظور شده است (ناشی از کاهش شدید ارزش ریال به میزان حداقل ۲۰ درصد)، قابل کسر از ارزش دفتری دارایی مذکور می‌باشد یا این که باید به‌عنوان درآمد دوره در صورت سود و زیان انعکاس یابد؟

پاسخ ۵۰ :

با توجه به این که درآمد تفاوت تسعیر مذکور ناشی از افزایش نرخ برابری ریال به میزان کمتر از ۲۰ درصد است، طبق بند ۲۷ استاندارد حسابداری شماره ۱۶ با عنوان "اثر تغییر نرخ ارز"، قابل برگشت از ارزش دفتری دارایی موضوع سؤال نمی‌باشد و باید به‌عنوان سایر درآمدها در صورت حساب سود و زیان دوره منظور شود.

پرسش ۵۱ (آذر ۱۳۹۷)

مبالغی که بابت تفاوت تسعیر بدهی‌های ارزی به بهای تمام شده دارایی‌های استهلاک‌پذیر منظور می‌شود، از چه تاریخی قابل استهلاک است؟

پاسخ ۵۱ :

طبق پاسخ ارائه شده به سؤال شماره (۳) مندرج در پرسش و پاسخ شماره ۹۰ مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۵ کمیته فنی سازمان حسابرسی، عمل شود.

پرسش ۵۲ (آذر ۱۳۹۷)

منظور از "ارزش رسمی ریال" مندرج در استاندارد حسابداری شماره ۱۶ با عنوان "آثار تغییر نرخ ارز" چیست؟

پاسخ ۵۲ :

ارزش رسمی برابری ریال با ارزشهای خارجی، ارزشی است که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام می‌گردد.

پرسش ۵۳ (آذر ۱۳۹۷)

تسعیر مانده حساب‌های ارزی نزد بانک‌های ایرانی و خارجی با منشأ خارجی (اعم از اسکناس و حواله)، با توجه به این‌که محدودیت در تبدیل آنها به نقد وجود دارد و بانک‌های ایرانی که وجوه ارزی شرکت‌ها نزد آنها می‌باشد، با نرخ هر دلار ۴۲,۰۰۰ ریال آنها را تبدیل و معادل ریالی آن را به صاحب حساب پرداخت می‌نمایند، چگونه است؟

پاسخ ۵۳ :

شرکت‌های ایرانی صاحب حساب‌های ارزی نزد بانک‌های داخل یا خارج از کشور ایران، در هر شرایطی باید بر اساس مقررات ارزی موجود در کشور و با نرخ ارز قابل دسترس، مانده ارزی حساب‌های خود را تسعیر و طبق مفاد استاندارد حسابداری شماره ۱۶ با عنوان "آثار تغییر در نرخ ارز"، در حساب‌ها ثبت نمایند.

پرسش ۵۴ (آذر ۱۳۹۷)

نرخ‌های مبنای تسعیر فروش صادراتی در ارتباط با دستورالعمل نحوه بازگشت ارز حاصل از صادرات^۱ ابلاغ شده در تاریخ ۱۳۹۷/۸/۲۸ توسط بانک مرکزی چگونه تعیین می‌شوند؟

پاسخ ۵۴ :

با توجه به طبقه‌بندی پلکانی بازگشت ارز مندرج در دستورالعمل، رعایت دستورالعمل مزبور مستلزم استفاده از نرخ‌های ارز قابل دسترس متفاوت (ترکیبی از نرخ‌های ارز قابل دسترس) در تسعیر فروش صادراتی می‌باشد.

پرسش ۵۵ (آذر ۱۳۹۷)

معامله فی‌مابین شرکت اصلی و شرکت فرعی بابت سهام یک شرکت پذیرفته شده در بورس که از طریق کارگزار مشترک فروشنده (شرکت اصلی) و خریدار (شرکت فرعی) و با اخذ مجوز از مدیریت بازار سازمان بورس، خارج از اتاق پایاپای بورس به ارزش دفتری تسویه و به خریدار انتقال یافته است (نرخ تابلوی بورس ۲۸ برابر ارزش دفتری سرمایه‌گذاری موضوع معامله در دفاتر شرکت اصلی می‌باشد)، چگونه در صورت‌های مالی شناسایی می‌شود؟

پاسخ ۵۵ :

بهای فروش سهام برای شرکت فروشنده (شرکت اصلی)، معادل ارزش دفتری سهام فروخته شده و بهای تمام شده سرمایه‌گذاری برای شرکت خریدار نیز (بدون در نظر گرفتن سایر هزینه‌های نقل و انتقال قابل احتساب به بهای تمام شده) معادل ارزش دفتری مذکور می‌باشد. شرکت‌های طرف معامله، بایستی در یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی مربوط به معاملات با اشخاص وابسته، اطلاعات مربوط به معامله صورت گرفته را به نحو کامل افشا نمایند.

پرسش ۵۶ (آذر ۱۳۹۷)

تغییرات نرخ ارز قابل دسترس پس از تاریخ ترازنامه، در چه شرایطی رویداد تعدیلی تلقی می‌گردد؟

پاسخ ۵۶ :

چنانچه در تاریخ ترازنامه، ابهام با اهمیتی در خصوص تعیین نرخ ارز قابل دسترس جهت تسعیر مانده حساب‌های ارزی وجود نداشته باشد، تغییرات نرخ ارز پس از تاریخ مزبور به‌عنوان رویداد غیرتعدیلی تلقی می‌گردد و از این بابت بایستی در یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی، افشای مناسب صورت پذیرد.

پرسش ۵۷ (اسفند ۱۳۹۷)

شرکت "الف" با در اختیار داشتن به ترتیب ۲۰ درصد، ۱۵ درصد و ۸ درصد سهام شرکت‌های "ب"، "ج" و "د" در هر یک از شرکت‌های مذکور نیز دارای یک عضو هیأت مدیره می‌باشد. این شرکت ادعا می‌کند در شرکت‌های مزبور هیچ‌گونه نفوذی نداشته و عزل و نصب یک نفر عضو هیأت مدیره فوق نیز در حیطه اختیارات شرکت "الف" نبوده و انتخاب توسط سهامدار اصلی شرکت "الف" صورت می‌گیرد. آیا در شرایط مفروض یاد شده در بالا، شرکت "الف" برای شناسایی سرمایه‌گذاری‌های خود در شرکت‌های "ب"، "ج" و "د" باید از روش ارزش ویژه استفاده کند؟

پاسخ ۵۷ :

با توجه به این‌که مدیریت شرکت "الف" ادعا می‌کند در شرکت‌های "ب"، "ج" و "د" هیچ‌گونه نفوذی ندارد، مشروط بر این‌که شواهد کافی از ادعای عدم وجود هرگونه نفوذ (به مفهوم عدم مشارکت مؤثر در تصمیم‌گیری‌ها) در شرکت‌های مزبور وجود داشته باشد، الزامی در بکارگیری روش ارزش ویژه توسط شرکت "الف" در خصوص سرمایه‌گذاری در شرکت‌های "ب"، "ج" و "د" وجود ندارد.

پرسش ۵۸ (خرداد ۱۳۹۸)

آیا مانده حساب پیش‌پرداخت‌های ارزی سرمایه‌ای در پایان سال مالی، باید تسعیر شود؟ همچنین در خصوص پیش‌پرداخت ارزی سرمایه‌ای به پیمانکار، آیا تفاوت ناشی از تسعیر ارز مربوط در زمان پیش‌پرداخت و استهلاک آن در زمان ثبت صورت وضعیت تأیید شده، باید به‌عنوان سود یا زیان ناشی از تسعیر ارز شناسایی شود؟

پاسخ ۵۸ :

الف) پیش پرداخت سرمایه‌ای، به موجب بند (۱۶) استاندارد حسابداری ۱۶ با عنوان "آثار تغییر در نرخ ارز- تجدیدنظر شده ۱۳۹۱"، به عنوان اقلام غیر پولی تلقی می‌گردد. لذا، به استناد بند (۲۳) استاندارد مزبور، "اقلام غیر پولی ارزی که به بهای تمام شده ارز اندازه‌گیری شده است، باید به نرخ ارز در تاریخ معامله تسعیر شود". بنابراین، تسعیر مانده پیش‌پرداخت‌های ارزی سرمایه‌ای در پایان سال مالی، فاقد موضوعیت می‌باشد.

ب) با توجه به مطالب فوق‌الذکر، تسعیر پیش‌پرداخت ارزی قابل استهلاک از هر صورت وضعیت در زمان ثبت صورت وضعیت در حساب‌ها موضوعیت نداشته، لذا هیچ‌گونه سود یا زیانی از این بابت، قابل شناسایی نمی‌باشد.

پرسش ۵۹ (تیر ۱۳۹۸)

نحوه برخورد با بخشنامه شماره ۹۸/۹۲۸۴۷ مورخ ۱۳۹۸/۳/۲۲ بانک مرکزی، در خصوص تکلیف بانک‌ها و مؤسسات اعتباری مبنی بر تعیین نرخ تسعیر اقلام پولی دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی در پایان سال ۱۳۹۷، برای هر یورو ۸۵,۰۰۰ ریال و برای هر دلار آمریکا ۷۵,۰۰۰ ریال، همچنین شناسایی و انعکاس سود ناشی از تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی در پایان سال مالی تحت سرفصل حساب "سایر اندوخته‌ها در گروه حقوق صاحبان سهام" (به‌طور مستقیم و نه از طریق سود و زیان) چگونه است؟ با تأکید بر این‌که اندوخته‌های مزبور قابل تقسیم بین سهامداران نبوده و بانک‌ها و مؤسسات اعتباری می‌توانند پس از اخذ مجوز از بانک مرکزی، تمام یا بخشی از آن‌ها را به حساب افزایش سرمایه خود، منظور نمایند.

پاسخ ۵۹ :

الف) به موجب بند ۲۳- الف استاندارد حسابداری شماره ۱۶ با عنوان "آثار تغییر در نرخ ارز" (تجدیدنظر شده ۱۳۹۱)، نرخ مبنای تسعیر اقلام پولی ارزی در پایان هر دوره مالی، نرخ ارز در تاریخ ترازنامه می‌باشد. همچنین طبق بند ۲۶ استاندارد مزبور "چنانچه نرخ‌های متعدد برای یک ارز وجود داشته باشد، از نرخ برای تسعیر استفاده می‌شود که جریان‌های نقدی آتی ناشی از معامله یا مانده حساب مربوط، برحسب آن تسویه می‌شود". اعمال نرخ‌های مذکور صرفاً در مواردی مجاز است که اولاً نرخ یاد شده برای بانک یا مؤسسه اعتباری قابل دسترس بوده و ثانیاً برای تسعیر

مطالباتی استفاده شود که وصول آن به مبالغ ارزی یا معادل ریالی آن بر اساس نرخ اعلام شده بانک مرکزی، محتمل باشد و در غیر این صورت، شناخت هرگونه سود تسعیر ارز، برخلاف استانداردهای حسابداری است.

ب) به موجب بند ۲۷ استاندارد یاد شده، به استثنای موارد مندرج در بندهای ۲۹، ۳۰ و ۳۲ استاندارد، تفاوت‌های ناشی از تسویه یا تسعیر اقلام پولی ارزی واحد تجاری به نرخ‌های متفاوت با نرخ‌های مورد استفاده در شناخت اولیه این اقلام یا در تسعیر این اقلام در صورت‌های مالی دوره قبل، باید به عنوان درآمد یا هزینه دوره وقوع شناسایی و در صورت سود و زیان دوره و در موارد استثناء در صورت سود و زیان جامع منعکس شود. همچنین تفاوت مزبور مستقیماً قابل انتقال به حقوق صاحبان سهام نیز نمی‌باشد. به علاوه شناسایی و انعکاس سود ناشی از تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی به روش مندرج در بخشنامه یاد شده بانک مرکزی، مغایر با استانداردهای حسابداری است و انعکاس سود ناشی از تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های پولی ارزی در سرفصل سایر اندوخته‌ها، صرفاً در رابطه با بانک‌های دولتی و با اصلاح مناسب عنوان سرفصل حساب، مطابق با مفاد ماده ۱۳۶ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب شهریورماه ۱۳۶۶، طبق بند ۳۰ استاندارد یاد شده، مجاز می‌باشد.

پرسش ۶۰ (نیر ۱۳۹۸)

آیا احتساب ذخیره کاهش ارزش بابت تمام یا بخشی از مبلغ پیش‌پرداخت‌های به محققین مطالعات پژوهشی که پروژه‌های مورد تحقیق مرتبط با پیش‌پرداخت‌های مذکور، در پایان سال تکمیل نگردیده و یا تکمیل و اختتام آن توسط ناظر طرح تأیید نشده است، به حساب هزینه تحقیقاتی، موضوعیت دارد؟

پاسخ ۶۰:

بر اساس استانداردهای حسابداری بخش عمومی (غیرانتفاعی) و استانداردهای حسابداری واحدهای تجاری (انتفاعی)، صورت‌های مالی باید بر مبنای تعهدی تهیه شود. در مبنای تعهدی، معاملات و سایر رویدادهای مالی در زمان وقوع و نه صرفاً در زمان دریافت یا

پرداخت وجه نقد شناسایی و در اسناد و مدارک حسابداری ثبت می‌شود و از این طریق در صورت‌های مالی مربوط گزارش می‌گردد. بر این اساس، پیش‌پرداخت‌ها که معرف دریافت کالا و خدمات و ... در آینده است، متناسب با دریافت کالا و خدمات مربوط تعدیل و حسب مورد به حساب‌های دارایی و یا تعدیل بدهی‌ها و یا هزینه‌های مربوط منظور می‌گردد. با توجه به مراتب فوق، پیش‌پرداخت‌های مورد سؤال، متناسب با ارائه خدمات توسط محققین مربوط، به حساب هزینه‌های مطالعاتی و تحقیقاتی منظور خواهد شد و احتساب ذخیره بابت مانده حساب پیش‌پرداخت‌های یاد شده در پایان سال مالی، موضوعیت ندارد.

پرسش ۶۱ (تیر ۱۳۹۸)

نحوه شناسایی درآمد و هزینه‌های تحقق یافته یک شرکت مفروض (به‌عنوان پیمانکار یا مجری خدمات) در خصوص قراردادهای خدماتی منعقد فی‌مابین با سایرین (به‌عنوان کارفرما) که تا تاریخ ترازنامه خدمات مربوط ارائه شده، لیکن صورت‌حساب‌های مربوط تا تاریخ ترازنامه ارائه نگردیده، چگونه است.

پاسخ ۶۱ :

شناسایی درآمد و هزینه‌های قراردادهای ارائه خدمات موضوع سؤال، بر اساس میزان تکمیل کار انجام شده تا تاریخ ترازنامه و با رعایت مفاد بندهای ۲۱ تا ۲۸ استاندارد حسابداری شماره ۳ با عنوان "درآمد عملیاتی"، بایستی صورت گیرد.

پرسش ۶۲ (مرداد ۱۳۹۸)

آیا مانده حساب‌های دریافتی پیمانکار از کارفرما با مانده حساب پیش‌دریافت پیمانکار از کارفرما، در صورت‌های مالی شرکت پیمانکار در تاریخ ترازنامه، قابل تهاتر است.

پاسخ ۶۲ :

طبق مفاد ردیف (پ) بند ۳۵ استاندارد حسابداری شماره ۹ با عنوان "حسابداری پیمان‌های بلندمدت" تهاتر مانده حساب‌های دریافتی پیمانکار از کارفرما با مانده حساب پیش‌دریافت پیمانکار از کارفرما، در صورت‌های مالی پیمانکار مجاز نمی‌باشد.

پرسش ۶۳ (مرداد ۱۳۹۸)

آیا مانده حساب اسناد دریافتی بلندمدت از مشتریان با مانده حساب پیش دریافت فروش املاک به آنان در شرکت‌های فعال در بخش ساخت املاک، قابل تهاتر است؟

پاسخ ۶۳ :

طبق استاندارد حسابداری شماره ۲۹ با عنوان "فعالیت‌های ساخت املاک" و همچنین مفاد پاسخ به پرسش فنی شماره ۶۱ مورخ ۱۳۸۴/۴/۱۳ کمیته فنی سازمان حسابرسی، در مواردی که بابت علی‌الحساب معاملات با خریداران و فروشندگان، چک یا سایر اسناد مدت‌دار دریافت یا صادر می‌گردد، اگرچه طبق روش مورد عمل در شرکت‌ها تا زمانی که مبلغ این‌گونه اسناد عملاً تأدیه نشده است، به‌عنوان پیش‌پرداخت یا پیش‌دریافت در دفاتر ثبت می‌گردد، اما برای مقاصد تهیه صورت‌های مالی، لازم است مبلغ این قبیل اسناد که تا تاریخ ترازنامه عملاً تأدیه نشده و در نتیجه تحت عناوین اسناد دریافتی و پرداختی در دفاتر باقی مانده است، از پیش‌دریافت یا پیش‌پرداخت متناظر آن به تفکیک هر قرارداد کسر (تهاتر) و در موارد بااهمیت، ارائه اطلاعات مربوط در یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی، ضروری می‌باشد.

پرسش ۶۴ (شهریور ۱۳۹۸)

آیا بکارگیری پیش از تاریخ لازم‌الاجرا شدن استاندارد حسابداری شماره ۱ با عنوان "ارائه صورت‌های مالی" (تجدید نظر شده ۱۳۹۷ - لازم‌الاجرا برای صورت‌های مالی که سال مالی آن‌ها از ۱۳۹۸/۱/۱ شروع می‌شود) به‌همراه سایر استانداردهای تجدیدنظر شده، برای تهیه صورت‌های مالی شرکت‌ها، مجاز است؟

پاسخ ۶۴ :

برای تهیه صورت‌های مالی تلفیقی واحد اصلی مشمول رعایت استاندارد حسابداری شماره ۱، شرکت‌های فرعی مشمول تلفیق آن‌ها که سال مالی آن‌ها قبل از تاریخ ۱۳۹۸/۱/۱ شروع می‌گردد، می‌توانند در راستای استفاده از روش‌های حسابداری یکسان، استاندارد مذکور را

زودتر از موعد بکار برند و در این حالت واحد اصلی و واحدهای فرعی باید بکارگیری زودتر از موعد استاندارد حسابداری را به صورت مناسب در یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی تلفیقی و صورت‌های مالی شرکت‌های فرعی افشا نمایند. همچنین ضرورت دارد حسابرس نیز توضیحات کاربردی مندرج در بند (ت-۱) استاندارد حسابرسی ۷۰۶ را مدنظر قرار دهد.

پرسش ۶۵ (شهریور ۱۳۹۸)

آیا صورت‌های مالی میان دوره‌ای شرکت‌هایی که سال مالی آن‌ها از تاریخ ۱۳۹۸/۱/۱ شروع می‌شود، بر مبنای الزامات استاندارد حسابداری شماره ۱ "با عنوان "ارائه صورت‌های مالی (تجدید نظر شده سال ۱۳۹۷- لازم‌الاجرا از تاریخ ۱۳۹۸/۱/۱ و بعد از آن)، و یا بر مبنای استاندارد حسابداری شماره ۲۲ با عنوان "گزارشگری مالی میان دوره‌ای" (اصلاح شده بر اساس استانداردهای حسابداری جدید تا مهر ۱۳۸۹)، تهیه گردد؟

پاسخ ۶۵:

صورت‌های مالی میان دوره‌ای، اساساً باید بر مبنای استاندارد حسابداری شماره ۲۲ با عنوان "گزارشگری مالی میان دوره‌ای" (بر اساس آخرین بازنگری انجام شده مطابق استانداردهای حسابداری جدید تا مهر ۱۳۸۹)، تهیه گردد. با این وجود، طبق بند ۴ استاندارد حسابداری شماره (۱) با عنوان "ارائه صورت‌های مالی" (تجدید نظر شده ۱۳۹۷)، بندهای ۱۳ تا ۳۴ استاندارد اخیر برای صورت‌های مالی میان دوره‌ای که سال مالی آن‌ها از ۱۳۹۸/۱/۱ و بعد از آن شروع می‌شود، کاربرد دارد.

پرسش ۶۶ (مهر ۱۳۹۸)

طبق بند ۶ استاندارد حسابداری ۱۸ با عنوان "صورت‌های مالی تلفیقی و حسابداری سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری فرعی"، واحد اصلی در صورت برقراری کلیه شروط ارائه شده در ردیف‌های "الف" تا "د" بند مزبور، ملزم به ارائه صورت‌های مالی تلفیقی نمی‌باشد. منظور از تهیه "صورت‌های مالی تلفیقی قابل دسترس برای استفاده عموم" توسط واحد تجاری اصلی نهایی یا میانی (ردیف "د" بند مزبور)، چیست؟

پاسخ ۶۶ :

منظور از واژه "عموم" کلیه ذینفعان و دارندگان منافع و علایق در واحد اقتصادی (سرمایه‌گذاران، خریداران، فروشندگان و...) می‌باشد. ضروری است صورت‌های مالی واحد اقتصادی (واحد اصلی نهایی یا میانی) به روش مناسبی، از جمله از طریق انتشار در تارنمای رسمی واحد اقتصادی و به مدت زمان حداقل تا گزارشگری دوره مالی بعد، در دسترس عموم قرار گیرد.

پرسش ۶۷ (مهر ۱۳۹۸)

با توجه به این‌که نحوه تهیه صورت‌های مالی شرکت‌های بیمه که طبق اساسنامه آن‌ها باید توسط بیمه مرکزی ابلاغ شود، تاکنون ابلاغ نگردیده است، صورت‌های مالی شرکت‌های بیمه بر چه اساسی باید تهیه شود؟

پاسخ ۶۷ :

صورت‌های مالی نمونه پیوست استاندارد حسابداری شماره ۲۸ با عنوان "فعالیت‌های بیمه عمومی (لازم‌الاجرا از اول فروردین ۱۳۸۶ و بعد از آن)"، با در نظر گرفتن موارد مرتبط طبق استاندارد حسابداری شماره ۱ با عنوان "ارائه صورت‌های مالی (تجدید نظر شده سال ۱۳۹۷)"، مبنای تهیه صورت‌های مالی شرکت‌های بیمه می‌باشد.

پرسش ۶۸ (آبان ۱۳۹۸)

آیا تعدیلات سنواتی به‌عنوان بخشی از اقلام صورت سود و زیان جامع، قابل ارائه است؟

پاسخ ۶۸ :

طبق مفاد بند ۱۰۰ استاندارد حسابداری شماره ۱ با عنوان "ارائه صورت‌های مالی - لازم‌الاجرا برای کلیه صورت‌های مالی که دوره مالی آن‌ها از تاریخ ۱/۱/۱۳۹۸ و بعد از آن شروع می‌شود"، تعدیلات سنواتی به‌عنوان بخشی از اقلام صورت سود و زیان جامع، ارائه نشده است.

پرسش ۶۹ (آذر ۱۳۹۸)

شرکت‌های "ج" و "د" که کمتر از یک درصد سهام شرکت "ب" را دارا هستند، هر کدام یک عضو هیأت مدیره در شرکت "ب" دارند. هر سه شرکت مزبور شرکت فرعی شرکت "الف" می‌باشند که بیش از ۵۰ درصد سهام آن‌ها را در اختیار دارد. با فرض این‌که هر یک از شرکت‌های "ب"، "ج" و "د" فوق دارای هیأت مدیره‌ای با ۵ عضو است، آیا شرکت‌های "ج" و "د" یاد شده در شرکت "ب" دارای نفوذ قابل ملاحظه می‌باشند؟

پاسخ ۶۹ :

نفوذ قابل ملاحظه در شرایطی برقرار است که واحد تجاری سرمایه‌گذار عملاً و رأساً توانایی مشارکت در تصمیم‌گیری‌های مربوط به سیاست‌های مالی و عملیاتی واحد تجاری سرمایه‌پذیر را داشته باشد. با توجه به میزان سرمایه‌گذاری شرکت‌های "ج" و "د" در شرکت "ب"، شرکت‌های "ج" و "د" رأساً قادر به انتخاب عضو هیأت مدیره نبوده و انتخاب‌های انجام شده، ناشی از اعمال حقوق مالکانه شرکت "الف" در شرکت‌های "ب"، "ج" و "د" است. بنابر این شرایط لازم جهت اعمال نفوذ قابل ملاحظه توسط شرکت‌های "ج" و "د" در شرکت "ب" برقرار نمی‌باشد.

پرسش ۷۰ (آذر ۱۳۹۸)

شرکت کارگزاری "الف" یک شرکت فرعی است که ۱۰۰٪ آن متعلق به یک شرکت اصلی است. چنانچه شرکت اصلی بدون اخذ تأییدیه از سازمان بورس و اوراق بهادار و در چارچوب قرارداد منعقد، بخشی از سهام خود را به شرکت دیگری واگذار و مابه‌ازای آن را نیز دریافت نماید، آیا می‌تواند درآمد فروش سرمایه‌گذاری را در حساب‌های خود ثبت نماید؟

پاسخ ۷۰ :

نظر به اینکه مقررات سازمان بورس و اوراق بهادار مبنی بر اخذ تأییدیه از سازمان مزبور در خصوص نقل و انتقال سهام شرکت‌های کارگزاری رعایت نگردیده است، فرآیند درآمد تکمیل نشده، لذا شناسایی سود حاصل از فروش سهام منوط و موقوف به اخذ تأییدیه از سازمان بورس و اوراق بهادار می‌باشد.

پرسش ۷۱ (آذر ۱۳۹۸)

آیا ارائه مجدد ارقام مقایسه‌ای صورت‌های مالی سال جاری واحدهای بخش عمومی که استاندارد حسابداری بخش عمومی را برای اولین سال (برای مثال ۱۳۹۷/۱۲/۲۹) با تأخیر بکار گرفته‌اند، الزامی است؟

پاسخ ۷۱ :

با توجه به لازم‌الاجرا شدن استانداردهای حسابداری بخش عمومی شماره ۱ با عنوان نحوه ارائه صورت‌های مالی از ابتدای فروردین سال ۱۳۹۴ و شماره ۱۰ با عنوان "رویه‌های حسابداری، تغییر در برآوردهای حسابداری و اشتباهات" از ابتدای فروردین سال ۱۳۹۵، با تغییر در مبنا و رویه‌های حسابداری و ارائه صورت‌های مالی سال جاری (۱۳۹۷/۱۲/۲۹) طبق استانداردهای حسابداری بخش عمومی، ارقام مقایسه‌ای سنوات قبل در صورت‌های مالی سال جاری، باید ارائه مجدد شود. با این حال، چنانچه تحت شرایط ارائه شده در بندهای ۳۴ تا ۳۷ استاندارد حسابرسی بخش عمومی شماره ۱۰ فوق‌الذکر، ارائه مجدد ارقام مقایسه‌ای عملی نباشد، افشای این موضوع در صورت‌های مالی اولین دوره بکارگیری استانداردهای مزبور، ضروری است.

پرسش ۷۲ (آذر ۱۳۹۸)

نحوه گزارشگری مازاد ناشی از تجدید ارزیابی در واحدهای بخش عمومی که فاقد حساب سرمایه هستند، چگونه است؟

پاسخ ۷۲ :

طبق بند (۴۶) استاندارد حسابداری شماره ۵ بخش عمومی با عنوان "دارایی‌های ثابت مشهود"، افزایش مبلغ دفتری یک دارایی ثابت مشهود، در نتیجه تجدید ارزیابی آن، مستقیماً تحت عنوان مازاد تجدید ارزیابی ثبت و در صورت وضعیت مالی به‌عنوان بخشی از "ارزش خالص" طبقه‌بندی می‌شود.

پرسش ۷۳ (آذر ۱۳۹۸)

نحوه حسابداری و گزارشگری مخارج ایجاد و نگهداشت فضای سبز و درختان فاقد بار میوه در واحدهای بخش عمومی چگونه است؟

پاسخ ۷۳ :

به موجب بند (۱۴) استاندارد حسابداری شماره ۵ بخش عمومی با عنوان "دارایی‌های ثابت مشهود"، دارایی‌های ثابت مشهود ممکن است برای مقاصد زیست محیطی یا ایمنی تحصیل شود، اگرچه تحصیل این‌گونه دارایی‌ها، منافع اقتصادی یا خدمات بالقوه آتی هیچ‌یک از اقلام مشخص دارایی‌های ثابت مشهود موجود را به‌طور مستقیم افزایش نمی‌دهد، اما ممکن است برای تحصیل منافع اقتصادی یا خدمات بالقوه سایر دارایی‌های واحد گزارشگر ضروری باشد، در این حالت، این دارایی‌ها واجد شرایط شناخت است، زیرا تحصیل آن واحد گزارشگر را قادر می‌سازد، منافع اقتصادی یا خدمات بالقوه آتی که از دارایی‌های مرتبط کسب می‌کند، بیشتر از حالتی باشد که این دارایی‌ها تحصیل نشده است.

پرسش ۷۴ (دی ۱۳۹۸)

وجوه ارزی که توسط بانک خارجی، به‌منظور تأسیس و فعالیت به شعبه بانک تابعه خود در کشور ایران، تخصیص و پرداخت می‌نماید، در صورت‌های مالی شعبه مزبور چگونه باید منعکس و تسعیر شود؟

پاسخ ۷۴ :

طبق قوانین و مقررات مصوب شورای پول و اعتبار، وجوهی که بانک خارجی به‌منظور تأسیس و فعالیت، به‌عنوان سرمایه به شعبه تخصیص و پرداخت می‌نماید، به‌عنوان "سرمایه اعطایی" تعریف شده است. طبق ماده (۷) دستورالعمل نحوه تأسیس، فعالیت، نظارت و تعطیلی شعبه و دفتر نمایندگی بانک خارجی در ایران، حداقل وجوه مزبور برای شعبه نوع اول ۱۰ میلیون یورو تعیین گردیده است. بنابراین، وجوه پرداختی ارزی به شرح فوق، سرمایه ارزی شعبه محسوب می‌گردد و طبق استانداردهای حسابداری جزء اقلام پولی تلقی نمی‌شود. لذا قابل تسعیر در مقاطع گزارشگری نمی‌باشد.

پرسش ۷۵ (بهمن ۱۳۹۸)

اسناد خزانه اسلامی که بابت تسویه بدهی دولت به پیمانکاران خود، به آنان واگذار می‌گردد، به دلیل جبران تأخیر در تسویه، معمولاً بیش از مبلغ دفتری مطالبات پیمانکاران مزبور است. نحوه برخورد حسابداری با مابه‌التفاوت مزبور چگونه است؟

پاسخ ۷۵ :

به موجب پاسخ دریافتی از سازمان حسابرسی، چنانچه مبلغ مازاد مربوط به دوره‌های قبل از تاریخ تسویه باشد، به درآمد دوره منظور می‌شود. لیکن، چنانچه مبلغ مازاد دریافتی مربوط به دوره‌های بعد از تاریخ تسویه باشد، به حساب درآمد تحقق نیافته منظور و بر اساس تاریخ سررسید اسناد، طی دوره‌های پس از تاریخ تسویه به حساب درآمد منظور می‌شود. در تاریخ گزارشگری، اسناد دریافتنی پس از کسر مانده حساب درآمد تحقق نیافته، در یادداشت توضیحی افشا و به صورت خالص در صورت وضعیت مالی گزارش می‌شود.

پرسش ۷۶ (اردیبهشت ۱۳۹۹)

آیا شرکت‌ها و مؤسسات (دارای شخصیت حقوقی جداگانه) و سازمان‌های وابسته (فاقد شخصیت حقوقی جداگانه) زیرمجموعه شهرداری‌ها که صورت‌های مالی آنها، عملاً در صورت‌های مالی شهرداری متبوع آنها به عنوان واحد اصلی تلفیق می‌گردند، باید صورت‌های مالی خود را بر اساس استانداردهای حسابداری بخش عمومی شماره (۱) با عنوان نحوه ارائه صورت‌های مالی (لازم‌الاجرا از ابتدای سال ۱۳۹۴) ارائه نمایند، یا بر اساس استاندارد حسابداری شماره (۱) واحدهای تجاری (انتفاعی) با عنوان ارائه صورت‌های مالی (لازم‌الاجرا از ابتدای سال ۱۳۹۸) تهیه نمایند.

پاسخ ۷۶ :

با توجه به این که شهرداری‌ها بخش عمومی تلقی می‌شوند، لذا صورت‌های مالی جداگانه و صورت‌های مالی تلفیقی آنها، باید با رعایت استاندارد حسابداری شماره (۱) بخش عمومی با عنوان نحوه ارائه صورت‌های مالی تهیه و ارائه گردد. همچنین، صورت‌های مالی تلفیقی آنها در نبود استاندارد حسابداری در خصوص صورت‌های مالی تلفیقی بخش عمومی، با رعایت اصول و ضوابط تلفیقی ارائه شده در استاندارد حسابداری شماره (۱۸) با عنوان "صورت‌های مالی تلفیقی و حسابداری سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری فرعی - تجدید نظر شده ۱۳۸۴"،

از لحاظ محتوا تهیه و ارائه گردد. به علاوه واحدهای مشمول تلفیق شهرداریها (اعم از شرکت، مؤسسه و سازمان) نیز باید صورت‌های مالی خود را بر اساس استاندارد حسابداری شماره ۱ واحدهای تجاری (انتفاعی) و یا استاندارد حسابداری بخش عمومی شماره یک (برحسب انتفاعی یا غیرانتفاعی بودن واحد مشمول تلفیق) تهیه و ارائه نمایند.

پرسش ۷۷ (تیر ۱۳۹۹)

سرمایه‌گذاری‌های انجام شده توسط یک شرکت تأمین سرمایه در اوراق بهادار تحت بازارگردانی و تعهد پذیره‌نویسی خود، با توجه به شرایط حاکم بر بازار سرمایه، نرخ بازده اوراق بهادار و نزولی بودن ارزش بازار اوراق مزبور، چگونه ارزیابی می‌شود؟

پاسخ ۷۷ :

بر اساس استاندارد حسابداری شماره ۱۵ با عنوان "حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها"، ارزیابی سرمایه‌گذاری مزبور در تاریخ صورت وضعیت مالی، باید به روش اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش انجام شود.

پرسش ۷۸ (تیر ۱۳۹۹)

آیا شرکت‌های بورسی می‌توانند از محل مازاد تجدید ارزیابی سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت مربوط به شرکت فرعی بورسی که مالک ۹۰ درصد سهام آن می‌باشند (شرکت فرعی از بابت تجدید ارزیابی مذکور - در دفاتر ثبتی انجام نمی‌دهد)، اقدام به افزایش سرمایه نمایند؟

پاسخ ۷۸ :

بر اساس مفاد ماده ۱۴ بخشنامه شماره ۲۰۰/۹۸/۳۰ مورخ ۱۳۹۸/۴/۳ سازمان امور مالیاتی و تبصره ذیل ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی تبصره (۱) ماده ۱۴۹ اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم مصوب تیرماه ۱۳۹۴ (تصویب‌نامه شماره ۳۸۷۴۵/ت ۵۲۷۹۳ هـ مورخ ۱۳۹۵/۱/۲۱ هیأت وزیران)، افزایش سرمایه از محل مازاد تجدید ارزیابی سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت مشروط بر اینکه ظرف مدت یک سال پس از تجدید ارزیابی به حساب سرمایه افزوده شود، امکان‌پذیر و این امر از لحاظ معافیت مالیاتی فقط یکبار در هر ۵ سال قابل قبول می‌باشد.

پرسش ۷۹ (نیر ۱۳۹۹)

چنانچه بر اساس تصمیم مجمع عمومی فوق‌العاده، سال مالی شرکتی تغییر پیدا کند، اقلام مقایسه‌ای صورت‌های مالی سالیانه و یا اقلام مقایسه‌ای صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای آن، در اولین دوره پس از تغییر سال مالی، چگونه تعیین می‌شود؟

پاسخ ۷۹ :

اقلام مقایسه‌ای صورت‌های مالی سالیانه و یا میان‌دوره‌ای پس از تغییر سال مالی، باید بر اساس ارقام مشابه آخرین صورت‌های مالی سالیانه و یا میان‌دوره‌ای قبل از تغییر سال مالی (مصوب هیأت مدیره)، ارائه گردد.

پرسش ۸۰ (نیر ۱۳۹۹)

سال مالی شرکت فرعی یک ماه پس از پایان سال مالی شرکت اصلی است، در چنین شرایطی ضوابط تلفیق از لحاظ لزوم تطابق دوره مالی گزارشگری شرکت فرعی با شرکت اصلی، چگونه رعایت خواهد شد؟

پاسخ ۸۰ :

بر اساس بند ۲۹ استاندارد حسابداری شماره ۱۸ با عنوان "صورت‌های مالی تلفیقی و حسابداری سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری فرعی - تجدید نظر شده ۱۳۸۴ و اصلاح شده مهرماه ۱۳۸۹" برای مقاصد تهیه صورت‌های مالی تلفیقی، دوره گزارشگری واحد فرعی (تاریخ شروع و پایان سال مالی آن)، باید با دوره مالی گزارشگری واحد اصلی یکسان باشد. بنابراین پس از اعمال تعدیلات لازم در صورت‌های مالی شرکت فرعی بابت رویدادهای مالی بااهمیت مربوط به تفاوت یک ماهه مزبور (به صورت کاربرگی)، دوره مالی گزارشگری شرکت فرعی مشابه دوره مالی گزارشگری شرکت اصلی و مطابق ضوابط تلفیق، صورت‌های مالی تلفیقی تهیه و تنظیم خواهد شد.*

* پاسخ ارائه شده با مفاد بند ب ۱۱۳ پیوست "ب" استاندارد حسابداری ۳۹ با عنوان صورت‌های مالی تلفیقی (لازم‌الاجرا در مورد کلیه صورت‌های مالی که دوره مالی آن‌ها از تاریخ ۱۴۰۰/۱/۱ و بعد از آن شروع می‌شود)، مطابقت دارد.

پرسش ۸۱ (تیر ۱۳۹۹)

تاریخ شناخت رویداد ادغام شرکت‌ها در دفاتر قانونی شرکت‌های ادغام شونده، تاریخ تصویب مجمع عمومی فوق‌العاده است یا تاریخ ثبت آگهی ادغام در اداره ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیرتجاری؟

پاسخ ۸۱ :

تاریخ مجمع عمومی فوق‌العاده تصویب‌کننده ادغام، ملاک شناخت رویداد ادغام و اعمال ثبت‌های لازم در دفاتر قانونی شرکت‌های ادغام شونده است.

پرسش ۸۲ (تیر ۱۳۹۹)

شرکت اصلی مفروض که دارای شرکت‌های فرعی متعددی است، چنانچه بر اساس مصوبه مجمع عمومی فوق‌العاده آن منحل و مراتب انحلال نیز در روزنامه رسمی آگهی شده باشد، آیا ملزم به تهیه صورت‌های مالی تلفیقی در تاریخ انحلال (تاریخ ثبت در روزنامه رسمی) می‌باشد یا خیر؟

پاسخ ۸۲ :

با توجه به انحلال و توقف فعالیت شرکت اصلی، فرض تداوم فعالیت در خصوص شرکت اصلی مورد ندارد و اساساً صورت‌های مالی آن باید در تاریخ انحلال، بر مبنای فرض توقف فعالیت تهیه گردد. در چنین شرایطی، صورت‌های مالی شرکت‌های فرعی آن که دارای تداوم فعالیت می‌باشند، با فرض تداوم فعالیت تهیه می‌گردند، لذا قابل تلفیق با صورت‌های مالی واحد اصلی نمی‌باشند. بنابر این، تهیه صورت‌های مالی تلفیقی برای واحد اصلی موضوعیت ندارد و صورت‌های مالی آن در تاریخ انحلال و برای دوره‌های مالی پس از تاریخ انحلال تا تاریخ ختم تصفیه، باید مطابق رهنمود ارائه شده در نشریه ۱۵۵ سازمان حسابرسی با عنوان "گزارشگری مالی و حسابرسی شرکت‌های در حال تصفیه" تهیه و تنظیم شود.

پرسش ۸۳ (تیر ۱۳۹۹)

آیا در صورت جریانهای نقدی، ارائه جمع جریانهای نقدی ورودی (خروجی) قبل از فعالیت‌های تأمین مالی، الزامی است؟

پاسخ ۸۳ :

طبق صورت‌های مالی نمونه ارائه شده توسط سازمان حسابرسی، جمع جریانهای نقدی ورودی (خروجی) قبل از فعالیتهای تأمین مالی، درج گردیده است. اگرچه ارائه جمع مزبور طبق استاندارد حسابداری ۲ با عنوان "صورت جریانهای نقدی (تجدید نظر شده ۱۳۹۷)" الزامی نیست، لیکن درج آن، اطلاعات مناسب به استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی ارائه می‌کند و نقض استاندارد گزارشگری نیز محسوب نمی‌شود.

پرسش ۸۴ (مرداد ۱۳۹۹)

آیا ارائه صورت‌های مالی اساسی بدون در نظر گرفتن ترتیب ارائه آن‌ها، امکان‌پذیر است؟

پاسخ ۸۴ :

صورت‌های مالی نمونه ارائه شده توسط کمیته فنی سازمان حسابرسی (موضوع بخشنامه‌های شماره ۱۳۹۸/د/۱۶۶۰ مورخ ۱۳۹۸/۵/۱۴ و شماره ۱۳۹۸/د/۲۵۳۳ مورخ ۱۳۹۸/۶/۱۶)، اگرچه بر اساس استانداردهای حسابداری تهیه شده است، لیکن ترتیب ارائه صورت‌های مالی اساسی، الزام استناداری ندارد.

پرسش ۸۵ (مرداد ۱۳۹۹)

نحوه برخورد حسابداری با فروش صادراتی کالا یا خدمات به خارج از کشور به صورت رسمی، از جمله کشورهای عراق، سوریه، افغانستان و پاکستان، در شرایطی که به‌جای دریافت وجه ارزی حاصل از صادرات مزبور، مابه ازای ریالی آن به حساب‌های بانکی شرکت در داخل کشور واریز گردیده است، چگونه است؟

پاسخ ۸۵ :

با توجه به این‌که در ازای فروش کالا یا خدمات مزبور، وجوه ارزی دریافت نگردیده است، لذا معاملات صورت گرفته از مصادیق معاملات ارزی تلقی نمی‌گردد و تسعیر ارز، ثبت کارمزد تبدیل ارز و انعکاس هرگونه ثبتي در دفاتر صادرکننده مبنی بر رفع تعهد ارزی فاقد موضوعیت می‌باشد. لیکن، به‌منظور جلوگیری از هرگونه سوء جریان احتمالی مبنی بر انتقال ارز به خارج از کشور، ضروری است مکاتبات لازم در این خصوص با مراجع ذی‌ربط صورت پذیرد.

پرسش ۸۶ (مرداد ۱۳۹۹)

در تاریخ صورت وضعیت مالی (ترازنامه)، سود تحقق یافته حاصل از سرمایه‌گذاری در اسناد خزانه اسلامی، چگونه در صورت‌های مالی محاسبه و شناسایی می‌شود.

پاسخ ۸۶ :

نظر به اینکه سرمایه‌گذاری در اسناد خزانه اسلامی از مصادیق سرمایه‌گذاری‌های موضوع استاندارد حسابداری (۱۵) با عنوان "حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها" می‌باشد، لذا درآمد سود تضمین شده به میزان تحقق یافته در تاریخ صورت وضعیت مالی قابل شناسایی است. ارزشیابی سرمایه‌گذاری مزبور نیز طبق همان استاندارد، باید به روش اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش، انجام شود.

پرسش ۸۷ (شهریور ۱۳۹۹)

چنانچه شرکتی از یک مؤسسه حسابرسی، حسابرسی صورت‌های مالی سنوات ۱۳۹۵ الی ۱۳۹۹ خود را درخواست نماید، صورت‌های مالی سنوات مزبور بر اساس کدام فرمت و استاندارد حسابداری نحوه ارائه صورت‌های مالی، می‌بایست تهیه شود؟

پاسخ ۸۷ :

نظر به اینکه تاریخ لازم‌الاجرا شدن استاندارد حسابداری شماره (۱) با عنوان "ارائه صورت‌های مالی - تجدیدنظر شده ۱۳۹۷" برای تهیه صورت‌های مالی که دوره‌های مالی آن‌ها از تاریخ ۱۳۹۸/۱/۱ و بعد از آن شروع می‌شوند، تعیین شده است، لذا صورت‌های مالی مربوط به عملکرد سال‌های ۱۳۹۵ الی ۱۳۹۷ طبق استاندارد و فرمت قبلی و صورت‌های مالی سال‌های مالی ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ طبق استاندارد تجدید نظر شده فوق‌الذکر و فرمت جدید، باید ارائه شود.

پرسش ۸۸ (شهریور ۱۳۹۹)

آیا در شرکت‌های پیمانکاری، پیش‌دریافت‌های ارزی پیمانکاران (پیش‌پرداخت ارزی کارفرمایان)، در تاریخ تهیه صورت‌های مالی، باید تسعیر شود.

پاسخ ۸۸ :

طبق بند ۱۶ استاندارد حسابداری ۱۶ با عنوان "آثار تغییر در نرخ ارز"، ویژگی اصلی اقلام غیرپولی، نبود حق دریافت (با تعهد تحویل) تعداد ثابتی یا قابل تعیینی از واحد پول است. براین اساس، پیش‌دریافت ارزی پیمانکار از کارفرما، بدهی غیرپولی محسوب می‌شود. ضمناً استثنای مندرج در بند ۱۶ استاندارد یاد شده، مربوط به مواردی است که قیمت کالای مورد معامله در زمان تحویل کالا مشخص می‌شود، در حالی که در شرکت‌های پیمانکاری مبلغ قرارداد از ابتدا مشخص است و تعدیلات ناشی از تغییر حجم کار و نرخ مصالح نیز بخشی از مبلغ قرارداد است و در هر زمان قابل برآورد می‌باشد.

پرسش و پاسخ‌های کارگروه فنی و استانداردها (حسابرسی)

پرسش ۱ (آذر ۱۳۸۸)

آیا صدور گزارش حسابرس مستقل نسبت به صورت‌های مالی جداگانه شرکت اصلی که طبق استانداردهای حسابداری، ملزم به تهیه و ارائه صورت‌های مالی تلفیقی است، مجاز است؟

پاسخ ۱:

در مواردی که طبق استانداردهای حسابداری، شرکت سرمایه‌گذار لازم است صورت‌های مالی تلفیقی ارائه کند، اما از ارائه صورت‌های مالی تلفیقی خودداری و به جای آن، تنها صورت‌های مالی شرکت اصلی را ارائه نماید، در این‌گونه موارد حسابرس باید در صورت اساسی بودن آثار صورت‌های مالی شرکت‌های فرعی مشمول تلفیق، نظر مردود اظهار کند. به بیان دیگر در مواردی که وضعیت مالی، نتایج عملیات و جریان وجوه نقد شرکت اصلی در مقایسه با وضعیت مالی، نتایج عملیات و جریان وجوه نقد تلفیقی دارای تفاوت بااهمیت یا اساسی باشد، صدور گزارش جداگانه نسبت به صورت‌های مالی شرکت اصلی، همراه یا اظهارنظر مقبول، مغایر با استانداردهای حسابرسی است.*

پرسش ۲ (فروردین ۱۳۸۹)

در صورت عدم ارائه اطلاعات لازم و یا عدم اطمینان به اطلاعات ارائه شده توسط مدیریت شرکت، نحوه برخورد حسابرس به چه صورت می‌باشد؟

* پاسخ ارائه شده به شرح فوق، با مفاد بند ۳۴ دستورالعمل تهیه و ارائه گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی (مصوب کارگروه فنی و استانداردهای جامعه حسابداران رسمی ایران - لازم‌الاجرا از بهمن ۱۳۹۰)، مطابقت دارد.

پاسخ ۲ :

طبق مفاد بند ۱۰۷ استاندارد حسابرسی ۳۱۵ با عنوان "شناخت واحد مورد رسیدگی و محیط آن و برآورد خطرهای تحریف بااهمیت" (لازم‌الاجرا برای حسابرسی صورت‌های مالی که دوره مالی آن از اول فروردین ۱۳۸۷ و پس از آن شروع می‌شود و تا پایان سال ۱۳۹۳ خاتمه یافته است)، نگرانی درباره صداقت مدیریت واحد مورد رسیدگی ممکن است چنان جدی باشد که حسابرس را به این نتیجه برساند که احتمال ارائه نادرست صورت‌های مالی توسط مدیریت در حدی است که انجام حسابرسی میسر نیست، همچنین نگرانی درباره وضعیت و قابلیت اعتماد سوابق واحد مورد رسیدگی، ممکن است سبب این نتیجه‌گیری حسابرس شود که دسترسی به شواهد حسابرسی کافی و مناسب برای اظهارنظر تعدیل نشده نسبت به صورت‌های مالی امکان‌پذیر نیست. در چنین شرایطی، حسابرس ارائه نظر مشروط یا عدم اظهارنظر را مورد توجه قرار می‌دهد، اما گاه تنها چاره حسابرس ممکن است کناره‌گیری از کار باشد. ضمناً برطبق بند ۶۵ بخش ۲۴ استاندارد حسابرسی، حسابرس هنگام تصمیم‌گیری درباره کناره‌گیری از کار و اقدام مناسب، با در نظر گرفتن ماهیت شرایط استثنایی و لزوم رعایت الزامات قانونی، نظر مشاور حقوقی خود را جویا می‌شود*.

پرسش ۳ (دی ۱۳۹۰)

با توجه به الزامات استاندارد حسابداری شماره یک در خصوص درج اقلام مقایسه‌ای در صورت‌های مالی، در مواقعی که در صورت‌های مالی اقلام مقایسه‌ای دوره مشابه سال مالی قبل درج نمی‌شود، و از طرفی عدم درج اقلام مقایسه‌ای سال مالی قبل در صورت سود و زیان و یادداشت‌های همراه صورت‌های مالی فاقد آثار مالی بر صورت‌های مالی دوره جاری است، آیا درج این موضوع در بند اظهارنظر حسابرس و برخورد با آن به صورت بند عدم توافق، ضروری است؟

* پاسخ ارائه شده، با مفاد بند توضیحی شماره ۱۲۰ استاندارد حسابرسی ۳۱۵- تجدید نظر شده سال ۱۳۹۳ (لازم‌الاجرا برای حسابرسی صورت‌های مالی که دوره مالی آن‌ها از اول فروردین ۱۳۹۴ و پس از آن شروع می‌شود)، مطابقت دارد. همچنین مفاد بند ۳۸ استاندارد حسابرسی ۲۴۰ با عنوان "مسئولیت حسابرس در ارتباط با تقلب در حسابرسی صورت‌های مالی- لازم‌الاجرا از ۱/۱/۱۳۹۵" و توضیحات بندهای ۵۴ تا ۵۶ آن، جایگزین مفاد بند ۶۵ بخش ۲۴ استاندارد حسابرسی یاد شده در متن پاسخ، شده است.

پاسخ ۳ :

طبق استاندارد حسابرسی ۷۰۵ با عنوان "اظهارنظرهای تعدیل شده در گزارش حسابرس مستقل"، چنانچه حسابرس درباره موضوعاتی مانند انطباق رویه‌های حسابداری انتخاب شده با استانداردهای حسابداری و شیوه‌های بکارگیری آنها و یا کفایت افشای اطلاعات در صورت‌های مالی با مدیریت توافق نداشته باشد و این‌گونه موارد بااهمیت ولی غیر فراگیر (غیر اساسی) باشد، حسابرس باید ضمن درج یک بند تحریف صورت‌های مالی (مبانی اظهارنظر مشروط) قبل از بند اظهارنظر در گزارش حسابرس، در بند اظهارنظر با عبارت "به نظر این مؤسسه، به استثنای آثار مورد مندرج در بند... بالا (بند مبانی اظهارنظر مشروط)، نسبت به صورت‌های مالی ... نظر مشروط اظهار کند."

پرسش ۴ (تیر ۱۳۹۱)

آیا تهیه گزارش حسابرس مستقل به تاریخی غیر از سال مالی شرکت، امکان‌پذیر است؟

پاسخ ۴ :

"اگرچه در استانداردهای حسابرسی، محدودیتی در خصوص تهیه گزارش حسابرس مستقل نسبت به صورت‌های مالی به تاریخی غیر از تاریخ پایان سال مالی شرکت وجود ندارد، لیکن با توجه به این که دوره مالی گزارشگری تغییر کرده است، رعایت الزامات مندرج در استانداردهای حسابرسی در این خصوص، به‌ویژه اثبات موجودی‌های جنسی (از طریق نظارت بر شمارش آنها در پایان سال)، بررسی وقایع بعد از تاریخ ترازنامه و ... ضرورت دارد."

پرسش ۵ (آبان ۱۳۹۱)

آیا انجام تعدیلات لازم در خصوص گزارش‌های بررسی اجمالی، به‌منظور هماهنگی با گزارشگری بر اساس بخش ۷۰۰ استانداردهای حسابرسی ضرورت دارد؟

پاسخ ۵ :

دستورالعمل گزارشگری بررسی اجمالی حسابرس مستقل نسبت به صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای بر اساس آخرین استانداردهای مصوب مربوط تهیه شده است، لذا در صورت

انجام تغییرات در استانداردهای حسابرسی مربوط، متناسب با آن، دستورالعمل گزارشگری فوق‌الذکر نیز تعدیل خواهد شد.

پرسش ۶ (آذر ۱۳۹۱)

در شرایطی که صورتهای مالی واحد مورد گزارش، بر اساس روش غیرتعهدی تهیه می‌گردد، آیا تشریح مبنای حسابداری مورد استفاده جهت تهیه صورتهای مالی، می‌بایست در گزارش حسابرسی مستقل به‌عنوان تأکید بر مطلب خاص درج شود؟

پاسخ ۶ :

در مواردی که مبنای تهیه صورتهای مالی صاحبکار غیر از مبنای تعهدی باشد، لازم است گزارشگری حسابرسی بر مبنای استاندارد ۸۰۰ با عنوان "ملاحظات خاص در حسابرسی صورتهای مالی تهیه شده بر اساس چارچوب‌های با مقاصد خاص" صورت گیرد. در چنین شرایطی، مبنای حسابداری مورد استفاده برای تهیه صورتهای مالی، باید در یادداشت‌های مهم رویه‌های حسابداری، توصیف گردد. حسابرسی نیز در بند اظهارنظر گزارش حسابرسی خود، با اشاره به یادداشت مزبور، یک بند تأکید بر مطلب خاص، درج نماید.

پرسش ۷ (آذر ۱۳۹۱)

در مواردی که نرخ ارز قابل دسترس برای واحد مورد رسیدگی نامشخص باشد، نحوه برخورد حسابرسی با این موضوع چگونه است؟

پاسخ ۷ :

حسابرس باید با اطمینان بالایی از قابل اتکا بودن نرخ ارز مورد استفاده توسط واحد تجاری برای تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی، اطمینان حاصل نماید. در صورت مناسب نبودن نرخ ارز مورد استفاده و در صورتی که آثار آن بااهمیت باشد، موضوع در قالب بند تحریف صورتهای مالی در گزارش حسابرسی مستقل درج و حسب مورد، نظر مشروط یا مردود اظهار خواهد شد. در صورت مشخص نبودن نرخ ارز قابل دستیابی، موضوع باید به‌صورت ابهام و با توجه به دامنه آثار مالی آن، حسب مورد بعد از بند اظهارنظر (در مواردی که آثار

مالی آن بااهمیت ولی غیر فراگیر باشد) و یا قبل از بند اظهارنظر (در موارد فراگیر بودن آثار مالی آن)، در گزارش حسابرس مستقل ارائه و طبق ضوابط مربوط، نسبت به صورت‌های مالی اظهارنظر شود.

پرسش ۸ (دی ۱۳۹۱)

آیا صدور گزارش حسابرس مستقل، قبل از دریافت صورت‌های مالی تأیید شده توسط هیأت مدیره، مجاز است؟

پاسخ ۸ :

صدور گزارش حسابرس مستقل منوط به دریافت صورت‌های مالی تأیید شده توسط هیأت مدیره است. بنابراین در صورت عدم تأیید صورت‌های مالی توسط هیأت مدیره، صدور گزارش حسابرسی در این خصوص، امکان‌پذیر نمی‌باشد.

پرسش ۹ (آبان ۱۳۹۳)

چگونگی نگارش بند اظهارنظر در شرایطی که محدودیت اساسی منجر به عدم اظهارنظر گردیده و همزمان صورت جریان وجوه نقد نیز ارائه نشده است.

پاسخ ۹ :

در چنین شرایطی، در بند مقدمه صرفاً صورت‌های مالی ارائه شده برای حسابرسی ذکر و موضوع عدم ارائه صورت جریان وجوه نقد به‌عنوان یک بند تحریف قبل از بند اظهارنظر در گزارش حسابرس درج می‌گردد، لیکن به‌دلیل محدودیت‌های اساسی که منجر به عدم اظهارنظر شده است، در بند اظهارنظر به این مطلب (عدم ارائه صورت جریان وجوه نقد) اشاره‌ای نمی‌شود.

پرسش ۱۰ (دی ۱۳۹۳)

نحوه انعکاس بند مربوط به رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در گزارش بررسی اجمالی صورت‌های مالی میان دوره‌ای، چگونه است؟

پاسخ ۱۰ :

در گزارش بررسی اجمالی صورت‌های مالی میان دوره‌ای، به لحاظ نوع و ماهیت روش‌های رسیدگی، رعایت مفاد بند ۱۶ دستورالعمل تهیه گزارش‌های مربوط و همچنین ماده (۳۳) دستورالعمل اجرایی مبارزه با پولشویی توسط حساب‌رسان، موضوعیت ندارد. بدیهی است، معاملات و عملیات مشکوک که در فرآیند انجام بررسی اجمالی در واحدهای مورد رسیدگی مشاهده می‌شود، می‌بایست توسط حساب‌رس گزارش شود.

پرسش ۱۱ (فروردین ۱۳۹۴)

نحوه برخورد حساب‌رس با رویدادهای مالی ثبت شده در حساب جاری شرکت، چگونه است؟

پاسخ ۱۱ :

معاملات انجام شده با شرکت با اشخاص وابسته بوده و باید طبق استانداردهای حسابداری در صورت‌های مالی افشا و گزارش گردد. انعکاس معاملات مزبور در صورت جریان وجوه نقد با توجه به ماهیت آنها صورت می‌گیرد. در صورتی که عمده معاملات شرکت از طریق جاری شرکت انجام شود، حساب‌رس باید از وجود کنترل‌های داخلی مناسب در رابطه با صحت و کامل بودن کلیه معاملات در حساب‌های شرکت، اطمینان حاصل کند و در صورت عدم وجود کنترل‌های داخلی مناسب، موضوع را در قالب بند محدودیت در گزارش حساب‌رس درج نماید.

پرسش ۱۲ (فروردین ۱۳۹۴)

نحوه گزارشگری نتایج بررسی چک‌لیست رعایت الزامات کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی در شرکت‌های بورسی (تهیه شده توسط سازمان حساب‌رسی)، چگونه است؟

پاسخ ۱۲ :

چک‌لیست مذکور در رسیدگی به شرکت‌ها و واحدهای بورسی، توسط حساب‌رسان تکمیل و موارد عدم رعایت چک‌لیست به‌عنوان عدم رعایت مقررات سازمان بورس، در بخش سایر مسئولیت‌های قانونی و مقرراتی حساب‌رس، درج گردد.

پرسش ۱۳ (اردیبهشت ۱۳۹۴)

گزارش حسابرسی در دهیاری‌های کشور، در چارچوب کدام استاندارد حسابرسی تهیه و تنظیم می‌شود؟

پاسخ ۱۳ :

در صورتی که از روش‌ها و دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های دهیاری‌ها جهت رسیدگی به صورت حساب کل بودجه و تعادل درآمد و اعتبارات استفاده شود، گزارش حسابرسی باید بر مبنای استاندارد ۴۴۰۰ (اجرای روش‌های توافقی و رسیدگی به اطلاعات مالی) انجام شود. در صورتی که صورت‌های مالی بر اساس یک مبنای حسابداری غیر از استانداردهای حسابداری (تعهدی) تهیه شده است، حسابرسی باید گزارش خود را در چارچوب استاندارد حسابرسی ۸۰۰ (ملاحظات خاص در حسابرسی صورت‌های مالی تهیه شده بر اساس چارچوب‌های با مقاصد خاص) ارائه کند.

پرسش ۱۴ (خرداد ۱۳۹۴)

شرایط صدور گزارش حسابرسی مجدد برای صورت‌های مالی تجدید نظر شده برای یک سال مالی، چیست؟

پاسخ ۱۴ :

به‌طور کلی حسابرسی باید از صدور گزارش تجدید نظر شده حسابرسی نسبت به صورت‌های مالی یک سال مالی، خودداری نماید. لیکن در شرایط استثنایی با رعایت موارد زیر می‌تواند نسبت به صدور گزارش حسابرسی جدید نسبت به صورت‌های مالی تجدید نظر شده، اقدام نماید.

- ۱) واحد مورد گزارش از نوع سهامی عام نباشد.
- ۲) تجدید نظر در صورت‌های مالی در جهت رعایت استانداردهای حسابداری و رفع تحریف‌های بااهمیت گزارش حسابرسی اولیه باشد.
- ۳) به‌منظور رفع محدودیت مطرح شده در گزارش حسابرسی اولیه نباشد.
- ۴) حسابرسی نسبت به نبود سوء نیت در این خصوص اطمینان حاصل کند.

- ۵) مفاد بندهای ۱۵ و ۱۶ استاندارد حسابرسی ۵۶۰ در خصوص صدور گزارش تجدید نظر شده، به‌طور کامل رعایت گردد. ازجمله:
- الف) دلایل تهیه صورت‌های مالی تجدید نظر شده، در صورت‌های مالی جدید افشا شود.
- ب) یک بند تأکید بر مطلب خاص و یا یک بند توضیحی در سایر بندهای توضیحی گزارش حسابرس، از این بابت درج گردد.
- پ) تاریخ صورت‌های مالی تجدید نظر شده باید مطابق با تاریخ تصویب صورت‌های مالی جدید باشد.
- ت) تاریخ گزارش جدید حسابرس نباید قبل از تاریخ تصویب صورت‌های مالی تجدید نظر شده باشد.
- ث) روش‌های مندرج در بندهای ۶ و ۷ استاندارد حسابرسی ۵۶۰ باید تا تاریخ گزارش جدید حسابرس، اجرا شود.
- ج) نسبت به آگاه شدن کلیه دریافت‌کنندگان صورت‌های مالی صادر شده قبلی، از صدور گزارش تجدید نظر شده حسابرس درباره صورت‌های مالی جدید، اطمینان حاصل کند.

پرسش ۱۵ (خرداد ۱۳۹۴)

برخورد حسابرس بابت مطالباتی که بعد از تاریخ رسیدگی حسابرس، توسط سازمان تأمین اجتماعی از شرکت‌ها مطالبه می‌گردد، چگونه است؟

پاسخ ۱۵ :

اگر حسابرس بر اساس رسیدگی‌های انجام شده طبق دستورالعمل حسابرسی، از رعایت کلیه قوانین و مقررات مربوط به بیمه و سازمان تأمین اجتماعی توسط واحد مورد رسیدگی اطمینان یابد و مطمئن شود که با توجه به رسیدگی انجام شده، آنچه که در حساب‌ها منظور گردیده بابت برآورد بدهیهای مربوط کافی بوده و بدهیهای احتمالی نیز وجود ندارد، در چنین شرایطی نیازی به درج بند شرط در گزارش حسابرس مستقل نیست.

پرسش ۱۶ (مرداد ۱۳۹۴)

نحوه برخورد حسابررس گروه یا مجموعه با آثار بندهای مطروحه در گزارش حسابرسی صورت‌های مالی واحد تجاری وابسته، چگونه است؟

پاسخ ۱۶ :

آثار بندهای مطروحه در گزارش حسابرسی صورت‌های مالی واحد تجاری وابسته، در صورت اهمیت باید در گزارش حسابرسی صورت‌های مالی گروه یا مجموعه، در بند مبانی تعدیل ارائه شود.

پرسش ۱۷ (شهریور ۱۳۹۴)

انعقاد قرارداد و صدور گزارش در ارتباط با حسابرسی ویژه اطلاعات تعهدات ارزی سررسید گذشته بانک‌ها (موضوع ماده ۴۶ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور)، چگونه است؟

پاسخ ۱۷ :

در رسیدگی به تعهدات ارزی ناشی از اجرای مفاد ماده ۴۶ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، طبق قراردادها و گزارش‌های نمونه که توسط سازمان حسابرسی با بانک مرکزی توافق شده است، عمل شود.

پرسش ۱۸ (آذر ۱۳۹۴)

در مواردی که گزارش حسابررس مستقل دارای عدم توافق اساسی و همزمان شامل بندهای محدودیت یا ابهام اساسی باشد، نوع اظهارنظر حسابررس چگونه خواهد بود؟

پاسخ ۱۸ :

با توجه به این که عدم اظهارنظر می‌تواند منجر به اظهارنظر مقبول، مشروط و یا مردود شود، لذا اظهارنظر مردود ارائه می‌شود.

پرسش ۱۹ (دی ۱۳۹۴)

نحوه اجرای دستورالعمل سازمان بورس و اوراق بهادار در خصوص گزارش موارد عدم رعایت قوانین و مقررات سازمان بورس و اوراق بهادار، در خصوص بررسی اجمالی صورت‌های مالی میان دوره‌ای شرکت‌های پذیرفته شده در بورس، چگونه است؟

پاسخ ۱۹ :

در گزارش بررسی اجمالی حسابرس مستقل نسبت به صورت‌های مالی میان دوره‌ای شرکت‌های پذیرفته شده در بورس، ضمن توجه به استاندارد حسابرسی ۲۵۰ با عنوان "ارزیابی رعایت قوانین و مقررات در حسابرسی صورت‌های مالی"، چک‌لیست‌های مورد نظر سازمان بورس و اوراق بهادار نیز تکمیل و موارد عدم رعایت گزارش گردد.

پرسش ۲۰ (بهمن ۱۳۹۴)

نحوه برخورد با افزایش سرمایه از محل مازاد تجدید ارزیابی اراضی خریداری شده از طریق اجاره به شرط تملیک، با توجه به عدم انتقال قطعی مالکیت اراضی خریداری شده به خریدار در تاریخ تجدید ارزیابی، چگونه است؟

پاسخ ۲۰ :

با توجه به مفاد بند ۷ استاندارد حسابداری شماره ۲۱ با عنوان "حسابداری اجاره‌ها"، از آنجایی که در اجاره‌های سرمایه‌ای تمامی مخاطرات و مزایای ناشی از مالکیت دارایی منتقل می‌شود، لذا در صورتی که ابهام جدی و بااهمیتی در پرداخت دیون و انتقال مالکیت وجود نداشته باشد، تجدید ارزیابی اراضی فوق‌الذکر و انتقال مازاد آن به حساب سرمایه طبق قوانین و مقررات مربوط، بلامانع است.

پرسش ۲۱ (تیر ۱۳۹۵)

نحوه برخورد حسابرس با صورت‌های مالی بانک‌هایی که طبق نمونه ابلاغ شده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه شده، چگونه است؟

پاسخ ۲۱ :

با توجه به این که صورت‌های مالی نمونه ابلاغی بانک مرکزی، بعضاً با استانداردهای حسابداری مصوب منطبق نمی‌باشد، لذا تا تعیین تکلیف نهایی موضوع از طریق سازمان حسابرسی به‌عنوان مرجع تدوین اصول و ضوابط حسابداری و حسابرسی، مؤسسات حسابرسی جامعه باید تا رفع شبهات و موارد عدم انطباق با استانداردهای حسابداری مصوب، گزارش خود را به نحوی صادر نمایند که موارد غیر منطبق با استانداردهای حسابداری مزبور (از جمله سرفصل حقوق صاحبان سپرده‌های سرمایه‌گذاری در ترازنامه با عناصر مندرج در چارچوب مفاهیم نظری مغایرت دارد و نیز تفکیک صورت عملکرد سپرده‌های سرمایه‌گذاری از صورت سود و زیان که موجب عدم انعکاس بخشی از رویدادها در صورت سود و زیان شده است...)، به‌روشنی مشخص و گزارش گردد.

پرسش ۲۲ (شهریور ۱۳۹۵)

آیا حسابرِس مجاز به ارائه تأییدیه دریافتی از مشتریان، به صاحبکار می‌باشد یا خیر؟

پاسخ ۲۲ :

در استانداردهای حسابرسی منعی بابت ارائه تأییدیه دریافتی به صاحبکار، پیش‌بینی نشده است.

پرسش ۲۳ (مهر ۱۳۹۵)

آیا صدور گزارش حسابرِس مستقل بر مبنای استاندارد حسابرسی ۷۰۰ با عنوان "گزارشگری نسبت به صورت‌های مالی"، نسبت به صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای مجاز است؟

پاسخ ۲۳ :

رسیدگی و صدور گزارش حسابرِس مستقل نسبت به صورت‌های مالی که برای دوره‌های مختلف میانی تهیه و ارائه می‌شود، مغایرتی با استانداردهای حسابرسی ندارد. لیکن باید به این مطلب توجه داشت که هرچه دوره‌های مالی گزارشگری کوتاه‌تر باشد، قابلیت اتکا به

اطلاعات آن کاهش خواهد یافت. بدیهی است، ارائه اقلام مقایسه‌ای دوره‌های میانی در صورت‌های مالی دوره مورد گزارش، ضرورت دارد.

پرسش ۲۴ (آذر ۱۳۹۵)

چنانچه رأی هیأت حل اختلاف مالیاتی بابت مالیات‌ها و جرائم مطالبه شده سنوات قبل، پیش از تاریخ تأیید صورت‌های مالی توسط هیأت مدیره به واحد مورد رسیدگی ابلاغ و موضوع به هیأت ماده ۲۵۱ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم ارجاع شده و در حال رسیدگی باشد، لیکن از نتیجه نهایی آن اطلاعاتی در دسترس نباشد، نحوه برخورد حسابرس در این خصوص چگونه است؟

پاسخ ۲۴:

نظر به اینکه رأی هیأت حل اختلاف مالیاتی، پیش از تاریخ تأیید صورت‌های مالی توسط هیأت مدیره ابلاغ گردیده است، لذا موضوع از مصادیق رویدادهای تعدیلی بوده و عدم احتساب ذخیره از این بابت توسط واحد مورد رسیدگی، از موارد تحریف می‌باشد و با توجه به ارزیابی آثار مالی آن بر کلیت صورت‌های مالی (بااهمیت یا اساسی)، حسابرس باید حسب مورد نظر مشروط یا مردود اظهار نماید.

پرسش ۲۵ (آذر ۱۳۹۵)

در شرایط اظهارنظر مردود نسبت به صورت سود و زیان، اظهارنظر نسبت به صورت جریان وجوه نقد به‌عنوان یک صورت مالی مستقل چگونه باید باشد؟

پاسخ ۲۵:

در شرایط خاص، چنانچه اهمیت آثار موارد تحریف، محدودیت در کسب شواهد حسابرسی و ابهام اساسی بر هر یک از صورت‌های مالی متفاوت باشد، ممکن است اظهارنظر متفاوت نسبت به هر یک از صورت‌های مالی ضرورت یابد.

پرسش ۲۶ (آذر ۱۳۹۵)

در شرایطی که عمده جریان‌های نقدی منعکس شده تحت سرفصل‌های اصلی صورت جریان وجوه نقد، منطبق بر جریانات واقعی ورود و خروج وجه نقد طی دوره نباشد، نوع اظهار نظر نسبت به صورت مذکور چگونه باید باشد؟

پاسخ ۲۶:

با توجه به ارزیابی آثار مالی موضوع، حسابرسان باید نسبت به صورت جریان وجوه نقد، حسب مورد، نظر مشروط یا مردود اظهار نمایند.

پرسش ۲۷ (آذر ۱۳۹۵)

در صورتی که مبانی اظهار نظر حسابرسان مستقل نسبت به صورت جریان وجوه نقد بر اظهار نظر وی نسبت به ترازنامه و صورت سود و زیان بلا اثر باشد، آیا در گزارش حسابرسانی لازم است مبانی و اظهار نظر مربوط به صورت مذکور تفکیک گردد؟

پاسخ ۲۷:

در صورتی که مبانی اظهار نظر نسبت به صورت جریان وجوه نقد بر اظهار نظر نسبت به ترازنامه و صورت سود و زیان بلا اثر باشد، مبانی و اظهار نظر بایستی تفکیک شود.

پرسش ۲۸ (دی ۱۳۹۵)

آیا حسابرسان مستقل می‌توانند نسبت به تراز عملیاتی و صورت عملکرد و بودجه حساب‌های مستقل دانشگاه دولتی، اظهار نظر نمایند؟

پاسخ ۲۸:

حسابرسان مستقل ضروری است، قبل از انعقاد قرارداد و پذیرش کار کتباً به دانشگاه اعلام نمایند که صورت‌های مالی باید طبق استانداردهای حسابداری بخش عمومی تهیه گردد، لیکن چنانچه واحد مورد رسیدگی نسبت به تهیه صورت‌های مالی مربوط اقدام نکند، در گزارش حسابرسان در باره صورت‌های مالی تهیه شده بر اساس سایر مبانی جامع حسابداری،

باید مبنای حسابداری مورد استفاده تصریح و یا به یادداشت همراه صورت‌های مالی که مبنای مزبور در آن تشریح شده است، اشاره شود. حسابرس باید نسبت به مطلوبیت ارائه صورت‌های مالی از تمام جنبه‌های با اهمیت بر اساس مبنای حسابداری مشخص شده، در چارچوب استاندارد حسابرسی ۸۰۰ با عنوان "ملاحظات خاص در حسابرسی صورت‌های مالی تهیه شده بر اساس چارچوب‌های با مقاصد خاص" اظهار نظر کند. همچنین گزارش حسابرسی نسبت به صورت‌های مالی بر اساس یک چارچوب با مقاصد خاص باید شامل یک بند تأکید بر مطلب خاص برای آگاهی استفاده‌کنندگان از گزارش حسابرس باشد، مبنی بر اینکه صورت‌های مالی بر مبنای استانداردهای بخش عمومی تهیه نشده و بر اساس یک چارچوب با مقاصد خاص تهیه و ارائه گردیده و در نتیجه ممکن است برای مقاصد دیگر مناسب نباشد.

پرسش ۲۹ (دی ۱۳۹۵)

پرونده‌های حسابرسی سنوات گذشته، برای چند سال باید نگهداری شود؟

پاسخ ۲۹ :

طبق بند ۲۳ توضیحات استاندارد حسابرسی ۲۳۰ با عنوان "مستندات حسابرسی"، پرونده‌های حسابرسی باید حداقل برای مدت ۳ سال بعد از تاریخ گزارش حسابرس یا تاریخ گزارش حسابرس گروه، نگهداری شود. این مدت برای مواردی است که به تشخیص حسابرس، ادعا یا ادعاهایی نسبت به گزارش حسابرس و آثار اظهار نظر وی در آینده وجود نداشته باشد. در غیر این صورت، پرونده‌های حسابرسی باید برای مدت لازم به تشخیص حسابرس، نگهداری شود. شایان تأکید است، چنانچه حسابرس به هر دلیل نسبت به لزوم نگهداری پرونده‌های حسابرسی پس از سپری شدن ۳ سال، این احتمال را بدهد که در آینده (نزدیک یا دور) ممکن است موضوع پرونده مورد نظر، توسط دیگران مورد پرسش و یا بررسی قرار گیرد، باید آن پرونده را تا رفع همه نگرانی‌های حرفه‌ای، حداقل ۵ سال پس از تاریخ‌های یاد شده در بالا، نگهداری کند.

پرسش ۳۰ (بهمن ۱۳۹۵)

آیا حسابرسان شرکت‌های گروه (اعم از حسابرسان شرکت اصلی و شرکت‌های فرعی) مجاز به ارائه خدمات مشاوره‌ای و تنظیم صورت‌های مالی طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به شرکت صاحبکار حسابرسی و دیگر شرکت‌های گروه می‌باشند؟

پاسخ ۳۰ :

در رعایت آیین رفتار حرفه‌ای و مقررات موجود، ارائه خدمات مذکور توسط حسابرس شرکت اصلی و حسابرسان شرکت‌های گروه، مجاز نمی‌باشد.

پرسش ۳۱ (بهمن ۱۳۹۵)

آیا حسابرسان شرکت‌های گروه، اعم از حسابرسان شرکت اصلی و شرکت‌های فرعی، مجاز به ارائه گزارش حسابرسی در خصوص صورت‌های مالی تنظیمی بر اساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شرکت‌های دیگر گروه که خود دارای حسابرس و بازرس قانونی دیگری هستند، می‌باشند؟

پاسخ ۳۱ :

با رعایت ضوابط و استانداردهای حسابرسی و قوانین و مقررات حاکم، ارائه گزارش حسابرسی در مورد صورت‌های مالی تهیه شده بر اساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شرکت‌هایی که خود دارای حسابرس و بازرس قانونی دیگری هستند، مجاز می‌باشد.

پرسش ۳۲ (بهمن ۱۳۹۵)

مبنای صدور گزارش حسابرسی جهت صورت‌های مالی تهیه شده بر اساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، چیست؟

پاسخ ۳۲ :

گزارش حسابرسی بایستی بر مبنای استانداردهای حسابرسی ۷۰۰ با عنوان "گزارشگری نسبت به صورت‌های مالی" با انجام تعدیلات مورد نیاز تهیه و ارائه گردد. همچنین ضروری

است موضوع در یک بند توضیحی مبنی بر اینکه صورت‌های مالی واحد مورد گزارش (تهیه شده بر مبنای استانداردهای حسابداری ایران) مورد حسابرسی قرار گرفته و گزارش حسابرسی جداگانه‌ای نسبت به صورت‌های مالی مذکور منتشر گردیده است، درج شود.

پرسش ۳۳ (بهمن ۱۳۹۵)

اظهار نظر حسابرس در خصوص صورت‌های مالی تلفیقی ارائه شده بر اساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، در رابطه با مبنای تهیه صورت‌های مالی شرکت‌های فرعی و وابسته آن، چگونه است؟

پاسخ ۳۳ :

صورت‌های مالی تلفیقی تهیه شده بر اساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، باید حاصل تلفیق صورت‌های مالی شرکت اصلی و شرکت‌های فرعی که بر اساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تهیه گردیده، ارائه شود. همچنین صدور گزارش حسابرسی نسبت به صورت‌های مالی تلفیقی توسط حسابرس واحد اصلی، با در نظر گرفتن استانداردهای حسابرسی ۷۰۰ با عنوان "گزارشگری نسبت به صورت‌های مالی" و انجام تعدیلات مورد نیاز، الزامی است.

پرسش ۳۴ (بهمن ۱۳۹۵)

چنانچه شرکت اصلی دارای زیان انباشته باشد، اما صورت‌های مالی تلفیقی گروه و شرکت اصلی فوق، دارای سود خالص و سود انباشته باشد، نحوه برخورد بازررس قانونی با مفاد ماده (۱۴۱) اصلاحیه قانون تجارت، چگونه است؟

پاسخ ۳۴ :

صورت‌های مالی تلفیقی در راستای گزارشگری مالی گروه به‌عنوان یک شخصیت حسابداری و نه یک شخصیت حقوقی ارائه می‌گردد. بر این اساس، بازررس قانونی صرفاً در خصوص گزارش موارد عدم رعایت قوانین و مقررات، از جمله ماده (۱۴۱) اصلاحیه قانون تجارت، در ارتباط با شرکت اصلی به‌عنوان یک شخصیت حقوقی، دارای مسئولیت می‌باشد.

پرسش ۳۵ (فروردین ۱۳۹۶)

در صورتی که در خصوص رسیدگی به یک قلم خاص از یک صورت مالی، حسابرس با محدودیت مواجه باشد، و همزمان در صورت‌های مالی افشای لازم طبق استانداردهای حسابداری نسبت به آن قلم انجام نشده باشد، نحوه برخورد حسابرس چگونه است؟

پاسخ ۳۵ :

در صورت اهمیت، موضوع محدودیت دسترسی به اطلاعات لازم جهت رسیدگی و موضوع عدم افشای لازم طبق استانداردهای حسابداری، بایستی در گزارش حسابرس مستقل ارائه گردد.

پرسش ۳۶ (اردیبهشت ۱۳۹۶)

آیا عدم امکان حسابرسی اطلاعات مالی بخش‌های یک گروه (شرکت‌های فرعی، شعب، مشارکت‌های خاص، شرکت‌های وابسته و ...) توسط حسابرس گروه، در نتیجه تصمیمات اتخاذ شده توسط ارکان صلاحیت‌دار گروه مبنی بر متفاوت بودن حسابرس گروه از حسابرس بخش‌ها، محدودیت در رسیدگی حسابرس گروه تلقی می‌گردد؟

پاسخ ۳۶ :

با توجه به مسئولیت حسابرس واحد اصلی در رابطه با حسابرسی صورت‌های مالی تلفیقی، رعایت کامل استاندارد حسابرسی شماره ۶۰۰ (ملاحظات خاص در حسابرسی صورت‌های مالی گروه - شامل کار حسابسان بخش)، به‌ویژه ملاحظات مربوط به مشارکت حسابرس گروه در حسابرسی بخش و لزوم ارتباط با حسابسان آنها (موضوع بند ۱۲ استاندارد فوق)، باید مورد توجه حسابرس گروه قرار گرفته و در قرارداد حسابرسی منعقد شده با واحد اصلی، موضوع امکان مشارکت و نیز عدم ایجاد محدودیت برای حسابرس گروه در خصوص اخذ اطلاعات و مستندات لازم از حسابرس بخش‌ها، به نحو مناسب درج شود.

پرسش ۳۷ (اردیبهشت ۱۳۹۶)

آیا در گزارش بررسی اجمالی حسابرس مستقل نسبت به صورت‌های مالی میان دوره‌ای، درج بند توضیحی در خصوص پی‌گیری تکالیف مقرر در مجمع عمومی عادی سالیانه، امکان‌پذیر می‌باشد؟

پاسخ ۳۷ :

با توجه به اینکه، درج بند توضیحی در خصوص پی‌گیری تکالیف مقرر در مجمع عمومی عادی سالیانه، در گزارش بررسی اجمالی حسابرس مستقل نسبت به صورت‌های مالی میان دوره‌ای، در دستورالعمل تهیه و ارائه گزارش حسابرس مستقل در مورد بررسی اجمالی، پیش‌بینی نگردیده است، لذا درج آن در گزارش یاد شده، منطبق با دستورالعمل مزبور نمی‌باشد.

پرسش ۳۸ (خرداد ۱۳۹۶)

آیا مؤسسات حسابرسی مجاز به پذیرش کار حسابرسی دستگاه‌های دولتی و شهرداری‌ها که فاقد دفاتر قانونی هستند و اظهارنامه مالیاتی نیز به سازمان امور مالیاتی ارائه نمی‌نمایند، می‌باشند.

پاسخ ۳۸ :

پذیرش حسابرسی صورت‌های مالی دستگاه‌های دولتی و شهرداری‌ها که طبق قانون مکلف به نگهداری دفاتر قانونی نیستند، توسط مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران، منعی ندارد. تعدیل فرمت گزارش‌ها و قراردادهای نیز به تناسب توافق و نوع خدماتی که حسابرس ارائه می‌کند، ضرورت دارد.

پرسش ۳۹ (خرداد ۱۳۹۶)

با توجه به تصویب و انتشار استانداردهای حسابداری بخش عمومی توسط سازمان حسابرسی و الزام شهرداری‌ها به تهیه صورت‌های مالی بر مبنای حسابداری تعهدی و رعایت استانداردهای مزبور از ابتدای سال ۱۳۹۵، چنانچه علیرغم الزام مزبور، صورت‌های مالی شهرداری‌ها بر اساس مبنای نقدی تهیه و ارائه شود، نحوه برخورد حسابرس چگونه است؟

پاسخ ۳۹ :

حسابرس مستقل ضروری است، قبل از انعقاد قرارداد و پذیرش کار کتباً به شهرداری مربوط اعلام نماید که صورتهای مالی باید طبق استانداردهای حسابداری بخش عمومی تهیه گردد، لیکن چنانچه شهرداری مورد رسیدگی نسبت به تهیه صورتهای مالی بر اساس استانداردهای مزبور اقدام نکند، در گزارش حسابرس درباره صورتهای مالی تهیه شده بر اساس سایر مبانی جامع حسابداری، باید مبنای حسابداری مورد استفاده تصریح و یا به یادداشت همراه صورتهای مالی که مبنای مزبور در آن تشریح شده است، اشاره شود. حسابرس باید نسبت به مطلوبیت ارائه صورتهای مالی از تمام جنبه‌های با اهمیت، بر اساس مبنای حسابداری مشخص شده و در چارچوب استاندارد حسابرسی ۸۰۰ با عنوان "ملاحظات خاص در حسابرسی صورتهای مالی تهیه شده بر اساس چارچوب‌های با مقاصد خاص"، اظهار نظر کند. همچنین گزارش حسابرس نسبت به صورتهای مالی مذکور، باید شامل یک بند تأکید بر مطلب خاص برای آگاهی استفاده‌کنندگان از گزارش حسابرسی باشد، مبنی بر اینکه صورتهای مالی بر مبنای استانداردهای بخش عمومی تهیه نشده و بر اساس مبنای نقدی تهیه و ارائه گردیده و در نتیجه ممکن است برای مقاصد دیگر مناسب نباشد.

پرسش ۴۰ (خرده‌اد ۱۳۹۶)

نحوه استعلام حسابرس جایگزین از حسابرس قبلی، در صورتی که مؤسسه حسابرسی قبلی منحل شده باشد، چگونه باید انجام شود؟

پاسخ ۴۰ :

تصمیم‌گیری در خصوص پذیرش یا عدم پذیرش کار حسابرسی، با توجه به ضوابط مربوط در استانداردهای حسابرسی و آیین رفتار حرفه‌ای و نیز موارد مطروحه در آخرین گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی، به عهده و مسئولیت حسابرس جایگزین می‌باشد. در صورت عدم دسترسی به پرونده‌های حسابرسی سال قبل جهت استفاده از آنها در ارتباط با ارزیابی نحوه و نتایج رسیدگی به مانده‌های ابتدای دوره، این موضوع در قرارداد حسابرسی سال جدید، مورد توجه قرار گیرد.

پرسش ۴۱ (خرداد ۱۳۹۶)

صورت‌های مالی و اظهارنامه مالیاتی یک شرکت قبل از بهره‌برداری، در ارتباط با هزینه‌های قبل از بهره‌برداری با دفاتر قانونی آن مطابقت ندارد. علت عدم انطباق ناشی از این است که هزینه‌های قبل از بهره‌برداری در دفاتر قانونی و اظهارنامه مالیاتی تحت عنوان هزینه دوره منعکس گردیده، لیکن در صورت‌های مالی به عنوان دارایی نامشهود انعکاس یافته است. نحوه برخورد حسابرس با موضوع فوق چگونه است؟

پاسخ ۴۱ :

طبق مصوبات شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران، صورت‌های مالی مورد حسابرسی توسط اعضای جامعه، بایستی متکی به دفاتر قانونی باشد، در غیر این صورت حسابرس بایستی از پذیرش چنین کاری خودداری نماید. در وضعیت بالا، چنانچه شرکت مورد رسیدگی نسبت به ثبت اسناد اصلاحی لازم در دفاتر قانونی جهت انطباق با صورت‌های مالی آن اقدام نماید، صدور گزارش توسط مؤسسه حسابرسی پس از ارزیابی آثار مالیاتی ناشی از عدم تطبیق اظهارنامه مالیاتی با دفاتر قانونی و انعکاس مناسب آن، بلامانع است. در غیر این صورت، حسابدار رسمی مجاز به صدور گزارش نمی‌باشد و باید از کار کناره‌گیری نماید.

پرسش ۴۲ (تیر ۱۳۹۶)

تعدادی از مؤسسات حسابرسی که عهده‌دار حسابرسی صورت‌های مالی بانک‌ها هستند، موارد عدم رعایت ضوابط و مقررات بانک مرکزی را همانند موارد عدم رعایت ضوابط و مقررات سازمان بورس، در گزارش حسابرسی صورت‌های مالی بانک‌ها، در بخش سایر مسئولیت‌های قانونی و مقرراتی حسابرس مستقل ارائه می‌کنند، لیکن تعداد دیگری از مؤسسات حسابرسی نسبت به موارد عدم رعایت یاد شده، موضع‌گیری ننموده‌اند. مسئولین بانک مرکزی نیز با توجه به شرایط و مشکلات موجود بانک‌ها، تمایل دارند که موارد عدم رعایت ضوابط و مقررات توسط بانک‌ها، به صورت یک گزارش جداگانه تهیه و به بانک مرکزی اعلام گردد. پذیرش خواسته مسئولین بانک مرکزی در چه شرایطی میسر است؟

پاسخ ۴۲ :

به استثنای مسئولیت حسابرسان مستقل در خصوص ارزیابی رعایت قوانین و مقررات موضوع استاندارد حسابرسی ۲۵۰ در حسابرسی صورتهای مالی، طبق مفاد ماده ۱۰۱ اساسنامه نمونه بانکهای تجاری غیردولتی (مصوب شورای پول و اعتبار)، حسابرسی رعایت ضوابط و مقررات بانک مرکزی در بانکهای مزبور، مستلزم انعقاد قرارداد و گزارشگری جداگانه مستقل از حسابرسی صورتهای مالی بوده و جبران خدمات آن نیز بر عهده بانک مزبور می باشد.

پرسش ۴۳ (تیر ۱۳۹۶)

برخورد حسابرسان مستقل در رابطه با موارد افشاهای خاصی که در صورتهای مالی بانکها (تهیه شده طبق نمونه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران)، ارائه گردیده است، آیا از نوع تحریف و عدم توافق است و یا اینکه باید به عنوان بند تأکید بر مطلب خاص، پس از بند اظهار نظر حسابرسان، در گزارش حسابرسان مستقل ارائه شود؟

پاسخ ۴۳ :

به دلیل عدم انطباق با استانداردهای حسابداری ملی، موارد مذکور از مصادیق تحریف و عدم توافق می باشند.

پرسش ۴۴ (تیر ۱۳۹۶)

در شرایط فعلی که بانکها دو سری صورتهای مالی متفاوت، یکی بر اساس نمونه ابلاغ شده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و دیگری بر اساس نمونه ابلاغ شده توسط سازمان بورس و اوراق بهادار، تهیه می کنند و هر دو مرجع فوق الذکر برگزاری مجامع بانکها را منوط به ارائه صورتهای مالی ابلاغی خود نموده اند، آیا صدور دو گزارش حسابرسی جداگانه نسبت به دو نمونه صورتهای مالی مزبور، بر اساس استانداردهای حسابرسی ۷۰۰ امکان پذیر است؟

پاسخ ۴۴ :

تهیه و ارائه گزارش حسابرسی برای هر دو نمونه امکان پذیر است. چنانچه صورتهای مالی ارائه شده بر اساس استانداردهای حسابداری ایران تهیه شده باشد، گزارشگری بر اساس استاندارد حسابرسی ۷۰۰ با عنوان "گزارشگری نسبت به صورتهای مالی" و

در غیر این صورت گزارشگری بر اساس استاندارد حسابرسی ۸۰۰ با عنوان "ملاحظات خاص در حسابرسی صورت‌های مالی تهیه شده بر اساس چارچوب‌های با مقاصد خاص"، خواهد بود. در صورت گزارشگری بر اساس استاندارد حسابرسی ۸۰۰، در گزارش حسابرس بایستی یک بند تأکید بر مطلب خاص مبنی بر اینکه گزارش مذکور بنا به درخواست مرجع درخواست‌کننده (در اینجا بانک مرکزی یا سازمان بورس) صادر شده است و امکان دارد استفاده از آن برای سایر مقاصد مناسب نباشد، درج گردد.

پرسش ۴۵ (مرداد ۱۳۹۶)

نحوه برخورد حسابرس با عدم دریافت پاسخ تأییدیه‌های درخواستی از بانک‌ها، چگونه است؟

پاسخ ۴۵ :

از آنجایی که اطلاعات مورد درخواست در تأییدیه‌های بانکی متنوع بوده و در صورت حساب‌های بانکی صرفاً گردش و مانده حساب درج می‌شود، بنابر این صورت حساب‌های بانکی نمی‌تواند جایگزین تأییدیه‌های درخواستی از بانک‌ها شود. در صورت عدم دریافت پاسخ تأییدیه‌های بانکی، حسابرس باید روش‌های حسابرسی جایگزین را برای کسب شواهد حسابرسی مربوط و قابل اعتماد اجرا کند و چنانچه حسابرس نتواند شواهد مذکور را از طریق اجرای سایر روش‌های حسابرسی کسب نماید، باید آثار محدودیت را بر گزارش حسابرسی ارزیابی کند.

پرسش ۴۶ (مرداد ۱۳۹۶)

یک مؤسسه حسابرسی، وظیفه حسابرس مستقل و بازرس قانونی یک شرکت هلدینگ و دو شرکت فرعی آن را به عهده دارد، آیا اجرای درخواست هلدینگ مبنی بر رسیدگی ویژه در چارچوب استاندارد حسابرسی شماره ۴۴۰۰ تحت عنوان "اجرای روش‌های توافقی رسیدگی به اطلاعات مالی"، در دو شرکت فرعی مذکور به صورت همزمان با انجام وظیفه مزبور مجاز است یا خیر؟

پاسخ ۴۶ :

اجرای روش‌های توافقی با شرایط یاد شده، در چارچوب استاندارد حسابرسی شماره ۴۴۰۰، منعی ندارد لیکن بایستی حسابرس در نظر داشته باشد نوع و ماهیت خدماتی را که ارائه می‌دهد، محدودکننده استقلال حسابرس به عنوان حسابرس و بازرس قانونی شرکت‌های مذکور و از مصادیق خدمات تخصصی و حرفه‌ای موضوع بند ۸-۱۶ آیین رفتار حرفه‌ای جامعه حسابداران رسمی ایران نباشد.*

پرسش ۴۷ (مرداد ۱۳۹۶)

نحوه برخورد حسابرس در موارد عدم کفایت پوشش بیمه‌ای دارایی‌ها، چگونه است؟

پاسخ ۴۷ :

با توجه به موارد مندرج در پاسخ به پرسش فنی شماره ۸۹ مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۵ سازمان حسابرسی، چنانچه در تاریخ گزارش حسابرس مستقل، پوشش بیمه‌ای دارایی‌ها کفایت داشته باشد و اتفاقی که منجر به ورود خسارت عمده به دارایی‌های تحت پوشش بیمه گردد، در سال مالی مورد گزارش تا تاریخ گزارش حسابرس مستقل روی نداده باشد، درج بند کسری پوشش بیمه‌ای در گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی سال مورد گزارش، ضرورتی ندارد. لیکن چنانچه طی دوره زمانی مزبور اتفاقی که منجر به خسارت عمده به دارایی‌های شرکت شده باشد، واقع گردیده و فقدان یا عدم کفایت پوشش بیمه‌ای، بازیافت تمام یا بخش عمده‌ای از خسارت وارده را امکان‌پذیر نکند، موضوع بایستی جهت آگاهی استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی، در گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی، درج شود.

پرسش ۴۸ (شهریور ۱۳۹۶)

صورت‌های مالی مصوب هیأت مدیره ارائه شده به حسابرس مستقل، مشتمل بر تعدیلات بااهمیتی است که پس از تسلیم اظهارنامه مالیاتی شرکت به مراجع ذی‌ربط، شناسایی و صرفاً در صورت‌های مالی منعکس گردیده است. با توجه به لزوم انطباق اظهارنامه مالیاتی با دفاتر قانونی شرکت و نیز عدم ثبت تعدیلات مزبور در دفاتر قانونی، نحوه برخورد حسابرس چگونه است؟

* پرسش و پاسخ‌های ۸۰ و ۸۶ (لازم‌الاجرا از اول فروردین ۱۳۹۸) جایگزین شده است.

پاسخ ۴۸ :

طبق مصوبات شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران، صورت‌های مالی مورد حسابرسی توسط اعضای جامعه، بایستی متکی به دفاتر قانونی باشد، در غیر این صورت، حسابرس بایستی از پذیرش چنین کاری خودداری نماید. در وضعیت اظهار شده در سؤال، چنانچه شرکت مورد رسیدگی نسبت به ثبت اسناد لازم جهت انطباق صورت‌های مالی با دفاتر قانونی اقدام نماید، صدور گزارش توسط مؤسسه حسابرسی پس از ارزیابی آثار مالیاتی ناشی از عدم انطباق اظهارنامه مالیاتی با دفاتر قانونی و انعکاس مناسب آن، بلامانع می‌باشد. در غیر این صورت مؤسسه حسابرسی مجاز به صدور گزارش نمی‌باشد و باید از کار کناره‌گیری کند.

پرسش ۴۹ (مهر ۱۳۹۶)

آیا شرکتی که گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی سال مفروض را از یک مؤسسه حسابرسی دریافت نموده است، می‌تواند مؤسسه حسابرسی دیگری را برای حسابرسی صورت‌های مالی تهیه شده همان سال بر اساس IFRS انتخاب نماید؟

پاسخ ۴۹ :

شرکت می‌تواند مؤسسه حسابرسی دیگری را برای حسابرسی صورت‌های مالی همان سال که بر اساس IFRS تهیه شده است، انتخاب نماید.

پرسش ۵۰ (مهر ۱۳۹۶)

در صورتی که حسابرس مستقل، مسئولیت حسابرسی صورت‌های مالی شرکت اصلی و هیچ‌یک از شرکت‌های فرعی آن را عهده‌دار نباشد، آیا می‌تواند نسبت به انعقاد قرارداد حسابرسی صورت‌های مالی تلفیقی شرکت اصلی (تهیه شده بر مبنای IFRS) اقدام نماید؟

پاسخ ۵۰ :

انعقاد قرارداد حسابرسی صورت‌های مالی تلفیقی تهیه شده بر مبنای IFRS، تحت شرایط مطرح شده در سؤال، بلامانع است.

پرسش ۵۱ (مهر ۱۳۹۶)

در صورت انعقاد قرارداد حسابرسی صورت‌های مالی تلفیقی (تهیه شده بر مبنای IFRS)، آیا حسابرس واحد اصلی، الزام به حسابرسی صورت‌های مالی شرکت‌های فرعی مشمول تلفیق (تهیه شده بر مبنای IFRS) و صدور گزارش حسابرسی جداگانه برای هر یک از آنها را دارد؟

پاسخ ۵۱ :

باتوجه به اینکه صورت‌های مالی تلفیقی بر اساس IFRS تهیه شده است، لذا صورت‌های مالی شرکت‌های فرعی مشمول تلفیق نیز بایستی منطبق با IFRS تهیه و در فرآیند تعدیل و ترکیب، مورد تلفیق قرار گیرند. بدیهی است، حسابرسی صورت‌های مالی شرکت‌های فرعی مزبور ضروری است، لیکن با در نظر گرفتن ملاحظات ارائه شده در استاندارد حسابرسی شماره ۶۰۰، الزامی به حسابرسی صورت‌های مالی آنها، توسط حسابرس شرکت اصلی نمی‌باشد.

پرسش ۵۲ (آبان ۱۳۹۶)

آیا پذیرش انعقاد قرارداد بررسی اجمالی صورت‌های مالی میان دوره‌ای توسط حسابرس مستقل و صدور گزارش مربوط، علیرغم عدم انطباق صورت‌های مالی مزبور با دفاتر قانونی واحد مورد رسیدگی، مجاز است؟

پاسخ ۵۲ :

بررسی اجمالی صورت‌های مالی میان دوره‌ای توسط حسابرس مستقل و صدور گزارش مربوط، علی‌رغم اینکه صورت‌های مالی مورد بررسی، منطبق با دفاتر قانونی واحد مورد رسیدگی نمی‌باشد، مغایرتی با ضوابط و مقررات جامعه حسابداران رسمی، ندارد.

پرسش ۵۳ (آبان ۱۳۹۶)

رسیدگی به صورت‌های مالی اشخاص حقیقی که دارای دفاتر قانونی (روزنامه و کل پلمب‌شده توسط اداره ثبت شرکت‌ها) هستند، تحت چه شرایطی امکان‌پذیر است؟

پاسخ ۵۳ :

چنانچه اشخاص حقیقی مورد سؤال، دارای پروانه فعالیت معتبر تحت یک نام تجاری مشخص به‌عنوان واحد گزارشگر، صورت‌های مالی متکی به دفاتر قانونی و سیستم حسابداری و کنترل‌های داخلی قابل اتکا بوده و بر اساس استانداردهای حسابرسی، قابلیت حسابرسی نیز داشته باشند، ارائه خدمات حسابرسی مستقل منعی ندارد.

پرسش ۵۴ (بهمن ۱۳۹۶)

آیا ابلاغیه شماره ۴۴۰/۰۲۱/ب/۹۶ مورخ ۱۳۹۶/۱۰/۵ سازمان بورس و اوراق بهادار در خصوص "گزارش تفسیری مدیریت"، توسط مؤسسات حسابرسی عضو جامعه لازم‌الرعایه است.

پاسخ ۵۴ :

رعایت دستورالعمل نحوه اظهارنظر حسابرس مستقل نسبت به گزارش تفسیری مدیریت (مصوب کمیته فنی سازمان حسابرسی)، توسط مؤسسات حسابرسی عضو جامعه، ضروری است.

پرسش ۵۵ (بهمن ۱۳۹۶)

نحوه گزارشگری حسابرسی، در خصوص صورت‌های مالی واحدهای عملیاتی فاقد شخصیت حقوقی که به‌عنوان بخش، قسمت یا جزئی از ساختار کلی یک شخصیت حقوقی (واحد تجاری گزارشگر - انتفاعی) محسوب می‌گردند، چگونه است؟

پاسخ ۵۵ :

به دلیل عدم وجود دفاتر قانونی و غیرقابل احصا بودن تمامیت انعکاس معاملات و رویدادها در صورت‌های مالی این‌گونه واحدها، صدور گزارش حسابرس مستقل بر اساس استاندارد حسابرسی شماره ۷۰۰ امکان‌پذیر نمی‌باشد. در این‌گونه موارد، بایستی گزارشگری حسابرس بر اساس استاندارد حسابرسی شماره ۸۰۰ با عنوان "ملاحظات خاص در حسابرسی صورت‌های مالی تهیه شده بر اساس چارچوب‌های با مقاصد خاص"، صورت پذیرد.

پرسش ۵۶ (فروردین ۱۳۹۷)

نحوه برخورد حسابرس با آثار ناشی از مالیات قطعی شده سال‌های قبل واحد مورد رسیدگی که ابهام بااهمیت مالیاتی مربوط، در گزارش حسابرسی سال‌های قبل در بخش تأکید بر مطلب خاص درج شده، چگونه است (موضوع بخشنامه داخلی شماره ۹۶۲۲۹۷۶ مورخ ۱۳۹۶/۱۰/۲۱ سازمان حسابرسی)؟

پاسخ ۵۶ :

مالیات از جمله بدهی‌های شرکت است که باید توسط حسابرس مستقل با توجه کامل به قوانین، مقررات و بخشنامه‌های مربوط، در سال عملکرد دقیقاً رسیدگی شود. چنانچه بر اساس رسیدگی‌های مزبور، حسابرس به این نتیجه برسد که علی‌رغم رعایت قوانین، مقررات و بخشنامه‌های مالیاتی مربوط در خصوص برآورد بدهی مالیاتی توسط شرکت، لیکن به دلیل احتمال برداشت‌ها و تفسیرهای خاص مقامات مالیاتی در ارتباط با قوانین، مقررات و بخشنامه‌های مالیاتی یاد شده و نیز سوابق مالیاتی شرکت، برآورد مزبور با ابهامات بااهمیتی مواجه است، ضروری است موضوع را در بخش تأکید بر مطلب خاص ارائه نماید. در چنین شرایطی رعایت مفاد بخشنامه داخلی سازمان حسابرسی به شرح یاد شده در سؤال، در خصوص مالیات قطعی شده سنوات مزبور در سال‌های بعد، ضروری است.

پرسش ۵۷ (فروردین ۱۳۹۷)

آیا حسابرس مستقل و بازرس قانونی می‌تواند در خصوص رعایت یا عدم رعایت ماده ۳۹ قانون محاسبات عمومی (ضرورت واریز وجوه درآمدهای شرکت‌های دولتی به حساب‌های خزانه نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) به صورت بندی جداگانه در گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی واحدهای ذی‌ربط، اظهار نظر نماید.

پاسخ ۵۷ :

درج کلیه موارد عدم رعایت قوانین و مقررات حاکم بر واحدهای مورد رسیدگی، از جمله موارد عدم رعایت قانون محاسبات عمومی کشور در شرکت‌های دولتی، در دستورالعمل تهیه و تنظیم گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی مورد عمل (مصوب سازمان حسابرسی) لحاظ گردیده است. ارائه اظهار نظر جداگانه در مورد رعایت یا عدم رعایت مفاد

ماده ۳۹ قانون محاسبات عمومی کشور در گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی شرکت‌های دولتی (مانند رویه مورد عمل در ارتباط با ماده ۳۳ "دستورالعمل اجرایی مبارزه با پولشویی توسط حسابرسان")، مستلزم تصریح موضوع در متن قانون مزبور و یا سایر قوانین و مقررات لازم‌الاجرا توسط حسابداران رسمی است.

پرسش ۵۸ (اردیبهشت ۱۳۹۷)

آیا صدور گزارش حسابرسی برای اشخاص حقیقی دارای دفاتر مشاغل که دارای دفاتر درآمد و هزینه بوده و فاقد صورت‌های مالی اساسی می‌باشند و اظهارنامه مالیاتی خود را بر مبنای درآمد و هزینه ارائه می‌کنند، مجاز است؟

پاسخ ۵۸ :

حسابرسی و صدور گزارش در چارچوب استاندارد حسابرسی ۷۰۰ مجاز نمی‌باشد، لیکن در چارچوب استاندارد حسابرسی ۸۰۰ منعی ندارد.

پرسش ۵۹ (اردیبهشت ۱۳۹۷)

آیا صدور گزارش حسابرسی برای سازمان‌های وابسته به دستگاه‌های اجرایی و شهرداری‌ها که دارای شخصیت حقوقی مستقل و دفاتر قانونی نیستند، مجاز است.

پاسخ ۵۹ :

در صورتی که فعالیت سازمان‌های وابسته به دستگاه‌های اجرایی و شهرداری‌های موضوع سؤال، مبتنی بر قانون تشکیل آنها باشد و یا این که شرایط احراز "واحد گزارشگر" بر اساس استانداردهای حسابداری بخش عمومی (بندهای ۶ تا ۸ بخش مفاهیم گزارشگری مالی بخش عمومی) را دارا باشند، پذیرش حسابرسی آنها توسط مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران و صدور گزارش حسابرسی جهت آنها بر مبنای استاندارد حسابرسی ۷۰۰ با عنوان "گزارشگری نسبت به صورت‌های مالی"، منعی ندارد. تعدیل فرمت گزارش حسابرس مستقل و قراردادهای متناسب با توافق و نوع خدماتی که حسابرس مستقل ارائه می‌دهد، ضروری است.

پرسش ۶۰ (اردیبهشت ۱۳۹۷)

صدور گزارش حسابرِس مستقل جهت مشارکتهای خاص فاقد دفاتر قانونی (دارای شخصیت حسابداری و گزارشگری مالی)، چگونه است؟

پاسخ ۶۰ :

چنانچه مشارکت خاص مبتنی بر قرارداد فی مابین شرکای خاص بوده و مشمول تعریف واحد تجاری مندرج در بند ۲ استاندارد حسابداری شماره ۲۳ با عنوان "حسابداری مشارکتهای خاص" باشد، همچنین صورتهای مالی مشارکت خاص، طبق استانداردهای حسابداری و در چارچوب سیستم حسابداری و کنترلهای داخلی قابل اتکا تهیه و تنظیم شده و طبق استانداردهای حسابرسی قابلیت حسابرسی داشته باشد، حسابرسی و صدور گزارش حسابرِس مستقل در چارچوب استاندارد حسابرسی ۷۰۰ امکان پذیر می باشد.

پرسش ۶۱ (اردیبهشت ۱۳۹۷)

صدور گزارش حسابرسی جهت پروژهها و طرحهای عمرانی اجرا شده توسط شرکت های دولتی که فاقد دفاتر قانونی است، چگونه است؟

پاسخ ۶۱ :

در چارچوب "دستورالعمل تهیه و ارائه گزارش حسابرِس مستقل طرحهای تملک دارایی های سرمایه ای" مورخ ۱۳۹۵/۸/۱۸ سازمان حسابرسی که با توجه به "استانداردهای حسابداری بخش عمومی" تجدیدنظر شده است، صدور گزارش حسابرسی امکان پذیر می باشد. همچنین، در خصوص نحوه انعکاس حسابهای مرتبط با طرحهای مزبور در صورتهای مالی دستگاه بهره بردار، رعایت الزامات مقرر در قانون محاسبات عمومی کشور و سایر مقررات مربوط، ضروری است.

پرسش ۶۲ (اردیبهشت ۱۳۹۷)

نحوه برخورد حسابرِس در مواردی که صاحبکار فقط تراز چهار ستونی دفتر کل (تراز آزمایشی) تأیید شده ارائه می نماید، چگونه است؟

پاسخ ۶۲ :

تراز آزمایشی قابلیت حسابرسی و صدور گزارش حسابرسی را ندارد، لیکن انجام رسیدگی در چارچوب استاندارد حسابرسی ۴۴۰۰ با عنوان ”اجرای روش‌های توافقی رسیدگی به اطلاعات مالی“، مجاز می‌باشد.

پرسش ۶۳ (اردیبهشت ۱۳۹۷)

آیا در گزارش حسابرسی صادره توسط مؤسسه حسابرسی جایگزین مبنی بر این‌که ”صورت‌های مالی سال قبل توسط مؤسسه حسابرسی دیگری مورد رسیدگی قرار گرفته است“، در شرایطی که اکثریت شرکا و کارکنان مؤسسه حسابرسی قبلی به مؤسسه حسابرسی جایگزین انتقال یافته‌اند، ضرورت دارد؟

پاسخ ۶۳ :

نظر به اینکه گزارش حسابرس مستقل تحت عنوان و نام شخصیت حقوقی مؤسسه حسابرسی جایگزین امضا و صادر می‌شود و نام مؤسسه حسابرسی صادرکننده گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی (مؤسسه حسابرسی جایگزین) نسبت به مؤسسه حسابرسی قبلی، تغییر یافته است، لذا درج بند توضیحی در گزارش حسابرس مستقل صادره توسط مؤسسه حسابرسی جایگزین، ضروری می‌باشد.

پرسش ۶۴ (اردیبهشت ۱۳۹۷)

آیا صدور گزارش حسابرسی برای شعبات و نمایندگی شرکت‌های خارجی در ایران مجاز است؟

پاسخ ۶۴ :

در صورتی که شعب و دفاتر نمایندگی شرکت‌های خارجی که در اجرای قانون اجازه ثبت شعبه یا نمایندگی شرکت‌های خارجی (مصوب ۱۳۷۶/۸/۲۱ مجلس شورای اسلامی) در ایران ثبت و فعالیت می‌نمایند، ضمن لزوم رعایت قانون مزبور و آیین‌نامه اجرایی آن (مصوب ۱۳۷۸/۱/۱۱ هیأت وزیران)، دارای صورت‌های مالی متکی بر سیستم حسابداری و کنترل داخلی قابل اتکا بوده و بر اساس استانداردهای حسابرسی قابلیت حسابرسی داشته باشند،

صدور گزارش حسابرسی جهت شعب و نمایندگی‌های مزبور، در چارچوب استاندارد حسابرسی ۸۰۰ امکان پذیر می‌باشد.

پرسش ۶۵ (تیر ۱۳۹۷ - کارگروه قوانین و مقررات)

قرارداد حسابرسی، عنوان گزارش حسابرسی و گزارشگری موارد مربوط به اساسنامه و قوانین و مقررات در شرکت‌های تعاونی که اساسنامه آن‌ها طبق فرم نمونه و ضوابط تعیین شده توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی می‌باشد، چگونه است؟

پاسخ ۶۵:

قرارداد حسابرسی بایستی طبق فرم نمونه ارائه شده توسط جامعه حسابداران رسمی ایران تنظیم و در ماده (۱) قرارداد، در خصوص وظایف بازرس، "قانون تعاون" نیز تصریح شود. گزارشگری حسابرسی نیز باید طبق "دستورالعمل تهیه و تنظیم گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی" جامعه انجام گردد. بدیهی است کاربرد واژه "قانونی" بعد از عنوان بازرس، موضوعیت ندارد.

پرسش ۶۶ (مرداد ۱۳۹۷)

چنانچه آثار بندهای گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی، منجر به فزونی زیان انباشته بر سرمایه ثبت شده واحد مورد رسیدگی شود، برخورد حسابرس با موضوع چگونه است؟

پاسخ ۶۶:

به‌منظور جلب توجه استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی، مبنی بر این که "در صورت اعمال تعدیلات مطروحه در بندهای گزارش حسابرس مستقل، مبلغ زیان انباشته منعکس در صورت‌های مالی مورد گزارش بیش از سرمایه ثبت شده می‌گردد"، درج یک بند با محتوای فوق در قسمت گزارش در مورد سایر وظایف بازرس قانونی، بدون ارجاع به مواد قانونی مربوط، ضروری است.

پرسش ۶۷ (مرداد ۱۳۹۷)

چنانچه مؤسسه حسابرسی، پس از انعقاد قرارداد حسابرسی صورت‌های مالی و در زمان شروع عملیات حسابرسی متوجه شود که شرکت فاقد دفاتر قانونی است، آیا می‌تواند با فسخ قرارداد حسابرسی صورت‌های مالی و انعقاد قرارداد جدید با موضوع اجرای روش‌های توافقی (موضوع استاندارد ۴۴۰۰) اقدام نماید؟

پاسخ ۶۷ :

با توجه به مفاد بندهای ۱۱ الی ۱۷ استاندارد حسابرسی ۲۱۰ با عنوان “قرارداد حسابرسی” در چنین شرایطی مؤسسه حسابرسی بایستی از کار حسابرسی کناره‌گیری نماید. مضافاً امکان حسابرسی صورت‌های مالی شرکت مورد نظر در چارچوب استاندارد ۴۴۰۰ با عنوان “اجرای روش‌های توافقی رسیدگی به اطلاعات مالی آتی” نیز منتفی می‌باشد.

پرسش ۶۸ (مهر ۱۳۹۷)

شرایط پذیرش حسابرسی صورت‌های مالی شرکتی ایرانی و در حال تصفیه که در یک کشور دیگر به ثبت رسیده و زیرمجموعه یکی از بانک‌های فعال داخل کشور است، با فرض تهیه صورت‌های مالی آن برای استفاده‌کنندگان داخل کشور، چیست؟

پاسخ ۶۸ :

صورت‌های مالی شرکت، بایستی بر اساس استانداردهای حسابداری ایران و ملحوظ نمودن ضوابط مندرج در نشریه شماره ۱۵۵ سازمان حسابرسی با عنوان “حسابداری شرکت‌های در حال تصفیه” تهیه و تنظیم شود. همچنین در مرحله پذیرش کار باید از قابلیت حسابرسی صورت‌های مالی مذکور، طبق استانداردهای حسابرسی ایران، اطمینان لازم حاصل گردد.

پرسش ۶۹ (آبان ۱۳۹۷)

در شرایطی که واحد مورد رسیدگی از افشای کامل و طبقه‌بندی صحیح مواردی که در سطح اهمیت گزارشگری نمی‌باشند، خودداری می‌نماید، برخورد حسابرس با موضوع چگونه است؟

پاسخ ۶۹ :

موارد افشا در صورت‌های مالی، باید طبق استانداردهای حسابداری مربوط و با لحاظ نمودن معیار اهمیت از لحاظ کمی و کیفی (موضوعی) ارائه شود. در صورت عدم رعایت توسط واحد مورد رسیدگی و شناسایی موارد عدم افشا، افشای ناقص و یا افشای اشتباه در انطباق با استانداردهای حسابداری مربوط و صورت‌های مالی نمونه مصوب کمیته فنی سازمان حسابرسی، بر مبنای ارزیابی اهمیت موارد مزبور توسط حسابرس مستقل، شامل بااهمیت ولی غیرفراگیر و بااهمیت و فراگیر (اساسی)، موضوع به نحو مناسب به‌عنوان موارد عدم رعایت استانداردهای حسابداری، در گزارش حسابرس درج می‌گردد.

پرسش ۷۰ (آذر ۱۳۹۷)

گزارشگری حسابرس مستقل در خصوص رسیدگی و تأیید اطلاعات مورد درخواست بانک‌ها درباره فهرست املاک بانک‌ها به تفکیک مازاد و غیرمازاد (با مشخصات ثبتی و نشانی کامل و ارزش دفتری و... موضوع بخشنامه شماره ۱۲۸۸۰۹/۹۴ مورخ ۱۳۹۴/۵/۱۹ مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی اداره مطالعات و مقررات بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران)، در چارچوب کدام استاندارد حسابرسی امکان‌پذیر است؟

پاسخ ۷۰ :

با توجه به دامنه رسیدگی به اطلاعات موضوع تأیید خواهی از حسابرس، رسیدگی و گزارشگری حسابرس مستقل در چارچوب استاندارد ۴۴۰۰ با عنوان "اجرای روش‌های توافقی رسیدگی به اطلاعات مالی"، امکان‌پذیر می‌باشد.

پرسش ۷۱ (آذر ۱۳۹۷)

نحوه برخورد حسابرس مستقل با تقبل زیان انباشته توسط سهامداران، چگونه است؟

پاسخ ۷۱ :

تقبل زیان انباشته توسط سهامداران، از محل مطالبات سهامداران و یا آورده نقدی یا غیرنقدی آنان، امکان‌پذیر است. در این خصوص، حسابرس مستقل بایستی نسبت به رعایت مفاد پرسش و پاسخ شماره ۵۹ مورخ ۱۳۸۴/۱/۶ کمیته فنی سازمان حسابرسی توسط واحد مورد رسیدگی و نیز موهومی نبودن و صحت حساب‌های مرتبط به‌ویژه حساب‌های غیرنقدی و افشای مناسب اطلاعات و رویدادهای مزبور در صورت‌های مالی، اطمینان کامل کسب نماید.

پرسش ۷۲ (بهمن ۱۳۹۷)

برای حصول اطمینان از آگاهی هیأت مدیره نسبت به مسئولیت آنان در قبال صورت‌های مالی و نیز جلوگیری از هرگونه جعل و تغییر و جایگزینی صفحات صورت‌های مالی پس از صدور گزارش حسابرس مستقل، چه اقداماتی ضروری است؟

پاسخ ۷۲ :

به‌منظور آگاه نمودن هیأت مدیره از مسئولیت آن‌ها در قبال صورت‌های مالی، امضای صفحه فهرست صورت‌های مالی و صفحات صورت‌های مالی اساسی (شامل ترازنامه، صورت سود و زیان، صورت سود و زیان جامع و صورت جریان وجوه نقد) توسط ایشان و ممهور نمودن صفحات مزبور به مهر شرکت، ضروری است. همچنین به‌منظور جلوگیری از جعل و تغییر و جایگزینی صفحات صورت‌های مالی، ضروری است کلیه صفحات صورت‌های مالی اساسی و صفحات یادداشت‌های توضیحی همراه آن، به مهر مخصوص مؤسسه حسابرسی، ممهور شود.

پرسش ۷۳ (بهمن ۱۳۹۷)

نحوه برخورد حسابرس با تغییر در برآورد عمر مفید و یا روش استهلاک دارایی‌های ثابت، در واحدهای مورد رسیدگی چگونه است؟

پاسخ ۷۳ :

تغییر در برآورد عمر مفید و روش استهلاک دارایی‌های ثابت با رعایت مفاد بندهای ۵۲، ۵۳ و ۵۶ تا ۵۸ استاندارد حسابداری شماره ۱۱ با عنوان "دارایی‌های ثابت مشهود" و نیز حصول اطمینان حسابرِس مستقل نسبت به تغییر در برآوردهای مزبور طبق استاندارد حسابرسی شماره ۵۴۰ با عنوان "حسابرسی برآوردهای حسابداری، شامل برآوردهای حسابداری ارزش منصفانه و موارد افشای مرتبط" امکان‌پذیر می‌باشد. ضمناً رعایت مفاد بخشنامه شماره ۲۰/۹۵/۷۸ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۴ سازمان امور مالیاتی کشور به‌ویژه مفاد ماده ۱۹ ضوابط اجرایی دارایی‌های استهلاک‌پذیر موضوع ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱ و بخشنامه اصلاحی مزبور به شماره ۲۰/۹۶/۱۹ مورخ ۱۳۹۶/۲/۴ الزامی است.

پرسش ۷۴ (اسفند ۱۳۹۷)

آیا پس از ثبت گزارش‌های حسابرسی و صورت‌های مالی و یادداشت‌های همراه آن در سامانه سحر، اعمال اصلاحات جزئی نسبت به آن‌ها امکان‌پذیر است؟

پاسخ ۷۴ :

اصولاً هرگونه تغییری در گزارشات حسابرسی و صورت‌های مالی و یادداشت‌های همراه آن بعد از انتشار، مغایر با استانداردهای حسابداری است و جامعه باید مؤسسات حسابرسی عضو جامعه و اعضای شاغل انفرادی را از اعمال هرگونه تغییر به شرح فوق پس از ثبت گزارشات حسابرسی و صورت‌های مالی و یادداشت‌های همراه آن در سامانه سحر منع نماید. بدیهی است، مسئولیت و عواقب ناشی از هرگونه اشتباه شناسایی شده در گزارشات حسابرسی و صورت‌های مالی و یادداشت‌های همراه آن پس از ثبت آن‌ها در سامانه سحر، به‌عهده مؤسسات حسابرسی و اعضای شاغل انفرادی مربوط می‌باشد.

پرسش ۷۵ (فروردین ۱۳۹۸)

آیا تعدیل گزارش حسابرسی با ارائه یک‌بند تحریف در خصوص کسری ذخیره مالیات، بدون درج مبلغ تحریف (کسری ذخیره)، با استانداردهای گزارشگری (استاندارد حسابرسی شماره ۷۰۵) انطباق دارد یا خیر؟

پاسخ ۷۵ :

با عنایت به پرسش شماره ۱۵ مورخ ۱۳۸۰/۱/۱۷ کمیته فنی سازمان حسابرسی، طبق استانداردهای حسابرسی، مبلغ ریالی اثرات موارد عدم توافق (تحریف‌ها) باید تعیین و در بند مربوط در گزارش حسابرسی درج شود. اگر تعیین مبلغ آثار مزبور امکان‌پذیر نباشد، حسابرس باید پس از مشخص کردن دامنه و حدود آثار مزبور، چنانچه نسبت به عدم صحت حساب‌ها متقاعد شد، نظر خود را به شکل عدم توافق و با اشاره به بند درج شده در این خصوص، در بند اظهارنظر ارائه نماید. در خصوص کسری ذخیره مالیات نیز حسابرس باید پس از تعیین حداقل ذخیره مالیات لازم بر اساس قانون مالیات‌ها و مقررات مالیاتی مربوط، در صورت احراز کسری ذخیره مالیات بیش از مبلغ اهمیت تعیین شده در سطح صورت‌های مالی، مبلغ کسری ذخیره مالیات را در بند گزارش حسابرسی درج نماید.

پرسش ۷۶ (فروردین ۱۳۹۸)

چنانچه شرکتی، صورت‌های مالی اصلاح شده یک سال معین را که بر اساس اسناد اصلاحی شناسایی و منعکس شده در دفاتر سال و یا سنوات مالی بعد اصلاح گردیده است، جهت حسابرسی به حسابرس مستقل ارائه نماید. نحوه برخورد حسابرس نسبت به صورت‌های مالی اصلاح شده مزبور چگونه است؟

پاسخ ۷۶ :

بر اساس مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران (مصوبه مورخ ۱۳۸۹/۳/۱۲ شورای عالی جامعه)، "ارائه گزارش حسابرس مستقل، صرفاً در مورد صورت‌های مالی متکی به دفاتر قانونی مجاز می‌باشد".

پرسش ۷۷ (اردیبهشت ۱۳۹۸)

در صورت‌های مالی شهرداری‌ها، در آمد عوارض ارزش‌افزوده شهرداری‌ها (موضوع مواد ۳۸ و ۳۹ قانون مالیات بر ارزش‌افزوده) به روش نقدی شناسایی می‌شود و هرآنچه که توسط ادارات مالیاتی بابت عوارض مزبور به حساب بانکی شهرداری‌ها واریز می‌شود، در سرفصل درآمدهای مربوط منعکس می‌گردد. نحوه برخورد حسابرس در این خصوص، چگونه است؟

پاسخ ۷۷ :

صورت‌های مالی شهرداری‌ها، باید بر اساس استانداردهای حسابداری بخش عمومی، بر مبنای تعهدی تهیه گردد. ضمناً با توجه به این‌که شهرداری‌ها فاقد اطلاعات لازم در خصوص شناسایی و اندازه‌گیری کامل درآمدهای موضوع مفاد مواد قانونی فوق‌الذکر می‌باشند، حسابرسان می‌توانند از شهرداری مورد رسیدگی درخواست نمایند، نسبت به اخذ تأییدیه از سازمان امور مالیاتی ذی‌ربط، در خصوص درآمدهای مذکور اقدام نمایند.

پرسش ۷۸ (تیر ۱۳۹۸)

چنانچه شرکتی از حسابرسان مستقل خود بخواهد علاوه بر صورت‌های مالی حسابرسانی شده برای یک سال معین که برحسب واحد پولی "میلیون ریال" تهیه شده است، نسبت به همان صورت‌های مالی که برحسب واحد پولی "ریال" تهیه شده است، اظهارنظر کند، نحوه برخورد حسابرسان چگونه است؟

پاسخ ۷۸ :

به موجب بند ۵۴ استاندارد حسابداری شماره (۱) با عنوان "ارائه صورت‌های مالی"، ارائه اطلاعات برحسب واحد پولی هزار یا میلیون ریال، قابلیت فهم صورت‌های مالی را افزایش می‌دهد، این نحوه عمل، مشروط بر این‌که منجر به حذف اطلاعات بااهمیت نشود و واحد تجاری نیز سطح گرد کردن مبالغ را افشا کند، قابل پذیرش است. با توجه به مراتب فوق، چنانچه علاوه بر صورت‌های مالی ارائه شده برحسب واحد پولی هزار یا میلیون ریال (حسابرسی شده)، حسابرسانی همان صورت‌های مالی برحسب واحد پولی "ریال"، مورد درخواست استفاده‌کنندگان خاصی باشد، ارجح آن است که صورت‌های مالی مذکور، توسط مدیریت شرکت تهیه و تنظیم و بدون منضم نمودن آن به گزارش حسابرسان مستقل، به درخواست‌کننده ارائه گردد.

پرسش ۷۹ (تیر ۱۳۹۸)

با توجه به شرایط تحریم، حسابرس در رسیدگی به معاملات خرید و فروش‌های خارجی واحدهای مورد رسیدگی، با مشکلات و محدودیت‌هایی مواجه می‌باشد که در شرایط عادی وجود ندارد. نحوه برخورد حسابرس در این خصوص چگونه باید باشد.

پاسخ ۷۹ :

برنامه‌های حسابرسی باید مبتنی بر مسئولیت حسابرس طبق استانداردهای حسابرسی (به‌ویژه استانداردهای ۲۴۰، ۳۱۵، ۳۲۰، ۳۳۰، ۴۵۰ و ۵۰۰) تنظیم و اجرا گردد. همچنین هرگونه محدودیتی در اجرای استانداردهای حسابرسی با توجه به ارزیابی حسابرس از اهمیت، به‌عنوان محدودیت حسابرسی قابل درج در گزارش حسابرس، قبل از بند اظهارنظر می‌باشد.

پرسش ۸۰ (شهریور ۱۳۹۸)

آیا اجرای حسابرسی مستقل (ارائه خدمات اطمینان‌بخشی) همزمان با اجرای روش‌های توافقی رسیدگی به اطلاعات مالی در یک سال معین، از لحاظ قوانین و مقررات و ضوابط آیین رفتار حرفه‌ای مجاز می‌باشد یا خیر؟

پاسخ ۸۰ :

به موجب بند شماره ۱۴۷-۲۹۰ آیین اخلاق و رفتار حرفه‌ای حسابداران رسمی (لازم‌الاجرا از اول فروردین ۱۳۹۸)، "ارائه هرگونه خدماتی غیر از خدمات اطمینان بخشی توسط مؤسسه به صاحبکار حسابرسی و آن دسته از بنگاه‌های وابسته‌ای که صاحبکار حسابرسی بر آن‌ها کنترل یا نفوذ قابل ملاحظه دارد، یا با آن‌ها تحت کنترل مشترک است، مجاز نیست". لذا با توجه به این که اجرای روش‌های توافقی رسیدگی به اطلاعات مالی جزء خدمات اطمینان بخشی نمی‌باشد (بند ۵ استاندارد حسابرسی شماره ۴۴۰۰ با عنوان "اجرای روش‌های توافقی رسیدگی به اطلاعات مالی")، ارائه همزمان آن با ارائه خدمات اطمینان‌بخشی، مجاز نمی‌باشد.

پرسش ۸۱ (مهر ۱۳۹۸)

در صورتی که واحدهای بخش عمومی، صورت مقایسه بودجه و عملکرد خود را به نحو صحیح ارائه نکنند، نحوه برخورد و اظهار نظر حسابرس، چگونه است؟

پاسخ ۸۱ :

طبق بند ۱۲ استاندارد حسابداری شماره (۱) بخش عمومی با عنوان "نحوه ارائه صورت‌های مالی"، "صورت مقایسه بودجه و عملکرد" به عنوان یکی از صورت‌های مالی اساسی واحدهای بخش عمومی تعیین گردیده است و ارائه آن طبق استاندارد حسابداری شماره (۲) بخش عمومی با عنوان "نحوه ارائه اطلاعات بودجه‌ای در صورت‌های مالی"، الزامی می‌باشد. با عنایت به مراتب فوق، درج عنوان صورت مقایسه بودجه و عملکرد در بند مقدمه گزارش حسابرس و بند اظهار نظر ضروری است. همچنین، سطح اهمیت قابل رعایت در خصوص صورت مزبور مطابق سطح اهمیت تعیین شده در سطح سایر صورت‌های مالی اساسی است. چنانچه موارد عدم رعایت قوانین و مقررات در خصوص صورت مالی فوق شناسایی گردد، در بخش گزارش در مورد سایر الزامات قانونی و مقرراتی (گزارش در مورد سایر وظایف بازرس قانونی یا بازرس - حسب مورد)، قابل درج خواهد بود. به‌علاوه در صورت عدم رعایت استاندارد حسابداری شماره (۲) یاد شده که منحصراً منجر به تحریف اساسی در صورت مقایسه بودجه و عملکرد گردد، ارائه اظهار نظر جداگانه (مردود) نسبت به آن ضروری می‌باشد.

پرسش ۸۲ (مهر ۱۳۹۸)

در قراردادهای اجرای روش‌های توافقی رسیدگی به اطلاعات مالی، مالکیت مستندات کار حسابرسی متعلق به حسابرس است یا واحد مورد رسیدگی؟

پاسخ ۸۲ :

بر اساس بند (۸۳) استاندارد کنترل کیفیت (۱) با عنوان "کنترل کیفیت در مؤسسات ارائه‌کننده خدمات حسابرسی، سایر خدمات اطمینان‌بخشی و خدمات مرتبط"، مالکیت مستندات کار، به‌استثنای مواردی که در قانون یا مقررات به نحو دیگری مشخص شده باشد، متعلق به

مؤسسه حسابرسی است. مؤسسه می‌تواند قسمت‌هایی یا خلاصه‌ای از مستندات کار را در اختیار صاحب‌کار قرار دهد، به شرطی که این اقدام، اعتبار کار انجام شده یا در مورد کارهای اطمینان‌بخشی، استقلال مؤسسه یا کارکنان آن را خدشه‌دار نکند.

پرسش ۸۳ (مهر ۱۳۹۸)

دفتر قانونی یک واحد تجاری مفروض، در اجرای ماده ۱۸۱ قانون مالیات‌های مستقیم، توسط بازرسان سازمان امور مالیاتی بررسی و نانویس بودن دفاتر مذکور در صفحه اول دفتر روزنامه درج و صورت‌جلسه شده است. چنانچه واحد مورد رسیدگی پس از تاریخ صورت‌جلسه مزبور، نسبت به تحریر دفاتر قانونی فوق اقدام نموده باشد، نحوه برخورد حسابرس چگونه است؟

پاسخ ۸۳ :

حسابرس باید آثار مالی ناشی از عدم تحریر دفاتر قانونی در موعد مقرر قانونی بر صورت‌های مالی را ارزیابی و با ذکر دلایل قانونی، گزارش خود را تعدیل کند.

پرسش ۸۴ (آبان ۱۳۹۸)

چرا در دستورالعمل تهیه و ارائه گزارش بازرسی قانونی در مورد رسیدگی به گزارش توجیهی هیأت مدیره در خصوص افزایش سرمایه، در بخش نمونه گزارش تعدیل شده (بند ۱۰)، اشاره به تهیه گزارش توجیهی طبق استانداردهای حسابداری شده است؟

پاسخ ۸۴ :

نظر به اینکه دستورالعمل مزبور بر اساس استاندارد خدمات اطمینان‌بخشی به‌جز حسابرسی و بررسی اجمالی ۳۴۰۰ با عنوان "رسیدگی به اطلاعات مالی آتی" تدوین گردیده است، طبق بند ۲۸ استاندارد فوق، گزارش حسابرس بایستی شامل اظهارنظر درباره این‌که اطلاعات مالی آتی بر اساس مفروضات به‌گونه‌ای مناسب تهیه و طبق استانداردهای حسابداری ارائه شده است یا خیر، باشد.

پرسش ۸۵ (مرداد ۱۳۹۹)

نحوه برخورد حسابرس با عدم ارائه اقلام مقایسه‌ای در صورت‌های مالی سال مورد گزارش، با فرض این‌که تعدیلات سنواتی شناسایی شده در صورت‌های مالی مزبور (اصلاح اشتباه دوره‌های مالی قبل)، کمتر از مبلغ اهمیت تعیین شده در سطح صورت‌های مالی فوق باشد؟

پاسخ ۸۵ :

بر اساس مفاد ردیف "ب" بند ۳۹ استاندارد حسابداری (۱) با عنوان "ارائه صورت‌های مالی" (تجدید نظر شده ۱۳۹۷-لازم‌الاجرا در مورد کلیه صورت‌های مالی که دوره مالی آن‌ها از تاریخ ۱۳۹۸/۱/۱ و بعد از آن شروع می‌شود)، همچنین مفاد بند ۴۱ استاندارد حسابداری ۳۴ با عنوان "رویه‌های حسابداری، تغییر در برآوردهای حسابداری و اشتباهات" (لازم‌الاجرا به شرح فوق)، چنانچه اصلاح اشتباه دوره‌های قبل، اثر با اهمیتی بر اطلاعات مندرج در صورت وضعیت مالی در ابتدای دوره قبل داشته باشد، تجدید ارائه صورت وضعیت مالی در ابتدای دوره، به‌عنوان اقلام مقایسه‌ای صورت‌های مالی سال جاری، ضروری است.

پرسش ۸۶ (مرداد ۱۳۹۹)

آیا ارائه همزمان خدمات اطمینان‌بخشی و خدمات حسابرسی در چارچوب استاندارد اجرای روش‌های توافقی، در خصوص یکی از اقلام صورت‌های مالی واحد تجاری و ارائه گزارش یافته‌ها، مجاز است؟

پاسخ ۸۶ :

طبق استاندارد حسابرسی ۴۴۰۰ با عنوان "اجرای روش‌های توافقی رسیدگی به اطلاعات مالی"، ارائه خدمات در چارچوب استاندارد مزبور، به‌عنوان خدمات اطمینان‌بخشی محسوب نمی‌شود. لذا بر اساس مفاد بند ۱۴۷-۲۹۰ آیین اخلاق و رفتار حرفه‌ای حسابداران رسمی (مصوب و لازم‌الاجرا از ۱۳۹۸/۱/۱)، حسابرس مجاز به ارائه همزمان خدمات اطمینان‌بخشی و خدمات حسابرسی در چارچوب استاندارد مزبور، نمی‌باشد.

پرسش ۸۷ (شهریور ۱۳۹۹)

آیا حسابرسی مجدد صورت‌های مالی یک واحد تجاری مفروض که توسط حسابرس دیگری حسابرسی شده و گزارش حسابرسی آن صادر گردیده است، امکان‌پذیر است؟

پاسخ ۸۷ :

طبق مفاد بند ۱۹-۲۱۰ آیین اخلاق و رفتار حرفه‌ای حسابداران رسمی، حسابرسی مجدد صورت‌های مالی که قبلاً توسط حسابرس دیگری حسابرسی شده است، صرفاً در موارد زیر مجاز است:

الف) در اجرای حکم دادگاه صالحه، که در این صورت موضوع باید به اطلاع جامعه برسد.

ب) در اجرای استانداردهای حسابرسی.

پ) در اجرای مقررات جامعه.

بنابراین، حسابرسی مجدد به شرح یاد شده، پس از بررسی و صدور مجوز توسط جامعه، امکان‌پذیر می‌باشد.

تاریخ صورتجلسه	پاسخ	پرسش	ردیف
۱۳۹۹/۷/۱۴	<p>بکارگیری روش ارزش ویژه، مستلزم وجود نفوذ قابل ملاحظه در شرکت سرمایه‌پذیر صرف‌نظر از میزان سرمایه‌گذاری می‌باشد. نفوذ قابل ملاحظه در شرایطی برقرار است که واحد تجاری سرمایه‌گذار، عملاً و رأساً توانایی مشارکت مؤثر در تصمیم‌گیری‌های مربوط به سیاست‌های مالی و عملیاتی واحد تجاری سرمایه‌پذیر را داشته باشد.</p>	<p>آیا بکارگیری روش ارزش ویژه در شرکتی که دارای یک سهم در شرکت دیگر (سهام وثیقه مدیران) و یک عضو هیأت مدیره در آن شرکت می‌باشد، طبق استانداردهای حسابداری است؟</p>	۱۷۶
۱۳۹۹/۷/۱۴	<p>طبق مفاد بند "ب" ماده ۳۶ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (مصوب مجلس شورای اسلامی)، معاملات اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار، فقط در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس دارای مجوز و با رعایت مقررات معاملاتی هر یک از آنها، حسب مورد امکان‌پذیر است و معامله اوراق بهادار مذکور، بدون رعایت ترتیبات فوق، فاقد اعتبار است.</p>	<p>آیا معاملات خرید و فروش سهام شرکت‌های پذیرفته شده در سازمان بورس و اوراق بهادار، از طریق انعقاد قرارداد فی‌مابین فروشنده و خریدار سهام و عدم رعایت ضوابط سازمان بورس (انجام معاملات سهام بورسی از طریق کارگزاری‌ها و اخذ تأییدیه از سازمان مزبور)، معتبر می‌باشد؟</p>	۱۷۷
۱۳۹۹/۷/۱۴	<p>سرمایه‌گذاری در املاک، شامل سرمایه‌گذاری در زمین و ساختمان یا قسمتی از ساختمان یا هر دو می‌باشد که به قصد دریافت اجاره بها و یا افزایش ارزش یا هر دو (توسط مالک یا توسط اجاره‌کننده) نگهداری می‌شود و نگهداری آن برای استفاده در تولید یا عرضه کالاها یا خدمات یا برای مقاصد اداری یا فروش در روال عادی فعالیت‌های تجاری نمی‌باشد. همچنین، پیش‌پرداخت‌های مرتبط با سرمایه‌گذاری مزبور، به بهای تمام شده پس از کسر کاهش ارزش انباشته (شامل استهلاک انباشته حسب مورد)، ارزیابی و تحت سرفصل سرمایه‌گذاری در املاک، در گروه دارایی‌های غیر جاری صورت وضعیت مالی، شناسایی و گزارش می‌شوند.</p>	<p>پیش‌پرداخت‌ها جهت تحصیل یا ساخت املاک که با قصد سرمایه‌گذاری در املاک (نگهداری املاک به منظور افزایش ارزش و یا دریافت اجاره بها) انجام شده است، چگونه ارزیابی و تحت چه سرفصلی در صورت‌های مالی شناسایی و گزارش می‌شوند؟</p>	۱۷۸

تاریخ صورتجلسه	پاسخ	پرسش	ردیف
۱۳۹۹/۷/۲۸	<p>طبق بندهای ۲۳ و ۲۴ استاندارد حسابداری شماره (۱) با عنوان "ارائه صورت‌های مالی"، مدیریت در زمان تهیه صورت‌های مالی، باید توان ادامه فعالیت واحد تجاری را برای حداقل ۱۲ ماه پس از تاریخ صورت وضعیت مالی ارزیابی و در صورت ارزیابی مساعد از توان مزبور، صورت‌های مالی را با استفاده از فرض تداوم فعالیت تهیه نماید. با توجه به مراتب فوق، چنانچه شواهدی مبنی بر این‌که دوره توقف عملیات شرکت کمتر از ۱۲ ماه پس از تاریخ صورت وضعیت مالی است و برنامه‌های مدیریت برای انجام اقدامات لازم به‌منظور رفع توقف فعالیت شرکت طی دوره مزبور مشخص و به قضاوت و ارزیابی حسابرس مستقل نیز معقول و امکان‌پذیر باشد، در چنین شرایطی صورت‌های مالی با استفاده از فرض تداوم فعالیت تهیه می‌گردد. همچنین، تصمیمات مربوط به توقف موقتی فعالیت شرکت و اقدامات یاد شده، باید در صورت‌های مالی افشا و حسابرس مستقل نیز در گزارش حسابرس پس از بند اظهارنظر، یک بند تأکید بر مطلب خاص با ارجاع به یادداشت مزبور، درج نماید.</p>	<p>شرکتی مفروض به دلیل شرایط خاص اقتصادی و بنابه پیشنهاد هیأت مدیره شرکت و تصمیم مجمع عمومی فوق‌العاده صاحبان سهام، قصد توقف کلیه فعالیت‌های خود را ظرف ۱۲ ماه آتی از تاریخ صورت وضعیت مالی دارد، لیکن این تصمیم به‌منزله توقف کامل و بلند مدت فعالیت و یا تعطیلی شرکت نمی‌باشد. با عنایت به مفروضات فوق، آیا صورت‌های مالی در تاریخ مزبور باید با فرض توقف یا با فرض تداوم فعالیت تهیه گردد؟</p>	۱۷۹
۱۳۹۹/۷/۲۸	<p>پذیرش کار بررسی اجمالی صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای شرکت، توسط حسابدار رسمی دیگری که حسابرس و بازرس قانونی آن شرکت نمی‌باشد، در چارچوب استاندارد حسابرسی ۲۴۰۰ بلامانع است. ضمناً چنانچه انتخاب حسابرس و بازرس قانونی آن شرکت، تحت نظارت مستقیم دستگاه‌های دولتی و یا سازمان‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی و یا کارگروه‌های مربوط انجام می‌گیرد، در چنین شرایطی کسب موافقت آن‌ها، ضروری می‌باشد.</p>	<p>آیا پذیرش کار ارائه گزارش بررسی اجمالی صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای شرکت توسط یک حسابدار رسمی، در شرایطی که حسابرس و بازرس قانونی آن حسابدار رسمی دیگری است، مجاز است؟</p>	۱۸۰
۱۳۹۹/۷/۲۸	<p>بر اساس نامه شماره ۹۹/۱۶۲۷۵ مورخ ۱۳۹۹/۷/۲۱ کمیته فنی سازمان حسابرسی، نوسان نرخ ارز در هر سال (از ابتدا تا پایان همان سال) باید توسط واحد تجاری مورد بررسی قرار گیرد و تعدیلات لازم به‌موجب بندهای ۲۷، ۲۹-الف، ۳۰ و ۳۲ استاندارد حسابداری ۱۶ با عنوان "آثار تغییر در نرخ ارز" در حساب‌ها منظور شود. ضمناً در هر تاریخی از سال مورد بررسی که ارزش ریال بیش از ۲۰ درصد کاهش یابد، مطابق بند ۲۹-ب استاندارد فوق‌الذکر باید عمل شود. بدیهی است، در صورتی که دوره گزارشگری کوتاه‌تر از یک سال مالی باشد، ملاک تاریخ گزارشگری است.</p>	<p>تاریخ شروع نوسانات ارزی برای محاسبه تفاوت تسعیر ارز قابل احتساب به دارایی‌های واجد شرایط، چه زمانی است؟</p>	۱۸۱

تاریخ صورتجلسه	پاسخ	پرسش	ردیف
۱۳۹۹/۹/۳	<p>صورت‌های مالی شرکت مورد نظر، باید به زبان انگلیسی ترجمه و توسط اعضای هیأت مدیره امضا و سپس گزارش حسابرس مستقل در باره صورت‌های مالی مزبور به انگلیسی ترجمه و کلیه تاریخ‌های صورت‌های مالی و گزارش حسابرس مستقل نیز باید به تاریخ‌های میلادی تبدیل گردند. در بند مقدمه گزارش حسابرس نیز تصریح گردد که "صورت‌های مالی بر اساس استانداردهای حسابداری ایران" تهیه گردیده است. همچنین پس از بند اظهارنظر، یک بند توضیحی مبنی بر این که گزارش بنابه درخواست شرکت (صاحبکار) جهت ارائه به شخص معینی (درج نام کامل شخص مزبور) تهیه شده است، باید درج شود. ضمناً، تهیه گزارش مزبور به زبان انگلیسی، خدمات حسابرسی جدید محسوب نمی‌گردد و مستلزم انعقاد قرارداد دیگری نمی‌باشد.</p>	<p>گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی شرکتی مفروض، طبق استانداردهای حسابداری و حسابرسی ایران، تهیه و تنظیم و منتشر گردیده است. ضوابط ترجمه انگلیسی آن که مورد درخواست صاحبکار است، چیست؟</p>	۱۸۲
۱۳۹۹/۹/۳	<p>بهموجب تبصره (۱) ماده ۱۳۲ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶، "ترازنامه و حساب سود و زیان شرکت‌های دولتی (شامل عملیات جاری و طرح‌های عمرانی)، در صورتی قابل طرح و تصویب در مجمع عمومی خواهد بود که از طرف حسابرس منتخب وزارت امور اقتصادی و دارایی مورد رسیدگی قرار گرفته و گزارش حسابرسی را همراه داشته باشد". لذا حسابرسی و گزارشگری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و هزینه‌ای شرکت‌های مزبور، همزمان با حسابرسی و گزارشگری صورت‌های مالی آن‌ها، توسط حسابرس منتخب شرکت امکان‌پذیر می‌باشد. شایان ذکر است، طبق بند ۸ مفاهیم نظری گزارشگری مالی بخش عمومی - واحد گزارشگر، طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، علی‌رغم نداشتن شخصیت حقوقی مستقل، به‌عنوان واحد گزارشگر محسوب می‌شوند و ملزم به رعایت استانداردهای حسابداری بخش عمومی می‌باشند.</p>	<p>آیا حسابرسان دانشگاه‌ها، نهادهای عمومی و شرکت‌های دولتی که دارای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و هزینه‌ای می‌باشند، مجاز به ارائه همزمان گزارش حسابرس مستقل نسبت به صورت‌های مالی واحدهای مزبور و صورت‌های مالی طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و هزینه‌ای آنها، می‌باشند یا خیر؟</p>	۱۸۳
۱۳۹۹/۹/۲۴	<p>تقسیم سود شرکت فرعی و تخصیص یا پرداخت بخش عمده‌ای از آن به شرکت اصلی (سرمایه‌گذار - سهامدار)، بر اساس تصمیمات مجمع عمومی عادی و از محل سود قابل تقسیم شرکت فرعی انجام گردیده است. بنابراین، سود تقسیم شده مزبور ارتباط مستقیم و معناداری با منشأ تحصیل آن (از محل سود عملیات جاری، فروش سهام شرکت اصلی در مالکیت شرکت فرعی، سود تقسیم نشده</p>	<p>یک شرکت فرعی، بخشی از سهام شرکت اصلی در مالکیت خود را فروخته و سود حاصل از فروش سرمایه‌گذاری مزبور، در صورت سود و زیان شرکت فرعی به‌عنوان درآمد و در صورت وضعیت مالی تلفیقی گروه، تحت سرفصل "صرف</p>	۱۸۴

تاریخ صورتجلسه	پاسخ	پرسش	ردیف
	<p>ابتدای سال و...) ندارد. با توجه به مراتب فوق، سود تخصیص یافته یا پرداخت شده به شرکت اصلی در صورت سود و زیان جداگانه شرکت اصلی به‌عنوان درآمد عملیاتی (سود سرمایه‌گذاری‌ها) و در صورت وضعیت مالی تلفیقی گروه به‌عنوان اندوخته صرف سهام، در گروه حقوق مالکانه می‌بایست شناسایی گردد.</p>	<p>سهام خزانه“ در گروه حقوق مالکانه، انعکاس یافته است. شرکت فرعی یاد شده بر اساس مصوبه مجمع عمومی خود، اقدام به تقسیم سود نموده و بخش عمده‌ای از سود حاصل از فروش سرمایه‌گذاری فوق را به شرکت اصلی پرداخت نموده است (شرکت فرعی فاقد سهامدار اقلیت می‌باشد). آیا شرکت اصلی، سود سهام دریافتی از شرکت فرعی را در صورت‌های مالی جداگانه خود باید به‌عنوان درآمد شناسایی نماید یا آن را به‌عنوان سود حاصل از فروش سهام خزانه در صورت وضعیت مالی خود در گروه حقوق مالکانه، تحت عنوان “صرف سهام خزانه“ منعکس و از توزیع آن بین سهامداران، خودداری نماید.</p>	
۱۳۹۹/۰۹/۲۴	<p>دانشگاه‌های علوم پزشکی و واحدهای تابعه آن‌ها، چنانچه شرایط مقرر در بند ۶ مفاهیم نظری گزارشگری مالی بخش عمومی (واحد گزارشگر) را دارا باشند، به‌عنوان “واحد گزارشگر“ محسوب می‌شوند و ملزم به تهیه صورت‌های مالی بر اساس استانداردهای بخش عمومی هستند. همچنین از لحاظ محتوا، در نبود استاندارد حسابداری صورت‌های مالی تلفیقی بخش عمومی، بکارگیری اصول و ضوابط تلفیقی ارائه شده در استاندارد حسابداری شماره (۱۸) بخش انتفاعی، با عنوان “صورت‌های مالی تلفیقی و حسابداری سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری فرعی- تجدید نظر شده ۱۳۸۴“ برای تهیه صورت‌های مالی تلفیقی سال مالی منتهی به اسفند ۱۳۹۹ دانشگاه‌های مزبور، مجاز می‌باشد.</p>	<p>صورت‌های مالی جداگانه و تلفیقی دانشگاه‌های علوم پزشکی (به‌عنوان واحدهای بخش عمومی) که دارای واحدهای مستقل (فاقد شخصیت حقوقی جداگانه ولی دارای هیأت امنای مستقل) می‌باشند، چگونه بایستی تهیه گردد؟</p>	۱۸۵